

LUK

Luk siya wɪnkika ta yokwowa mi yio siya paowai udikin. Mi siya Pol saikar nwowikin mi siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkin. Mi ti niwiiyin siya wɪnkikin Grik hiran iikamim simiiram, yio Jisis siirgin. Grik hiran iikamim sima minam naingwowi, sima siyɔ miyik iirar nwoki idwowim. Luk siya ti niwiiyin Jisis siir boinkin, siya inkam wadiekwadie ieyairgin. Mi siya iikamim simiirsi naingwoyɔmiyokin mi simiir dimin biyeyim ini siyar mi inakiyim. Iriig.

¹ Biya iikam whiekakim sima simiir yapa yapa kwoin imiirar wɪnkɪnankɪugɪugɪkɪm inkam komii Tiofilas siiramɪn, dimin taeminim krimiir tiriir nimbiniyim. ² Yim sima dimin taeminim yipiki aposel kamim sima kigim mi iikam nhirkim, sima mi boinmimauuim simiir mi wakaeyokna apikim. Mi ti niwiiyim. Yim tariinanɪn ini krimar nonkwowim. ³ Kara Lukgin, niwii whiekakim biyanim mi tariinanan ikim simiirin kara bidi sibgu hidgiyim. Mi kara ti niwiiyim bigi biyanim mi tariinanan ikim, simiirin kara kiriiram bidi wɪnkiyin inkam komii Tiofilas kiriiram. ⁴ Mi kira wi hinina ninokninkinim, ta yaiya sima nowomwarkaiyɔwa kiriir, saeya kaimwo kinga.

Adi Komii siir paekwosimɪn Sekaraia siir boinki Jonin wi sɪpi nimbini

⁵ Mi iya Herot siya nu kigrɪraowan inkam komii nwowin, nu Judia hɪrin pris inkamɪn nwira nwokin, siir inigin Sekaraiakin. Siya Abaisani pris

isidın siirgin. Mi siir wiga, ya Eroni isidın siirga, sair inigin Ilisabetka. ⁶ Mi sowawaiyin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki bi kimbugo ini wadieki wadieyar ywowo. Mi sowa Biyan Inkam Komiiyin siir siyupai siyupai whiekakim simiirar napiko. Mi siir yayim simiirin ha mi wakaeyok-naeikim. ⁷ Mi sowawaiyin yinbe bi niyio miminko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pioa ningaka. Mi sowawaiyin wai bidi ywowo.

⁸ Ya Sekaraia siir isidın siya miriia iya saeya. Mi Sekaraia siya pris inkamin krimiir kaoprigi okwowyin siir miya Adi Komii siir whwonkam ida miriigin. ⁹ Mi siirin sima yimbingi maeyauwa huuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa Biyan Inkam Komii siira dimin taemin min ninkin imiiaeiya siirin hiriir yokmwın apnınopkaigi. ¹⁰ Mi ta ii airin iikam isid komiiyin sima idowıya hirar ywo. Mi yo siya dimin taemin imiirar niki inkin imiiaeiyin mi yim sima ini idowıya hirar kwisboinim. ¹¹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimin ina yimbiyamın siir hiriir. Mi ini hiya dimin taemin haigin ninkin imiiaeiya ini sair kingiin hirar yamıkwoniyin. ¹² Mi iya siya Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siir kigiyyin mi siya ini hindara yanaakiyin mi siya ini nididkakar ywowın. ¹³ Mi Adi Komii siir paekwosimin, siya siir boinki, Sekaraia, kira kipi nidid. Adi Komii krimiir Wanın siiram kira kwis boina, siya bidi wakaewınin. Mi kiriir wiga Ilisabet saeya yınisim yinkamiyınin wi nwıra naokinaei. Mi siir inigin wi Jon dokdap haiginıu. ¹⁴ Mi kira wi maırgımaırga taokıtaoka siirim

nwowi. Mi iikam whiekakim iriipi hiriinan, wi maingimainga taokitaoka siiramar mi owi. ¹⁵ Mi siya Adi Komii siir whwonkam idan wi inig komiigak nwowi. Mi siya wi op wain mi iki op bibiyie nhirim, kwiyae whaowaeiyim, wi simiir wara kwiyae rani. Mi iya siir naokinaei, Adi Komii siir naeyiwin wi siirar naninkinuwu. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam nhirim, wi siya nikunami Biyan Inkam Komiiyin, simiir Adi Komii krimiir Wanin siirim. ¹⁷ Mi siya Adi Komii siir naeyiwin mi siir kirieya biya Ilajani nwowa wi saiir hiriinankak nwowi. Mi siya wi Biyan Inkam Komii siir biya namkwokini. Mi adim simiir kwoinim wi siya kisina haigii mi sima wi simiir yin imiiram nwoki aingwowim. Mi iikamim nantamyiriyirim, simiir kwoinim wi siya kisina haigii. Mi sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim, ninokninkin komiigakim wi simiir kwoin hiriinan kinar nwowi. Mi iikamim simiir kwoinim wi siya kisisop haigiwini Biyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir paekwosimin hinina boinkin.

¹⁸ Mi Sekaraia siya paekwosimin siir yai aka hinina yowarkii boin mi ta yaiya saeya kaimwoki nuwi mi kara wi panina ninokninkini, kara waibiyie bidi ywowin mi kariir wiga ya iriipi hiriinan waibiyie bidi mi owa. Siya hinina boinkikin. ¹⁹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siir yai aka hinina yowarkii boin, kara Gabrielkin, kara Adi Komii siir whwonkam ida nokwowikin. Kariirin siya nikropkikin kiriir nauuni boinmauniyam. Kara ta yaiwin kibiya kiriir boinmauniyam hainanikin. ²⁰ Kira wakae! Dimusi rani, kira kariir yai aiir naingwo tibmii

rani. Mi panao kiriir yaiya pi kara tirbugii mi kira pi waeyaimikrim nwowi. Mi wi iya ti digworaekwo whiekakim sima nimbiniyana wi sairar nadigiuwi mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

²¹ Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimi yok boinim, siya dimu dimin minkimimini, maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin?

²² Mi iya siya idowiya ha napnaniniyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkinkiyim mi tari siya yaeya dimin win bidi kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin. Mi siya simiirin ini inarar yani kinmimauuun mi siya ini waeyaimikrimar ywokrpkaiyin.

²³ Mi siir mini iyyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hariir. ²⁴ Mi taka ii aiirarin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriiyar. Saeya hiniina boinka, ²⁵ mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekaiyiya iikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yatkiigiya. Iriig.

Paekwosimin siya Maria saiir boinkin, Jisis siirin wi saeya naokainaei

²⁶ Mi bwan iriiyar whir aka, paekwosim Gabriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim. ²⁷ Mi kopaksim ira, saiir yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hi min bi nanaeka, sima saiirin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin

Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka saiir inigin Mariaka. ²⁸ Mi paekwosimin saiiram ha namin mi siya saiir ini boiniu, Akam, Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin. ²⁹ Mi Maria saeya ta yai aiir wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya panin, panin yaiga. ³⁰ Mi paekwosim siya saiir boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. ³¹ Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokinaei mi kira siir inigin wi Jisis nokdap haiginu. ³² Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hinina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwın okwo haiginuwi. ³³ Mi siya inokinokin wi Judami inkam komii nwowi. Miya inkam komii nu kigriraowiyin wi siir hiriyyar nwoyokiyokikaeyami. Nningaka.

³⁴ Mi Maria saeya paekwosim siir yai aka hinina yowarki boin, tiriiginin wi panina nimbiyami? Kara kamkak rani. Kara inkam nwir aka bi nwoka mi kara wi yinkak ha nwo rani. ³⁵ Mi paekwosim siya saiir yai aka hinina yowarki boin, Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuin wi kiriir naninkiniuni mi siir kirieya kiriirin wi saeya kinsis haiginuwi. Mi mhoyiya kira wi ti yinisimin siir naokinaei. Mi sima wi ha boini siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya Adi Komii siir yinisimkin. ³⁶ Wakae! Biya kiriir yopiiya Ilisabet saeya wai bidiyar ywowa mi saeya ini yinkakar swoki owa. Saeya bwanim iriyyar whira ywo Biya sima ha boinkim saeya wi

yinpiugak nwo rani. ³⁷ Dimin whirkin Adi Komii siya tir karamae bi nwokin. Nningaka.

³⁸ Mi Maria saeya siir yai aka hinina yowarkii boin, wakae! Kara Biyan Inkam Komiiyin siir miyan wiga. Wa kira boina siya kariirin wi hriiyar mi tiri. Mi paekwosimin siya saiir haiburgigin mi siya ina yamin. Iriig.

Maria saeya Ilisabet saiir ini kigu

³⁹ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi Maria saeya bi kimiminka, ina nhinama, mhu nhirim om whirin nu Judia hir nwowim simiir hriir. ⁴⁰ Mi saeya Sekarai siir omaka aiir napninopkainama mi saeya kimidiniya Ilisabet saiir ini boinu, akam. ⁴¹ Mi iya Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boina saiir wakaeya mi ti yinisimin ina kakninaokaigiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ini saiirar yaninkinuuwim. ⁴² Mi saeya ha kauiyikiya mi ina boinkiya, kira ini kina wigar ywowa. Mi iki wig nhirim simiir kouwin ina kirar ywowa. Mi war yinisimin kiriir mhinau nwokaiyin, yo ini sakisar mi owin. ⁴³ Kara panin wiga, ti Biyan Inkam Komiiyin siir apua ta kariiram nita? ⁴⁴ Wakae! Kariir wina, kiriir yai aiir wakaekiya, akam, kira boinkiya mi ti yinisimin kariir mhinau nwokaiyin ina kaknanaokaigiyin mi siya ini maigimaigar ywokiyin. ⁴⁵ Kira Adi Komii siiram naingwo tibmii wiga kira maigimaiga ha dwo. Mhoiya kiriirin wi Biyan Inkam Komiiyin siya boina wi saiir hriinan tiri. Ilisabet saeya hinina boinka. Iriig.

Maria saiir mwaiga

- 46 Maria saeya mwai waowa saeya hinina boinka,
Kariir mhi kwoinim ini Biyan Inkam Komiiyin siiramar naingwo irkakim.
- 47 Kara Adi Komii siiram maigimaigaei, kariir nanmaiwarkainain inkamkin.
- 48 Kara miyan wig ningaka. Mi siya ini kariir-siyar swoki aingwo bunan. Mi Tariinanin mi mhoiya irupi hariinan, iikamim sima kariirin wi hinina boini, kara wig bimbuiwani rani.
- 49 Dimusi rani, Adi Komiiyin kirieki kiriekakin, siya kariirin dimin komiigi komii iirar tirkin. Mi siir inigin dimin whirki bi kimbugin.
- 50 Yaioyae yaioyaeyim hirii hariinan kinairgim. Sima pi inan ii okwoki mi Adi Komii siya iikamim siirsi naingwo ididim wi simiisi naingwobumbuwi.
- 51 Adi Komii siir ina mi kirie kirieyim saeyar nonkwo miriigim. Mi iikamim simamar naingwonaeyim, simiirin siya bidi nhinikriopkiyim hinda tanda.
- 52 Mi inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim, simiir miyim wi Adi Komii siya nikripkii mi iikamim inig karamaeyim, simiirin wi siya hainanprasi
- 53 Siya dimin miyik miyikim wi iikamim mhiigi naowim wi simiir hauwi. Mi iikamim iki digworaekwoki naokinguguninkinim simiirin wi pu ninga ninga siya nhinikriopkii.

- 54 Mi siya ini naingwobumbuwa biya siya nimbina ini saiir swoki aingwowoknakiyin. Mi siya Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginugin.
- 55 Siya krimiir brougaeyin Ebrahim saika bidi yimbiniin mi siya siir yinieyim mhoiia niti, simiirsi naingwobumbuwi. Maria saeya hiniina waoboboinka.
- 56 Maria saeya Ilisabet saikan bwanim whwoima ywo. Mi saeya ina swoki ama saiir oma hiriir. Iriig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

- 57 Ilisabet saeya naokainani iia yinisim iir, ina yimbiyama. Mi saeya yinisim yinkamiyin iir yaokaina. 58 Mi saiir inkamnanim, saiir omaka kingiin nwowim, simiir hiranim mi saiir nomiiyau ikim, sima ta yai aiir wakaeyim Biyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi naingwobumbuwin mi sima ini maigimaiga wara mi inkin owim saikan.
- 59 Mi ii iriyyar kwoimaka sima yinisimin siir mio isa ina kitiyopnir haiyim. Mi sima minam namkim siir adin Sekaraia siir inig iirar swoki okdap haiginuwim. 60 Mi siir apua saeya boin. Ningaka! Siir inigin Jon dokdap haiginu. 61 Mi sima saiir boin, krimiir brougae wanwiyaeyim biya ti hiriinan inig iir bi nokdapkim. 62 Mi sima siir adin siiram kinmimauu srii, krma yinisim siir inigin wi panina dapi? 63 Mi mhoiia Sekaraia siya simiir boinki, yokwo siir hauugiyim pi winmauugiyim. Mi siya hiniina winmauugi, siir inigin Jonkin. Mi sima ini hindarar yanaakiyim.
- 64 Mi bi kimiminkikin, Sekaraia siya yai ina

swoki kaonis boinkiyin. Mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyin. ⁶⁵ Mi simiir inkam inkannanim simiir omaka kingiin nwowim sima nidid prasae bi kinkim. Mi ta yaiya ini mhuum nu Judia hiranim ini simiirar yiniyokigiya. ⁶⁶ Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim, sima ini sima simar yinaingwoyimyok boinim. Ti yinisimin siya wi panin panina nwowi. Sima ina yinokninkinkiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini saika nwowa. Iriig.

Sekaraia siir mwaigim

⁶⁷ Jon siir adin, Sekaraian Adi Komii siir paekwosimkin bidi yinkiniukikaiyin. Mi siya diminin mhoiya nimbiamanim simiirin ina kauwok boinkiyim.

⁶⁸ Krima Biyan Inkam Komiiyin, krimiir Adi Komiiyin siir inig iir hainanprapraskii. Mi siya siir iikamim, Isrel hiranim simiir whinkinsiisim nitkin. Mi sima ini rirmiya ywokiyim. ⁶⁹ Siya ninansiin okwokikin nanmaiwarkainan inkam komiiyin, krimiir nanmaiwarkainam Devidni isidin siir inkam nwirin siir. Siir miyan inkam nwowam. ⁷⁰ Siya siir profet inkamin dimin whirki kimbu karame nwowin siirin bidi bidiniyarin hinina boinkin. ⁷¹ Siya krimiirin, krimiir sau omomin simiir hiranki nanmaiwarkainaei. Mi siya krimiirin wi kamim krimaka nomboin ii ae karam nwowim, wi simiir in kirieya saiir hirankar nispimspaki hainakii. ⁷² Siya nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim simaka mi saeya. Mi siya ta

naingwobumbuwa kr̄imiir n̄isiimauuga. Ta n̄imbin k̄ibiya siya haiyaprapraskiya, siya saiir swoki aingwowoknakikin. ⁷³ Ta siir n̄imbin k̄ibiya kr̄imiir brougaeyin Ebrahim saikar n̄imbinkin. ⁷⁴ Mi siya kr̄imiirin kr̄imiir sauan omomin siir in hirankar nanmaiwarkinaei. Mi kr̄ima siir mi aiir mirii, kr̄ima wi nididgak nwo rani. ⁷⁵ Mi kr̄ima siir whwonkam idan wi dimin whirki kimbu rani, wi wadieyar haiyaprapras okwowi. Mi wi rirmiia dwo. Mi igwir igwirin kr̄ima wi hriiyar nwoyokiyokii. ⁷⁶ Mi kira ti kariir yinisim yinkamiyinin mhoiia sima kiriirin wi Adi Komiiyin ninomor kougikouanin siir profet inkam dapi. Mi kira wi Biyan Inkamin siir biya namkwokini. Siir siyu iir kisisop diriraerarkwokinim. ⁷⁷ Mi siya yayim wi siir iikam imiir boinmimauuim. Mi simiirin wi siya nanmaiwarkinaei. Mi simiirin dimin biyeyim igbid kamyau siya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. ⁷⁸ Whisarii rani, Adi Komii siir kwoinin kr̄imiirsi naingwobumbugin mi hiinsima kr̄imiirsi nwokin. Mi siya wi ti siir nikropkii, bienan kr̄imiir whwoyakiyam. ⁷⁹ Mi siya wi iikamim n̄ibwomambwo nwokaeyamim mi naokao kingiin nwowim, wi simiir nokya haiginuwi. Mi kr̄imiirin wi siyar n̄isiisiimauu api kwoin miyikin hiinsima nwowiyin siirin.

Sekaraia siya hinina boinkikin.

⁸⁰ Mi yinisimin ina mwriiyin mi siir kwoinin

mì siir piu aka ìni kírìe warar yínkìn okiyím. Mì siya maeyau siiyìn nu apa nńnga saiir hírar nwonínaeyìn mì ìni Isrel sìmíir iikamím sìmíir híriiyar yímbiyamín. Fírig.

2

Maria saeya Jisis siir yaokainaki (Mt 1:18-25)

¹ Mì taka iya Sisa Ogastasin nu komii Rom híran inkam komii nwokín. Mì siya siir bíyan inkam komii komiiyím sìmíir boínki tí omisisímím siir hír nwowím siya kígríraowiyím sìmíir híran iikamím sìmíir iníg imíir nini wínakiyam. ² Mì siyíuín iníg haiyín iikamím omom omaním sìmíir mì ta ìi aaiir haibwakainakím. Mì taka iya Sairinias siya nu Siria híran omom sìmíir bíyan inkam komii nwokín. ³ Mì iikam whiekakím síma ìni sìmíir yapayapa omamar swokí amím. Mì sìmíir inígím sìmíir om hírar ìni wínaki yokwoni.

⁴ Mì Josep siya om Nasaretín, nu Galili hír nwowín siir haiburgigín mì siya ìna yamín siir brougaeyín Devid siir om iiram, Betlehem nu Judia hír nwowín siirím. ⁵ Josep siya mì wiga siya borítmaiya Maria, sowar yam. Sowa mánam namkwo, iníg nini dapmauwíuwam. Mì taka iya Maria saeya yínpiugakar nwonamka. ⁶ Mì iya sowa om Betlehem hírar nwowa mì yínisímín ìna kaknanaokaiyín. ⁷ Mì taka iya sowiir yínisím yínaomiyínín ìni saiirar yaokainan. Mì saeya yínisím iirín yíuís mímíiyya saiir hígríníu. Mì siirín bulmakaumi twowa nae haigiya saiir kikaiyíu whwonkai. Mì símani bulmakauni omaka saiir whwonkaigím. Dimusi rani, omakam

inkamki whwonkaiiyim inkam kina bidi digiyim. Iriig.

Adi Komii siir paekwosimim sima ini boinmauwuwu kamim sibsib kigriraowiyim simiirin

⁸ Mi kam nhirim sibsib kigriraowiyim, niyaka sima omin siir kingiin hir waikaowigim, maeyauwa sibsib ima naeiya saiir. ⁹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimim simiir hiriir yimbiyam. Mi Biyan Inkam Komii siir paeya namnamiinan ha wokiinaiiniyin mi ini simiirar yamitkiniuwun. Mi sima nidid prasae bi kinwinkim. ¹⁰ Mi paekwosimin ina boinin simiirin, wakae! Kima kipi nidid. Kara yaiwin kibiya kimiir nauuni boinmauugigam nitkin. Mi ta yaiya iikam whiekakim simiir kwoinim wi maigimairga komii saeya nnowaiginuwi.

¹¹ Mi taka iya brougae Devid siir om hirin wig ira yinisim yinkamiyin nwira yaokaina. Mi ti inkamin kimiir nanmaiwarkainankin. Adi Komii siyar nimbinkikin siirin, Biyan Inkam Komii Kraiis nnowam. ¹² Mi kima siirin hiniina nini kigninokninkiniuwi mi siyairgin. Mi kima wi yinisim nwirin yuis mirmini saeya higriniuin wi siir nini kigiuiwi. Mi siya ini bulmakaumi twowa nae haigiya, ini saiir whwonkaiyin. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkikin. ¹³ Mi bi kimiminkikin ninomor kou hiran paekwosim whiekakim ina yuunaiiniyim mi sima ini ti paekwosimin saikar yauni oniyim. Mi sima ini Adi Komii siir inig iir hainan prapraskiyim. Mi sima mhoiia hiniina boinki,

¹⁴ Adi Komii krimiir Wanin ninomor kou hiranin siir inig iir hainanki. Dimusi rani, Adi

Komii siya big nasmirwaiya b̄idi ywokiyān simiir̄in mī iikam whiekakim̄ nuanim̄ sima ir̄ipa dingwomamair̄ aeikiyam̄.

15 Mī iyā Adi Komii siir̄ paekwosim̄im̄ mī sima swokī amā ninomor̄ koū hiriir̄, simiir̄ haiburgigim̄ mī kamim̄ sibsib̄ kigr̄iraowiyim̄ simā simā yomboin̄ amboin̄ki, humbae! Krima om̄ Betlehem̄ hiriir̄ nami. Tī diminin̄ hir̄ nimbiyam̄in̄ siir̄ ninī kignaki. Biyan̄ Inkam̄ Komii siyā boinkiyin̄ krimiir̄. 16 Mī simā birī kimiminkim̄ inā yamsauwim̄ mī simā Maria, Josep̄ mī yinisim̄in̄ twowā bulmakaumī naē haigiiyā sair̄ kikaiȳu whwonkaiyān, simiir̄nī inī kiḡu. 17 Mī iyā tī kamim̄ sibsib̄ kigr̄iraowiyim̄ simā siir̄ ninī kiḡuwim̄ mī simā tī yayim̄ Adi Komii siir̄ paekwosim̄im̄ simā boin̄m̄im̄auugigim̄ simiir̄ tī yinisim̄in̄ siir̄im̄ mī simā inī sowiirwaī boin̄m̄im̄auuniyim̄. 18 Mī iikamim̄ tī kamim̄ sibsib̄ kigr̄iraowiyim̄ simiir̄ yaī aiir̄ wakaeyim̄ mī simā inī hindā yanaakiyim̄. 19 Maria saeyā tī yayim̄ saeyā wakaeyim̄ simiir̄ simiirā naingwokwokaigika. Mī sair̄ kwoin̄aū hirar̄ haigī okai, saeyā birī naingwō owouga. 20 Mī kamim̄ sibsib̄ kigr̄iraowiyim̄ simā hā swokī apamim̄ mī simā mwaī inā yapwowaowamim̄ Adi Komii siir̄ in̄iḡ iir̄ hainanam̄ digworaekwowim̄ simā wakaeyim̄ mī simā kigim̄ simiir̄. Mī digworaekwo whiekakim̄ Adi Komii siir̄ paekwosim̄im̄ simā boin̄mam̄auugikim̄ b̄idī yimbiamkiyim̄. Iriiḡ.

Sima siir̄in̄ Jis̄is̄ yokdap̄ haiḡin̄u

21 Mī mhoīiyā iī ir̄iiyar̄ kwoim̄im̄ namkiyim̄ mī siir̄ mioisā inā kitiyopn̄ir̄ haiya. Mī simā siir̄ in̄igin̄

Jisís yokdap haigínú. Mí Adi Komii siir paekwosímím síma bíiyar dapkíkínkín, íiya siya siir yopíiya saiir mhináú hir níki okai karamaeyar níki owín saairar. Iriig.

Simion Ana sowa Jisís siirín omaka komíiya Adi Komii siira saiir hir iní kííú

²² Ta íiya sowa buga níyíopríkmaíya sowa buga síyíúún bíiya Moses siya wínboínkiyín mí siir híriinanar mí tír. Mí siir ad yopíyo ina hainamwo siirín om komii Jerusalem híriir, Bíyan Inkam Komii siir ín níni onkwo hauugiyam. ²³ Yai komii kwíra Adi Komii siir Yokwo Komíiya saiir nwowa, saeya híniina wínboínkika, bíiki bíyan yínisím yínhaomiyínín, yíó míním nímbingín, Bíyan Inkam Komíiyín siir hauugiyam, siir yínisímar nwowím. ²⁴ Yokwo Komii saiir yai kírie kwíra saeya híniina boínkika, íiya wíkgamwo sowa yínisím yínkamíyín yínhaomiyínín, Adi Komii siir omaka komíiya saiir hainam mí yo sowawaiyo íriipi híriinan ínmab haomwo ísa tími ísom hainam. Mí ínmab aairam mí whaowaekín, mhautam haomwo ísa tími ísom hainam. Mí Josep, Maria sowawaiyín om komii Jerusalem híriir asi namkwo.

²⁵ Mí inkam nwírín om komii Jerusalem hir nwokín, siir inígin Simion. Mí tí inkamín siya dimín whírki bí kímbugín. Níngaka. Siya inkam wadíekín. Siya Adi Komii siiramar mí kwíboínikín mí siya íi aairímar níki owí, íiya Adi Komii siya inkam nwírín siir níkropki, Ísrel híran íkamím símíir mhíi kwóin ímíir kírie haigínúwam. Mí Adi Komii siir naeyíúún iní saikar nwowín. ²⁶ Adi Komii siir naeyíúún siir bídi

yisimauuɪn mɪ siya wɪ niki aosau rani. Nɪngaka. Siya Biyan Inkam Komiiyɪn Kraisiya siya nitana saiiramar niki owi. ²⁷ Adi Komii siir naeyiɪn siyar hɪurworwokai insiingikin mɪ siya Adi Komii siir omaka saiir hɪriir yapnɪnopkainam mɪ yopii adwo yɪnisim Jisis siirɪn ina hainaniyɪn Adi Komii siir omaka saiirɪm, Adi Komii siir hauugiyɪm, simiir siyiɪ tɛya boinɪn siir hɪriinan. ²⁸ Mɪ Simion siir ina ti yɪnisim iirar yɪnkwo mɪ siya Adi Komii siir inig iirɪn hɪnɪna hainan prapas boinki,

²⁹ Biyan Inkam Komii dimɪnɪn biya kira nɪmbinɪn, kara siir bidi kigin. Mɪ tariinanɪn kara naonami, kira kariirɪn ha kignɪnkɪnki. Tariinanɪn kara kariir miiyan inkamɪn wɪ maigimaigar nwowi.

³⁰ Inkamɪn krimiir nanmaiwarkainɪnɪn kara siir bidi kigin.

³¹ Kira ti dimɪn iirɪn iikam whiekakim hɪnda tindanɪm simiir whwonkam ida diriraerarkɪn.

³² Siya paenan minam niuyakin iikam whiekakim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir nanaaknɪnki haiginɪuwam. Isrel kariir iikamɪn inig komii simiir hauu haiginɪuwam.

³³ Mɪ iya siir yopii adwo sowawaiyɪn hɪriinan wakaeywo ti hɪriinan yayim Simion siya boinɪm sowiirwai yɪnisim iir mɪ sowawaiyɪn naingwoyɪmyok pranae bi kinkwo. ³⁴ Mɪ Simion siya simiirniyɪn hanɪngɪyigboinmamaɪr haiginɪu. Mɪ siya Maria Jisis siir apua saiirɪn hɪnɪna boinki, wakae, ti kowiirwai yɪnisimɪn, Isrel simiir iikamɪm wɪ higa siya ninɪuwi. Mɪ nhɪrɪm

wi siya swoki anmaiwarkainaei. Ti inkamin siya, Adi Komii siya nimbini. Mi siir siyu iirin wi siya niisimauwi mi nhirim wi saikar ninkinwamwarkii boini. Mi nhirim wi yaewan siir kindiyuwangigi. ³⁵ Mi iikam whiekakim simiir kwoin aowa aowanim wi idowiyar nwoki. Mi mhoyiya sima siirin wi siyu miyik miyiknan tir tani. Mi kira siirin hiriinan kigi mi kiriir kwoinin wi hindara hugimkikiugi, siirsiyin. Mi ta hik hiriinana wi sauin, inkam piu nitiyin mi ha kimpipisugiyin, wi hiriinan kimpipisugi. Simion siya hinina boinkikin.

³⁶ Mi profet wig ira om komii Jerusalem hir nwoka, saiir inigin Anaka, saeya Fanyuel siir yinisimka. Asa siir isidin siir hiranka, saeya waibiyie bidi yowa. Biya saeya kam pua niki owa, saeya biewiyim pariiga ywo, iriyar whis (7). ³⁷ Mi mhoyiya saiir kam in ina yaonamin mi wig igabae nhinga saiir biewiyim pariig, kamnwii whii (84). Mi saeya inokinokin Adi Komii siir inig hainanim bi siisika, saeya Adi Komii siir inig iirin ni nabie ni nabie hainanika. Mi ii nhirim, saeya nae minim pa mi haiyaei iiyim saeya nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim Adi Komii siir omaka komiyya saiir. ³⁸ Mi iya Josep Maria sowawaiyin ta omaka Adi Komii siira saiir hirar niki owo, Adi Komii siir ninkin imiyyaeyim mi Ana saeya ha nimbiniya mi saeya ini Adi Komii siir inig iir ini igboinmamairniya. Mi saeya kimidiniya ti yinisimin siir yai imiir boinmimauu, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim, siirim nwokwokinim, Isrelan iikamim hir nwowim simiir nanmaiwarkainam. friig.

Josep siya om Nasareta hiriir swoki haiyug apnam

³⁹ Sima digworaekwo whiekakim diriraerar digiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir siyu ieya boinin siir hiriinan mi sima ina swoki amim nu Galili, simiir oma Nasareta hiriir. ⁴⁰ Mi ti yinisimin ha mwrigiyin mi siirin ma minkin bi nipiyaokimiminkin siya ini kiriekakar ywokiyin mi siya ini ninokninkin miyik whiekakar mi okiyin. Mi Adi Komii siir naingwoyimyoka ini saikar nwowa. Iriig.

Yinisim Jisis siya ina yamin Adi Komii siir omaka saiirim

⁴¹ Mi biewii biewiiyim ta ii komiia wou nikwo aeiya Pasova Jisis siir yopii adwo, sowawaiyin om komii Jerusalem hiriayar namnanaeiko, sowawaiyin bi nwokaigiiko. ⁴² Jisis siir biewiiyim iur whisa namwo iuwim mi siya wara yinkin am, siir yopii ad owakan, ta ii komiia wou nikwo aeiya saiirim. Biewii biewiiyim biya sowawai niki tirkiyim simiir hiriinan. ⁴³ Mi wou nikwo aeni iya dig nwokiya mi sima ina swoki amim mi yinisim Jisis siya om komii Jerusalem hirar ywoki. Mi siir yopii adwo sowawaiyin ha bi naingwoko siya ini hirar ywokiyin. Nningaka. ⁴⁴ Mi sowawaiyin ha naingwoko siya ti ikam whiekakim sowaka waiyar napamim simaka napami mi ta nabe kirieya sowa sowa asi napamko. Mi sowa sowiir nomiiyauim mi sowiir ad igrimim simiirim hansiram siya simaka mi owi. ⁴⁵ Mi sowawaiyin ha hansiranaeyo siir bi swoki kigin. Nningaka. Mi sowawaiyin, om komii Jerusalema hiriir asi swoki haiyug hansranamko siirimin. ⁴⁶ Iyim sowawai

siirim hansiro, kwisa hansir mi kwoimaka saiir ini kigiu, omaka Adi Komii siira saiir hir nwowi siya, Juda simiir inkamim siyupai, siyupaiyim sim nowomwarkaiyuwiyim simiir bopwoniya hir nidwokai wakaemimiki, simiir yai min dimin imiir mi siya simiirin ina mi kinawaomwarkii sriiyin. ⁴⁷ Mi kamim siir yai imiir wakaekiyim mi sima ini hindarar yanaakiyim ti yai whiekakim siya ninomokninkin boinkiyim simiirin. ⁴⁸ Mi sowawaiyin siir nini kigiuwun mi sowa ini hindara yanaakiyo. Mi siir yopiiya saeya siirin hinina ini boiniu, yinisim! Kira kririrwaiyin hinin dimusi tirkikin, ha? Krirawaiyin kiriirsiyin pranae pranae bi naingwoyimyok hansirko. ⁴⁹ Mi siya sowiirwai yai aka hinina yowarkii boin, kowawaiyin kariirim dimusi hansirko? Mi kowa bi ninokninkinko, kara pi kariir Adin siir omaka tirar nwowi, ha? ⁵⁰ Mi sowawaiyin bi ninokninkinko ta yaiya siya boina saiir yaimwokiya imwo aiirin.

⁵¹ Mi siya ini sowakawai warar swoki inkin amin om Nasareta hiriirin. Mi siya ini yopii ado sowiirwai yaiyar mi wakaeyoknan. Mi ti yaimin diminin siya boinim, ini yopiiya saiir kwoinawu hirar haigi okaiyim. ⁵² Mi Jisis siya komii namwoiwun mi siir ninokninkina ini warar mi inkin opnirtaraakiya. Mi likam ikim sima ini siiramar yaingwokininim. Iriig.

3

Jonin op baptais haiginiuwiyin yai siya boinmimaugin

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)

¹ Taibirias Sisa siya kigriraokiyim omom omom nhirim nu Rom hiranim, biewiyim iuur iriyar (15). Mi Pontias Pailat siya nu Judia siir kigriraowan inkam nwokin. Mi ta ii aairin Herot siya iikamim nu Galili hiranim, simiirin sair kigriraokin. Mi siir akamin Filip siya nu Itaria mi nu Trakonaitis sowiir kigriraowan inkam komii nwokin. Mi Laisenas siya nu Abilini siir kigriraowan inkam nwokin. ² Anas, Kaiafas sowa prismi biyan inkam nwoko. Mi ta iya Jonin Sekaraiani yinisimin maeyau siyin nu apa sair hir nwowin mi Adi Komii siir yaiya siir hiriirin, sairar nimbiamkin. ³ Mi Jon siya omom omom whiekakim ie Jodan siir kingiin hir nwowim, simiir hiran iikamim simiirin siya hiniina boin, kima kimiir dimin biyeyim digumii simiir haimriiyugigi mi op wa nwoki baptais haiginuim mi Adi Komii siya kimiir dimin biye biyeyim biya kima tirkaiyuim wi haningin haiyoprimdiyumiigi. ⁴ Jon siya hiniina boin profet inkamin siir yai aairin. Yai nhirim profet Aisaia siya winboinkiyim Yokwo Komii sair, yim hiningim,

mi inkam nwirin maeyau siyin nu apa niinga, hir kauwok boinkiyin siya hiniina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuim simiir kisisop diriraerarkwokin. Siir siyu iir sibgu diriraerarkwokin. Profet Aisaia siya hiniina boinkin.

⁵ Mi maeyauwim ieno ieno whiekakakim yim ha timi hainkrimkrinkinkwokin. Mi mhu komii komiiyim mi mhuisisim ikim, wi sima dopkiyimikina mi siyuim mipugnan wrieyokim yim timi oprintioki mi siyuim

haigi inamnaniyim, yim timi iyiohimikmai diriraerarkwokin.

6 Mi iikam whiekakim wa nwoki kigninokninkinkiyim, inkamin Adi Komii siya nimbiniin krimiir nanmaiwarkainanin siirin. Profet Isaia siya hinina boinkikin.

7 Jon siya iikam isid komiiyin siiram nitim saika nwowim simiirin hinina boinki, kima iikam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Mi kimiirin nhinga boinkikim kariirim nidamnaniyim, op kimiir baptais haiginugiyim? Mi Adi Komii siya wi kimiir nonkwoninwomwurninkin tani, anyia? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hinina diisiimauu, kima kimiir dimin biye whiekakim, simiirin bidi haiyoprimdiyimiigiyim. Mi kima, kima kima hinina kipi ninkinwamwarki boin, nim krima Ebrahim krimiir brougaeyin siir iikamkim mi siya wi digar nwowi mi krima wi iikam miyikar nwowi. Ningaka. Mi Adi Komii siya naingwowi mi tiki siiyam siyar mi diriraerarii, siya wi digar mi owi mi sima wi Ebrahim siir yinisimar namwoiuwi.

9 Ua ini paemii hirar haigin taowaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim yim wi paenau sima niyitkaigaiki. Mi wim kima ini ti paeyim simiir hiriinan ywowim.

10 Mi sima siirin hinina srii, krima wi panina tiri. Simiirin hinina niisiimauuim, krimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyimiigiyim, ha? ¹¹ Mi Jon siya simiirin boiniyo yaiya hinin boinki, inkamin yuis kwisairgakiniuwi mi siya kwira, inkamin nhinga nwowin, siir timi hauu. Mi inkamin naeminkin naokingugunankaiyin yio

iriipa hiriinanar timi tir. ¹² Mi kamim omom omomi umir haiiyim, yim iriipi hiriinan ina mi itim Jon siirim, op simiir baptais haiginuim. Mi sima siirin hinina srii, iikam nowamwarkaiyuan inkam, krima wi panina tiri, simiirin hinina nasisimauuim, krimiir kwoin biyeyim, bidi haiyoprimdiyumiigiyim? ¹³ Mi Jon siya simiirin hinina boinmaugi, kima umirmairin gavman siya boinkiyin siirarar hai. Yaeya umir nokii kipi swoki inkin hai. ¹⁴ Mi kamim yaii niniyiyim yim iriipi hiriinan siirin ina mi sriiyim, krima wi panin panina tiri? Mi siya simiirin hinina boinki, kima inkam nhirmi hindara kipi priitopriitio mi kima simiirin whisarii kipi priiboin huriyiu mi simiir umirim whisarii kipi priiyiksasae hai. Mi kimiir kwoinin hiinsima dwo ti umirsimin kima haiiyin kimiir mi aiirsi.

¹⁵ Mi iikam whiekakim sima ina yinaingwoyimiyyok boinim, ti inkamin siya Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin iikamim sim nanmaiwarkainam, aniya? ¹⁶ Jon siya simiir yaiyaka hinina yowarki boin kara kimiirin op ara baptais haiginuwi, inkamin kariir mhoiyya nitin kariir kouwin ini siyar ywowin mi siya ini yaowae adnan ywowin, kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miyyim wa sibgu inomokninkin mirii rani. Kara inkam miyyik rani. Nungaka. Mi kara op arar baptais haiginuwi mi Adi Komii siir naeyuin siirin wi siyar hainuae haiginuwi mi ti dimin biyie imiirin wi paenan siyar nu iuguski. ¹⁷ Siya ini inkamin twonidim twonau haigiyyin mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iyya iki twonid imiir nokwobrombrop

digiyim mi kasim pa kuubrukigi. Mipi twonid nningam simasima namwokaiyuwi mi simiirin pi omaka nae haigiya hir nin haigiyuwi. Mi siya kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi pae nhisopkin namginki. Mi ta paeya saeya wi niutingi rani. Nngaka. Saeya wi hriiyar niuyokiyokikaeyami.

¹⁸ Mi Jon siya ti hriinaninim simiir boinmauu digiyin mi siya Yaiwin Kibiya saiir yai kiriekirie kibi whiekakim simiir warar yinkin boinmimauu.

¹⁹ Jon siya gavmanin siir biyan inkamin Herot io siir nwokin. Dimusi rani, siya siir nomousimin Filip siir wiga Herodias saiir hainiki nonkwonan mi siyu biye nhirim siya tirim io simiirsi wara mi inkin okin. ²⁰ Mi Herot siya siyu biye komii whirin ha swoki tirin mi ini ti biyaninim simakar swoki inkin haiginkiyin. Whisarii rani, Jon siirin siya hugripkikaigain. Iriig.

*Jon siya baptais haiginugin Jisis siirin
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)*

²¹ Iya Jon siya ikaminim simiir baptais haiginuin mi siya Jisis siirin ini warar mi inkin baptais haiginuin mi iya Jisis siya nhwower niki kwisboinin mi ninomora ini omaka anonanar haiwaokiya. ²² Mi Adi Komii siir naeyuin ina yuwiniyin. Mi sima kigwin siir naeyuin inmabnan siinaini siiram. Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya saeya hinina kauwok boinkika, kira kariir yinisim wadieki wadie kngin. Mi kariir kwoinin ini kiriiramar naingwokwonanaeyin. Mi kariir mhi kwoinin, kiriirimin ini maigimaigya ywokiyin. Iriig.

*Jisis siir yidiwii wanwiyaeiyim simiir inig ima
(Mt 1:1-17)*

²³ Hya Jisis siya siir biewiyim, kamnwir iuura nwowin mi siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya Josep siirgisiir nhiekinuwi. Ningaka. Siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. Mi Josep siya Hilai siir yinisimkin.

²⁴ Mi Hilaiyin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. Mi Livaiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin yio Janaini yinisimkin. Mi Janaiyin, yio Josepni yinisimkin. ²⁵ Mi Josepin yio, Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Emosni yinisimkin. Mi Emosin, yio Neamni yinisimkin. Mi Neamin, yio Eslaini yinisimkin. Mi Eslaiyin, yio Nagaini yinisimkin. ²⁶ Mi Nagaiyin, yio Meatni yinisimkin. Mi Meatin, yio Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Semeni yinisimkin. Mi Semenin, yio Josekni yinisimkin. Mi Josekin, yio Jodani yinisimkin. ²⁷ Mi Jodanin, yio Joanani yinisimkin. Mi Joanandin yio, resani yinisimkin. Mi Resanin, yio Serababelni yinisimkin. Mi Serababelin, yio Sialtielni yinisimkin. Mi Sialtielin, yio Neraini yinisimkin. ²⁸ Mi Neraiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin, yio Edaini yinisimkin. Mi Edaiyin, yio Kosanamani yinisimkin. Mi Kosanamain, yio Elmadamni yinisimkin. Mi Elmadamin, yio Erni yinisimkin.

29 Mi Erniyin, yio Josuani yinisimkin.
 Mi Josuain, yio Eliesani yinisimkin. Mi
 Eliesain, yio Jorimni yinisimkin. Mi
 Jorimin, yio Matatni yinisimkin. Mi
 Matatin, yio Livaini yinisimkin. 30 Mi
 Livaiyin, yio Simioni yinisimkin. Mi
 Simionin, yio Judani yinisimkin. Mi
 Judanin, yio Josepni yinisimkin. Mi
 Josepin, yio Jonamni yinisimkin. Mi
 Jonamin, yio Elaiakimni yinisimkin.
 31 Mi Elaiakimin, yio Meliani yinisimkin.
 Mi Melianin, yio Menani yinisimkin.
 Mi Menanin, yio Matatani yinisimkin.
 Mi Matatanin, yio Netani yinisimkin.
 Mi Netanin, yio Devidni yinisimkin.
 32 Mi Devidin, yio Jesini yinisimkin.
 Mi Jesiyin, yio Obetni yinisimkin. Mi
 Obetin, yio Boasni yinisimkin. Mi
 Boasin, yio Salmoni yinisimkin. Mi
 Salmonin, yio Nasoni yinisimkin. 33 Mi
 Nasonin, yio Aminadapni yinisimkin.
 Mi Aminadapin, yio Atmini yinisimkin.
 Mi Atminin, yio Anaini yinisimkin. Mi
 Anaiyin, yio Hesroni yinisimkin. Mi
 Hesronin, yio Peresni yinisimkin. Mi
 Peresin, yio Judani yinisimkin. 34 Mi
 Judain, yio Jekopni yinisimkin. Mi
 Jekopin yio Aisakni yinisimkin. Mi
 Aisakin, yio Ebrahimni yinisimkin.
 Mi Ebrahimin, yio Tirani yinisimkin.
 Mi Tirain, yio Nehoni yinisimkin. Mi
 Nehoin yio Serakni yinisimkin. 35 Mi
 Serakin, yio Reuni yinisimkin. Mi Reunin,

yio Pelekni yinisimkin. Mi Pelekin,
 yio Ebeni yinisimkin. Mi Ebenin, yio
 Selani yinisimkin. ³⁶ Mi Selain, yio
 Kenani yinisimkin. Mi Kenanin, yio
 Apaksatni yinisimkin. Mi Apaksatin,
 yio Siemni yinisimkin. Mi Siemin,
 yio Noani yinisimkin. Mi Noain, yio
 Lemekni yinisimkin. ³⁷ Mi Lemekin, yio
 Matusalani yinisimkin. Mi Matusalain, yio
 Inokni yinisimkin. Mi Inokin, yio Jaretni
 yinisimkin. Mi Jaretin, yio Mahalalelni
 yinisimkin. Mi Mahalalalelnin, yio Kenani
 yinisimkin. ³⁸ Mi Kenanin, yio Inosni
 yinisimkin. Mi Inosin, yio Setni yinisimkin.
 Mi Setin, yio Adamni yinisimkin. Mi
 Adamin, yio Adi Komii yinisimkin. Iriig.

4

Setan siya siir nipiyaokiyam tirkin (Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Adi Komii siir naeyiun ini Jisis siir
 yaninkinuniyin mi siya ie Jodan siir haiburgigin
 mi ina swoki amin. Mi Adi Komii siir naeyiun
 siya yikunam maeyau siiyin apa nanga inkam
 karamaeya saiir hiriir yam. ² Mi siya ta maeyau
 siiyin apa inkam karamaeya saiir nwowin, iiyim
 kam nwisa ywo (40). Mi ta iya Setan siya Jisis
 siirimin saiir kinankukin. Mi ta ii aiirin Jisis siya
 nae bi naekin ningaka. Siya mhirima nwokin.

³ Mi Setan siya siir boinki, kira Adi Komii siir
 yinisimkinuwi mi kira pi ti siiyain siir boinki
 mi siya pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis

siya siir yai anaka hinina yowarkii boinki. Yokwo Komii saeya hinina boinka inkamin nae aram naingwowyin siya wi kiriekak nwo rani. Nningaka. Inkamin bret ara naeyam naingwowyin siya siirin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir hauu rani. Nningaka.

⁵ Mi Setan siya siirin ina yikunainamin mhukua hiriir mi bi kimiminkikin, siya ina yisiimauuwim nu tiran omom omom whiekakim simiir. ⁶ Mi siya boinki, kara ti kariir omom omomim mi kariir dimin taemin whiekakim wi kiriir hauuwi. Mi kira wi nu kigriraowan inkam komii nwowi, whisarii rani, yim ti digworaekwowim kariirargim mi kara inkam nwir mi hauuwi kara wa mi hauuwi, kariirar kwoinkin. ⁷ Kira ogmwo kariiram hui mi kariir inig iir hainani, ti digworaekwo whiekakim yim kiriirgim. ⁸ Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka. Kira Biyan Inkam Komiiyin siir inig iirarar hainan siya kiriir Adi Komiiyin mi kira siir mi aiirarar donkwo iski.

⁹ Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir yikunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir akou hir ini okmwain okwoiu. Mi siya siir boinki mi kira Adi Komii siir yinisim kinginuwu mi kira pa diswit natkinainam. ¹⁰ Yokwo Komii saeya hinina boinka mi Adi Komii siya wi siir paekwosimim simiir boinki. Sima kiriirar sibgu kigriraowim mi kira wi nao rani. ¹¹ Mi sima wi kiriir nonkwowini simiir inam mi kiriir iga wi siya kwirki swoki hain tani. Nningaka. ¹² Mi Jisis

siya siir yai aka hinina yowarkii boin, Yokwo Komii saiir yaiya saeya hinina boinka, kira Biyan Inkam Komiiyin siirim kipi kinankiu mi siirim kipi srii, ti hiriinan dimin biyieyin siya kiriir whindiriraerarkiyim. Nningaka. ¹³ Mi iya Setan siya siirim kinankiuguguwun, ti dimin taemin whiekakim simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakin. Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin wokmainakiyin. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir m'rii bwakainakin

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Mi Jisis siya nu Galili hiriir namin mi Adi Komii siir naeyiu miyikin siir kirieya ini siyakar ywowun mi dimin taemin whiekakim Jisis siya diriraerarim simiir yaiya ina haigiririr boinama omom omomim simiir. ¹⁵ Mi siya ikam whiekakim simiirin, simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir hir boinmimauugin mi sima ini siir inig iirar hainan prapraskiyim. Iriig.

Mi om Nasaretan ikamim sima dig'umii Jisis siir haimriiyugim

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ Mi Jisis siya omin yinisim sapisap siyar naemrwi okwonaniyin Nasaret siirimar swoki am. Mi Jisis siya Judami ii komiia pu siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya ta omaka yai nidwokai wakaeya saiir yapninopkainam. Inokinokin siya triya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komiiya saiirar yokwo mwaingiyin. ¹⁷ Mi sima siirin profet Aisaia siya wina yokwowa bidi bidiniyar saiir hauu mi siya mi kwira hinina boina saiiram hansirkin,

18 Adi Komii siir naeyiwin ini kariir tir nwowin. Mi siya kirie kariirin minam hauugin mi ha nimbinkin, siir yaiwin kibiya iikamim sima sima sipiyimiyokmaeyamiyim simiir boinmimauuim. Siya kariirin minam nikropkikin kara ta hiriinan yaiya iikam simiirin hinina boinmimauuim mi digworaekwowim uridnan kimiir nitkiyim mi kimiirin wi rirmiia kara nwowaiginuwi mi iikamim nhwokwisae nwowim simiir nhwowim wi wadie kara nwowaiginugi. Mi iikamim hikak nwowim simiirin wi rirmiia kara nwowaiginugi.

19 Siya kariirin minam nikropkikin. Iya Adi Komii siya nanmaiwarkainana iikamim simiir kara saiir boinmimauukin.

20 Mi siya ha mwain digiyin mi yokwowa ina swoki haiginikougiya. Mi ina swoki hauugiya inkamin yokwo imiir kigriraowiyin siir. Mi siya ha swoki idwowin mi ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim iikamim simiirin ta ii aiir nowomwarkaiyu bwakainamkin mi simiir nhwowim siirara kaonanaekiyim. ²¹ Mi siya simiir boinki, yaiya tariinan kima kwawakaekiya Yokwo Komii saeya boina, tariinanin saeya tasi nimbiraraowa. ²² Mi sima siirin ina boin wadeyin mi sima naingwoyimiyok prasae bi kikinim yai miyik miyikim siir yai hiranka nimbiniyim simiirsiyin mi sima boin. Ti yinisimin siya tari Josep siir yinisimkin, aniya? Mi siya krimiir hiriinanargin mi siya ti hiriinan yai miyik miyikim papiyanki haigim? ²³ Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi boiniyo yai kwira saiir

yaimwokiyaime wo aiir boinmauugi, inkam iikam nhirimi whindiriraerariyin yio ti hiriinan inkamin sasar timi whindiriraerarna. Siyiu hiniinin Kapaneam kira tirnaniyin mi ti kiriir ombud om iirin hiriinan siyiu iirar timi tir. ²⁴ Mi siya boin, kara kimiirin yaimwowar boini, iikamim sima simiir omki oman profet inkamin siir yai bi wakaeyok-naeikin. Nningaka. ²⁵ Wakae! Kara kimiirin yaimwokiyaime wowa boini, bidi bidiniyarin Ilaija siya nwowa mi wig igabae nninga nhirim nu Isrel hir nwokim. Mi taka iya naoki bi swoki kinmiminka biewiyyim whwoim haimii (3 ½ yia). Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim sima mhi prasae bi naokim. ²⁶ Mi Adi Komii siya Ilaija siirin iki wig igabae nningam nu Isrel hir nwowim simiirim bi nikropkikin. Nningaka. Siya siirin, wig igabae nninga irua om Sarefat nu Saidon hirana saiiram nikropkikin nae saiir hauu aeyim. Mi ya saeya nu Isrel hiran wig rani. ²⁷ Mi profet Ilaija siir iya iriipi hiriinan mi siya iikam nhirim nu Isrel hiranim paowaigi piskomkopouwim, simiir nwirni miyik bi nwokin. Nningaka. Mi nninga nwokiyin Neman sasargin. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkin. Jisis siir yaiya hiriinanka. ²⁸ Mi ta iya iikam whiekakim sima ta omaka yai nidwokai wakaeyia saiir hir nwowim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima bidi yinokninkinkiyim ta yaiya Jisis siya simiirar huriyiu boinkin. Mi simiir mhi kwoinim haughauga asi whwiyekikim. ²⁹ Mi sima ha ninsiin okwokwokiyyim mi Jisis siirin ina kiyai-wowitnaniyamim omin siir yaba hiriir. Mi sima siirin mhuusim whirin simiir om ieya nwowin

mì sîma siirìn hîrankî nîtkiigiyîm tîrkîm. ³⁰ Mî sîma dîg bî nwokîm whîsariî rani, Adî Komîi siyar nîkidukîn sîmiîr kwonîm mî sîma asi nîdidkîm. Mî Jîsîs siya ìnî sîmiîr bopwôwar yapnamîn. Mî siya ìna yîugusamîn. Friig.

*Jîsîs siya inkam nwîrìn uridyîu biyîekakîn siir haiswonîskikîn
(Mk 1:21-28)*

³¹ Mî Jîsîs siya om komîi Kapaneam nu Galîlî hîranîn siir namkîn. Mî Judâ sîmiîr ìî komîiya pîu siisiya dimîn taemîn tîr karamae nwowiya siir iikam nhîrîm saiîrar mî owomwarkaiyîugîn Adî Komîi siir yai aîir. ³² Mî sîma ta siir yai aîir wakaeyîm mî sîma ìnî hindara yanaakiyîm. Dimusi rani, siir yaiya inkamîn ìnîg komîigakîn siir hîriînan boînkîn ta yaiya kîrîe komîigaka. ³³ Mî omaka yaimîn dimîn nîdwokai wakaekiya, inkam nwîrìn yîu biyîekakîn hîr nwokîn. Mî siya ìna kauwok boînamnankiyîn, ³⁴ hîe! Jîsîs om Nasaretanîn, kîra dimu dimîn tîram nîtkîn, ha? Kîra krîmiîr nonkwonînwomwîrnînkînam nîtkîn, ha? Kara kîriîrìn ìna nînoknînkînîn kîrargîn Adî Komîi siir yînisîmîn dimîn whîrki kîmbu karamae nwowîn mî iikam whîekakîm krîmiîr nanmaiwarkainanîn. ³⁵ Mî Jîsîs siya ìgao yai tî yîu biyîe siir yîkwao boînkî, kîriîr yaiya tî tankî! Mî yîu biyîeyîn siya tî inkam ìiîrìn iikam whîekakîm sîmiîr wh-wonkam ìdar haigi ìrîmtîogîgîn mî siya ìna yamîn. Mî siya siir bî nonkwonînwomwîrnînkîngîgîn. ³⁶ Mî iikam whîekakîm sîma hîriînan kîgîyîm mî sîma ìnî hindara yanaakiyîm. Mî sîmasîmarìn hînîna yîmboîn amboîn, ae! Ta yai hînîna saeya panîn panîn yaiga. Mî siya yîu biyîeyîm sîmiîrìn

wi inkamın kirie komiigakın mi inigak ikin mi siir hiriinan boinmimauwi. Mi sima hiriinan wakaeyim mi sima ti inkam iirin ina haiburgigim mi sima ina yamim. ³⁷ Mi ti dimin hiriinanin Jisis siya tirkiyin ina haigiririrkiyin, omom omom imiirin. Iriig.

*Jisis siya iikam kasa bi haiswonimniskigin
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)*

³⁸ Mi Jisis siya ta omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir haiburgigin mi Saimon siir omaka aiir yam. Mi Saimon siir niua saeya ma piu huua kiniya saeya niiga. Mi kamim sima ini ikunaki Jisis siirin saiir nini kigniyam. ³⁹ Mi siya ha namın, kimidiniya hiya saeya whina saiir kinginar ini okwowuwın mi siya ta ma huua kiniya igao yai saiir boınki mi ta ma piu huua kiniya ina haiburgiga. Mi saeya biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwo sasaugiya mi saeya ini simiir nae imiirar swoki insiin diriraerara.

⁴⁰ Mi iya bieyin nikiiyamki tibin, iikamim nomiiyugakim, sima simiir nomiiyauim mapai mapaigi niyım simiirin ina yikunaniyım, Jisis siirim. Mi siir ina ti iikamim makak makakim simiir piu imiir nonkwokiyım mi siya simiirin ina yinimniskigiyım. ⁴¹ Mi ti uridyıu bibiyeyım iikam whiekakim simiir hir nwowım sima ini warar yınkin amkiyım mi sima igao yaigak hinina ywonamim. He! Kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi Jisis siya igao yaigak simiir ywoki mi siya yai simiir bi kignınkin boınaikın. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim siya inkamın Mesaia Adi Komii siya nimbının siya krimiir nanmaiwarkainanin.

Jisis siya yai omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hir boinmimauugin.

(Mk 1:35-39)

⁴² Mi bienainakarın siya tiki om iir haiburgigin mi siya maeyauwa inkam karamaeya saiir yam, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. Mi iikam whiekakim sima ina yamim Jisis siirim hansiram. Mi iya sima siir hansiryiskaiyin mi siir kwoinin kimidiniya sima yikpitmaiym ti simiir om iir haiburgigsi, siya pi om whira namisi. ⁴³ Mi siya simiir boinki, kara yaiwin kibiya iya Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim mi iikam ikim, simiir kigirkakana saiirin pi iki omom omom nhirim simiir mi boinmimauuwi. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara hiriinan asi tiri. ⁴⁴ Mi siya ha boin digiyin mi siya ina haiburgigin simiirin mi siya ina yamin Adi Komii siir yaiya saiirin iki omakam, yaimin dimin, nidwokai wakaeyim nu Judia hiranim simiir asi boinmimauuwamkin. Iriig.

5

Jisis siya boinkin Pita siya anasu hoimgak asi haigin

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Mi iigwira Jisis siya Genesaret whigbid hir nwokin. Mi iikam whiekakim sima ha nitim, ini saikar yaninkinuniyim. Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyam. ² Mi siya igopsim iswo sowiir kigi sowa whigbid hir nwowi. Mi kamim anasu haiiyim sima ti i iswo sowiir bidi haiburgigo. Mi sima haimna hisoki. ³ Mi Jisis siya iisim ira saiir kwirii, ta iya Saimon Pita siirga. Mi

siya Saimon Pita siir boɪnki siya i aiirɪn hamiiɪsɪma wokiyopkiyɪm yaba hiriir mi siya ta ikopsɪm aiir yidwokai boɪnmɪmauugi Adi Komii siir yai aiirɪn, iikam whiekakɪm sɪmiir.

⁴ Mi Jisɪs siya yai ha boɪn digiyɪn mi siya Saimon Pita siir boɪnki, iya whiidopwoniya kinaniyam, kira mi kiriir isidɪn kɪma haɪmna ditmai anasu kikaiyɪm. ⁵ Saimon Pita siya ɪna yowarkii boɪnɪn, inkam komii ta nii kirɪeya krɪma whisariiyar mɪriinanaemaowikɪm, anasu whɪrmɪn whɪrmɪn bi swoki iigimɪmɪnkɪn. Mi kira pi boɪnkɪn, kara pi asi nitmai. ⁶ Mi sɪma ha nitmaikiyɪm mi sɪmiir haɪmna anasu kasa bi niigikɪm mi haɪmnain pi hiriyyar pi inanbirgiyɪn. ⁷ Mi sɪma sɪmiir irɪpa miɪyan kamɪm i ɪra saiir nwowɪm sɪmiirɪm kɪnkina, sɪmiir whɪnmɪriiyɪm mi sɪma ha nitɪm mi anasuɪm ɪna yiskaina haigimɪmɪrkiyɪm. Mi i iso ɪni hindara iyɪmɪmɪnkiywo. ⁸ Saimon Pita siya hɪriinan kigiyɪn mi ogmwoɪn Jisɪs siir kingiina ɪni hɪuɪu mi ɪna boɪnɪn, Biɪyan Inkam Komii, kira kariir haiburgik mi kira ha dam! Dimusi rani, kara dimɪn biyɪe tɪran inkamkɪn. ⁹ Siyar mi kamɪm saɪkar nwowɪm, sɪma ti anasu whɪe komiiyɪm sɪma haiyɪm sɪmiir kigiyɪm ɪni hindara yanaakiyɪm. ¹⁰ Sebedi siir yɪnisɪm nwiso Jems, Jon sowa Saimon Pita sɪma irɪpa miɪ kwɪruwa mɪriigɪm. Sowa irɪpa hɪriinan ɪni warar mi ɪnkɪn anaakiywo. Mi Jisɪs siya Saimon Pita siir boɪn, kira kɪpi nidid ti anasu kira haiyɪm, mhoɪiya kira iikamɪm sɪmiirɪn wɪ hɪriinan haii, kariir mhoɪiya nitamɪn. ¹¹ Mi sɪma i iso ha nadu hɪuwamasukuniyɪm mi sɪmiir digworaekwo whiekakɪm ɪni hirar iyopnɪsugikɪm mi sɪma ɪni Jisɪs siir mhoɪiyar yamɪm. Iriig.

Jisis siya inkamın paowaigi piskomkopouın siir haiswoniskigın

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Iḡwıra Jisis siya om whirın inkamın paowaigi piskomkopouın siya nwowın siir ini owou. Mi ti inkamın siir piua paowaigi bidi yınkinıua mi iya siya Jisis siir kigwinın mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kingiınar yakai kaiyırrou whınaiınamın. Mi ina boınaiyın, Inkam Komii kira naıngwowi mi kariırın wı dig kirar nwowaigınıugi. ¹³ Mi Jisis siir ina ha ninkikiya mi siir yanonkwowıuın mi siya boın, kara ha naıngwowi, kiriir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya. ¹⁴ Jisis siya igao yai siir boınki, kira sibgu mintarao! Kira wı inkam nwırni kipi boınmauu ti diminın. Niıngaka. Mi pa dam inkamın naemın kimiırsi nınkin imiiyaeyın Adi Komii siırım pris inkamın kimiır kaoprigi okwowyın siir tını boınmauuıu. Mi kira Adi Komii siırın nae pa dınkin imiiyaeki! Kiriir piu wadie nwowa saırsi. Mi yaiya krımiır brougae Moses siya wınkiya saıir hiriınan. Mi ti kamım nwoki inoknınkin wını kiriir paowaiyım bidi wıskiyım. ¹⁵ Mi diminım Jisis siya tirım simiır yaiya ina yiniyokıgiya. Mi iikam whiekakım siir yai wakaenakiyım nitkim mi maim simiır piı nwokaiyım simiır warar haiswoniskıgiyım. ¹⁶ Mi ii nhirım siya maeyaua inkam karamae pi saıir napnınopkainami mıpi nhwo hir nini kwısbıınııwi. İriig.

Jisis inkamın ıga in nınsımsıruwın siir hais-

*woniskiigigin**(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

17 Mi iigwir nabe Jisis siya iikam nhirim simiir nisisiimauugin mi Farisi kam ikim mi kamim siyiu komii komiyyim sim ninokninkiniyim sima hir warar ninkin idwokim. Sima ti omom omom whiekakim nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankim nitkim. Mi Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini Jisis saikar nwowa, makak iikamim simiir haiswoniskiiyim. 18 Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin iga ina ninsimsiriuninkinin siirin hīgakar hainamin, sima siirin omakanau hiriir haininopkainamim tirkim, Jisis siir igmiiga nini haiginiyim. 19 Dimusi rani, ini iikamki yinkiniu waowim, sima ini siyiuim yinkinyaeyaonamim, ti makak inkamin siir haininopkainamim. Mi sima siirin akoua hiriir hainainam mi sima maeyau kwira saiir yami inikinngi. Ta hīya saiir digar mi ti inkamin ta hi aiir whwonkaiyin sima siirin hīgakar yonkwosiisiisnainam iikam ima nwowa maeyaua saiir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kikinū. 20 Hya Jisis siya simiir naingwo tībmii kirie saiir kigiyin mi siya ina boinin, nomiiyau, kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyūmiiyigiyim. 21 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simasamarin ina yomboin amboinim. Yipikin ti inkamin Adi Komii siir hiriinan boinin? Inkam nwirkin bi swoki haiyoprimdiyūmii srankin dimin biyieyim. Nīngaka. Adi Komii siirarar mīga. 22 Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkinkiyim mi siya simiir boin, dimugin? Ti hinin kwoinin kimiir

waur nwoyai, ha? ²³ Piki hini dimin kirie ikim kara mirii kamae nwowiyim mi piki hini dimin ikim hiinsima nwowiyim kara mirii kamae nwowiyim? Mi kara ha boini kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim ta mi hiriinana ya mi kirie, o mi komii rani, aniya? Mi kara ha boinki, kira dinsiingi mi kiriir hi aiir hainam ya mi komiiga, iyie? Mi komii rani, aniya? ²⁴ Yaowae Adin ninomor kou hirankin niti karagin. Mi kimiirin wi karar nisiimauwi kirieya dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim mi Jisis siya ti inkamin iga ina ninsimsiriun siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! Mi kiriir hi aiir dinsiin hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam! ²⁵ Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin hainamin siir hiya mi siya ini ikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya mwai ini Adi Komii siir inig iirar hainan ap waowaowamin. ²⁶ Mi sima ina yanaakiyim mi sima naingwoyimi yok prasae bi kinkim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa krima kwakigiyin. Iriig.

*Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)*

²⁷ Mi ti diminin siir mhoiya, Jisis siya napnamin mi siya kigi inkam nwirin omom omomi umir haiyin siir inigin Livaikin, siya omaka siya nidwokai miriia saiir hir nidwokai. Mi Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoiya wit. Mi Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar grirgirikim mi siya ini Jisis siir mhoiya yamin.

28 Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaek-wowim ini hirar yinsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoiyar yamin.

29 Mi Livai siya nae komiia ina diriraerarin siir omaka hirar, Jisis siiram. Mi kam hoimgakim omom omomi umir haiiyim mi kam nhir ikim, sima warar yinkin idwokai ae sowakan. 30 Mi Farisi kamim mi kamim siyu komii komii ninokninkiniyim sima Farisi simiirar isid whirkin. Kamim Jisis siir kigna miriiyim, simiirin hinina yiniinsao boin, kima wari kamim omom omomi umirim yaeya swoki inkin haiiyim mi kamim siyu biye tiriyikim, nae op min simaka dimusi nidwokai ae kwiyae, ha? 31 Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin ma karamaeyin, yio siya inkamin paowai widiyin siiram bi swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi simasimar nami kamim paowai widiyim simiiram. 32 Kara inkamin paowai widiyin siir hiriinankin, kara iikam miyik miyikim sima ha naingwowim krima iikam miyikim simiir mhi kwoin ninkpit haigi aram bi nitkin. Niingaka. Kara iikam biyeyim hinina naingwowim krima miyik rani, simiir mhi kwoin imiir ninkpit haigiyim nitkin. Iriig.

Nae haiya aeni yaiga

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 Mi Ferisi iikam nhirim sima Jisis siir boin, Jon siir kigna miriiyim kamim, sima ii kasakasa bi haiyaeikim mi nhwo pranaepranae bi kwisboinikim. Mi Farisi simiir kigna miriiyim kamim yim iriipi hiriinan. Mi kamim kiriir kigna

miriyyim, yim hiriinan bi tirkim, yim sima nae pa mi aei mi opa pa mi kwiyaei. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima ha naingwowi, iya iikamim ti inkamin wig nonkwonain siir wigwas nae airam niti, saiir naeyam mi kima wi saiir haiyaki, aniya? Nningaki, nningaka. ³⁵ Mi mhoiia iikam biyie nhirim sima ninkaknan nwowi siir nikiunakiyim. Mi siya siir inkam inkannanim simiir haiburgigi mi taka iya ya nikrani sima nae wi saiir haiyaki.

³⁶ Jisis siya min boiniyiookin, inkamin, yuis win haimiia saiir kipi kintio hai, yuis kaba saiir nitkin panim. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis miyika wi saeya nonkwobumbuwi. Mi ta yuis wina saeya wi yuis biyieya saika wi miyik kig rani. Nningaka. ³⁷ Inkamin wain opa wraisu is kaba saiir bi naokaiigin. Nningaka. Mi siya hiriinan tiri mi ti wain opa saeya niyopiinainii mi wi ta wraisu is kaba saiir mimbimbirgi mi ta wain opa wa naokininkwokwo iuguski. ³⁸ Nningaki, nningakinga. Mi kira ta wain opa wraisu is miyik aiirar daokai. ³⁹ Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa saeya hininga. Iikamim Moses siir siyu iir napiyim sima boriisopi Jisis siir siyu iir swoki apim mi sima wi hiniina boini ti siyuin siyu paii rani. Mi sima siyu winin digumii siir haimriyugigim mini mi sima siyu biyanin siiramar naingwowi. Iriig.

6

Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir

karamae nwowiya saeya mi haiyani iiga
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siisiya dimin taemin tir karam nwowiya Jisis siya witnid numirim simiir bopwowa napriokinamkin. Mi kamim siir kigna miriirim witnid nhirim simiir ki-grimgrirgi haiyamim mi sima ina yinibromprop yonkwomromrok apaeiyamim. ² Mi Ferisi nhirim sima boin mi kima Moses siir siyu komii iir dimusi taouga diriraerarkim, ti diminim Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyam mi kima simiir dimusi tirkim, ha? ³ Jisis siya simiirin hinina yowarkii boin, kima ti diminin biya Devid siya tirin Adi Komii siirin, siir bi nwankim, iya siir isidin sima mhiigi naowim mi sima naeyim, aniya? ⁴ Mi Devid siya omaka komiia Adi Komii siira saiir napninopkainamin mi siya kimidiniya bretin Adi Komii siir ninkin imiiaeyin siir haiyin mi siya ina yaeyin. Mi haimiiyin, kimidiniya siir isid iir hauu ae. Mi kima tari siir biri mwaininokninkinkim, siyu komii siir siyuin, hinin boinkin. Tiki bretin inkam ningaki bi swoki aeikin. Ningaka. Yio pris simiirairgin. ⁵ Mi Jisis siya ina swoki boin, kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siya, ta Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biyan Inkam Komii asi nauuni onikin. Mi kima io kariir dimusi nwowi, ha? Iriig.

Jisis siya inkamin ina biyekakin siir
haiswoniskigin
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Mî Juda simiir ii komii kwîra pîu siiskuwakîya, dimin taemin tir karamae nwowiya Jîsis siya simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya, saiir yapninopkainam. Mî siya simiir yowomwarkaiyîu. Mî inkam nwîrin hir warar nînkîn okîn, siir ina inîga bîdi yînsîmsîriunamim ini paeyaryaowainan ywokiya. ⁷ Mî kamim siyîu komii ninoknînkîniyim mî Farisi kam ikim, sim Jîsis siirîm hirar kaonanae. Sîma biri ninoknînkînkîm, siya tî inkamîn siirîn pî Judami ii komiîya pîu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nasi haiswo nîskîi mî ta hîriinana saiirsi hîuriîyîu boînam mînkîm siirîn. ⁸ Mî Jîsis siya bîdi yînoknînkînin simiir kwîin imiirîn mî siya tî inkamîn inakîn naonînsîmsîriuwîn siir boînkî, kîra tîriir wînsiîn apnani. Mî tîkî inkamîn siya ina ini okwowîuwîn. ⁹ Mî Jîsis siya simiir boînkî, kara kîmiir sîiî, siyîu komiîyîn siya panîna boînkîkîn, Judami ii komiîya pîu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiirîn? Mî krîma siyîu mîiyîk tî tir iyîe? Mî siyîu biyîe tî tir, anîya? Mî krîma siir tî haiswonîski haigînîu, ta ii komii aiirîn, iyîe? Mî krîma siirîn hîriîyar tî kîgnîsu ao, iyîe? ¹⁰ Mî Jîsis siya iikam imiir kaoyokiyokîigiyîn mî siya tî inkam iîr boînkî, kîriir inîdîbîn tî inkiyînyînkî. Mî tî inkamîn hîriinan tîrkîyîn mî siir ina ini wadiyar swokî okîya. ¹¹ Mî simiir kwînim ini haugî haugar whwîyîekîkaigiyîm. Mî ini sîma sîmar whriboînamim mî krîma Jîsis siirîn wî panîin panîna tîrî? Iriig.

*Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbin
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)*

¹² Mi taka iya Jisis siya ina iiyamin mhuwisim whirin siir, nhwo Adi Komii siiram kwisboinam. Mi ta nii kirieya siya ini hiras kwisboin parkinkaiyin, Adi Komii siiram. ¹³ Mi bieyin ha maskwonaidniyakwokin mi siya kamim saika miriyyim simiiram yikugi mi siya ti kam iurnwiso simiir yimbin. Mi siya simiir inigim ina dap haiginium aposel. ¹⁴ Simiir inigim hiniin hiniingim. Mi Saimon siir inigin Pita yokdap haiginu mi siir nomousimin yo Endrugin mi nhirim yim sim inigim hiniin hiniingim Jems, Jon, Filip mi Bataromiu. ¹⁵ Matyu, Tumas mi Jems Alpiasni yinisimin mi Saimon siir inig whirin Selot. Ti inig Selotin siir yaimwokiayaimwowa hiniingim miya siya miriyya bi mirii kikiripikin. ¹⁶ Judas, Jemsni yinisimin mi Judas Iskariot inkamin wir Jisis siir napwouwin siir sau omomni. Iriig.

*Jisis siya makak iikamim simiir hais-
wonimniskigin
(Mt 4:23-25)*

¹⁷ Mi siya ha digikin mi Jisis siya ini simakar yinkin apniyamin mi siya maeyau hikmainana saiir yokwo iikam isid whiekakim simakar. Mi iikam whiekakim nu Judianim mi om komii Jerusalem, an ikim mi omom om komii Taia mi om komii Saidon sowiir hiriir wainam ikim. Whigbid whigbida wainamim, simiir hiran iikamim sima warar yinkin it. ¹⁸ Mi sima siir yai aiir wakaeyam nitkim mi siya simiir ma imiir mi haiswonimniskiiyim mi iikam nhirim uridyu biyekeni ninkiniuwim simiir warar. Mi siya ina

haiswoniskii haiginiuwun. ¹⁹ Mi iikam whiekakim sima ina Jisis siir nonkwowim minkim. Dimusi rani, siir kirieya sima bidi kigiyin, iikam whiekakim makakim siya haiswonimniskigim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. Iriig.

Jisis siya iikamim maigimaigakakim mi iikamim hikak nwowim simiir boinmimaugim (Mt 5:1-12)

²⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir kaoki mi ina boinkiyin, kima ti iikam paeprigabim kima maigimaigadwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima miriyyim simiirar kigiraowikim. ²¹ Kima ti iikamim tariinanin maigi naowim kima maigimaigadwo. Dimusi rani, mhoiyya kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan ninouninkiyim, mhoiyya kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei.

²² Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwowiyim mi io kinaka nwowiyim mi yai biyie kiriir nigbumbu boiniyin mi digumii kiriir haimriiyugigiyin kira siiramin maigimaigadwo. Sima ti diminin kiriir whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyu iir napkin. ²³ Biyya krimiir brougae wanwiyaeyim, hiriinanar mi tirkim, profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiyami kira maigimaigadwo prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam. Dimusi rani, mhoiyya kira wi digworaekwo miyyik miyyikak nwowi mi ti

digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.

24 Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyuwiyim mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiia kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Ningaka. 25 Kima mintirao kima wi mhi naekak nwo rani, mhoiia wim wi mhiigi naowi. Mi kima mintirao ti iikamim yaibu ninemamairim kima wi ninouninki prasae kin tani. 26 Mi kima sibgu mintirao iia iikamim sima kimiir nikboin praprasi mi biia krimiir brougaeyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisaie imiirin. Iriig.

Siyuin io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin

(Mt 5:38-48; 7:12a)

27 Mi kara kimiirin pi hiniina boinmaugii, iikamim kariir yai aiir wakaeiyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyu miyik iirar swoki tir haiginu.

28 Mi iikamim yaibiyie kimiir nikbumbuwi mi kima simiirin yai miyik aiirarar boinaiginu mi iikamim sima siyu biyie kimiir tirhaiginuwi mi kima simiiram in Adi Komii siiram srii, siya simiir whinkinsiis haiginuwim. 29 Mi inkam nwirkin kiriir yaeka aiir naka tioki mi ha ti swoki inkpit okwoki, yaeka kwira saiir swoki tiokiyim. Mi inkam nwirki kiriir yuis priiya saiir nishaii mi kira siirin hiriayar kigninkin haigi. Mi kira yuis haruwa kwira, saiir warar swoki inkin

hauugi. ³⁰ Mi inkam nwirkin dimin whiram srii mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwirki diminin kiriir maeyau hiranki nini hainaki mi kira ha kipi swoki boin, kariir swoki hauugi. Nningaka. ³¹ Diminin kira naingwowyin sima kiriir tiram mi kira simiirin hiriinan dimin iirar swoki tir.

³² Mi iikamim kiriiram naingwowyim simiiram naingwowi, yo dimin komii rani. Mi Adi Komii siya kiriirin wi hinina boin tani kira inkam wadiekin. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iikamim simiiram naingwowyim, simiiramar naingwowikim. ³³ Mi iikamim siyu miyik kiriir tiriyim mi kira simiirin siyu miyik mi tiri, yo dimin komii rani mi Adi Komii siya kiriirin wi hinina boin tani, kira inkam wadiekin. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iriipi hiriinanar mi tirikim. ³⁴ Mi kiriir diminin inkam nwirni hauugi, hindara haisasae miriinakiam, siya kariirin wa swoki hauuwi, yo tiriiginin yo dimin komii rani, Adi Komii siya kiriirin wi yaigak saiirsi nwo rani. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iikamim dimin biyekakim simiir dimin imiirar mi hauu miriisasaekim mipa swoki hainani. Mi yim sima iriipi hiriinan dimin imiirar mi ingigir haligim. ³⁵ Nningaka! Kira iikamim io kinakar nwowoyim simiiram dapiyao mi simiirin siyu miyikar timi tir. Mi diminin hindara haisasae miriyyin, siirin haiyim kipi swoki aingwo. Nningaka. Mi kira hiriinan tiri mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin miyik miyik imiira hauuwi. Mi kira wi Adi Komiiyin ninomor kouanin siir yinisimkin nwowi. Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam

biyieyim siirim naingwo karam nwowiyim simiiramar naingwobunaekin. Mi wim kima hiriinanar timi tir. ³⁶ Mi kima simiiramın Adi Komii siya naingwobumbuwa saiir hiriinanar timi aingwobumbu. Iriig.

*Kima inkam nwirni siyuın siir kipi hid
(Mt 7:1-5)*

³⁷ Mi kima iikamim simiirin kamim yai hidiyim simiir hiriinan hid karamae nwowi mi Adi Komii kirmiir Wanin siya kimiirin wi mi hid rani. Nningaka. Mi kima iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprindiyumiigi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyieyim simiirin wi hiriayar mi haiyoprindiyumiigii. ³⁸ Mi kima digworaekwowim iikamim simiir hauuwi mi Adi Komii siya digworaekwo kimiir wa mi iyopkaiyuwi mi siya wi yaeya digworaekwo miyik whiekak nhirim warar swoki inkin iyopkaiyugi kimiirin. Mi kima ti hinin diminin siir hauugin iikamim simiir. Mi Adi Komii siya kimiirin wi ti hiriinan dimin iirar swoki hauuwi.

³⁹ Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin, inkam nhwokwisae nwirin, siya wi inkam nhwokwisae nwirin siir swoki iisiisimauu ap rani. Nningaka. Mi siya hiriinan tiri mi sowa nwisairarin wi ieyar napnatkaigai swonami.

⁴⁰ Yinisimin iki ninokninkinam namiyin, siya inkamin iki siir nowomwarkaiyuwiyin siir ninokninkin aiir biri swoki haiburikin. Nningaka. Mi iya yinisimin siya ninokninkin komiigak nwowi mi mhoiya siya wi inkamin siir nowomwarkaiyuwiyin wi siir hiriinana swoki owi.

41 Mi kira paeka sɪma kɪriir nomiiyauwɪn siir nhwo ɪir nwowa saiir dimusi boɪnkɪn mi kira wari paemɪr komiiya saiir biri kɪgɪn kɪriir nhwo ɪir nwokaiya, aniya? 42 Mi kira, kɪriir nomiiyauwɪn siirɪn panɪn panɪna nɪnoknɪnkɪnkɪn? Nomiiyau, kara paekasɪma kɪriir nhwo siir nwowa saiir haiyam mɪni. Mi kira paemɪr komiiya kɪriir nhwo ɪir nwowa saiir biri nɪnoknɪnkɪnkɪn, aniya? Kira nɪksisaeyan inkamkɪn! Biyɪn kira, kɪriir nhwo ɪir nwowa paemɪr komiiya saiir tiki hai. Mi kɪriir nhwowɪn wadie nwowi mi mhoiia kira paekasɪma kɪriir nomiiyauwɪn siir nhwo ɪir nwowa saiirɪn wi hanɪngɪ haii. Iriig.

*Pae biyieyɪn siya nae biyieyar mi budikɪn
(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)*

43 Pae miyikɪn siya nae biyie bi budikɪn. Mi iriipi hiriinan pae biyieyɪn siya nae miyik bi budikɪn. 44 Iiya inkamɪn siya bɪdi kɪgnɪnoknɪnkɪnkɪn ti paenid hinɪnɪn tabgɪn o amka. Inkamɪn amin nio siir hiranka bi nɪrkuuwigɪn. Mi inkamɪn tabnidɪm pae twaa siir hiranka biri whinaigɪn. Nɪngaka. 45 Iikamɪm paenankɪm. Mi inkamɪn kwoɪn miyikakɪn, siya mi miyik miriyyɪn mi inkamɪn kwoɪn biyekakɪn yio wi mi biyie mirii. Ti hinɪn dimɪnim. Yai aeya boɪnɪnkɪiigiyɪm mi kɪma dɪnoknɪnkɪnki ti inkamɪn siir mhi kwoɪnim ti dimɪn hinɪnɪn bɪdi yɪnkɪnɪukikaiyɪn. Iriig.

*Omaka miriini siyɪu whisko
(Mt 7:24-27)*

46 Mi kɪma kariirɪn hinɪna dimusi nikuwi, Biyan Inkam Komii Biyan Inkam Komii mi kɪma kariir yai wakaeyokna karamae dimusi nwowi?

⁴⁷ Yɪpiki iikamkɪm kariir yai aairim nitim mi kariir yai aair wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknaim, ti iikam hininim yim hiningim. ⁴⁸ Ti iikamim yim sima ti inkamɪn omaka miriyyin siir hiriinankin. Biya siya ie komii iir iki opnainam mi yinim ina inansiingiyim mi op komiyyin siya ha nunaniyyin mi owie komiyyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki kinmiminka. Nningaka. Dimusi rani, siya omaka miyyik bidi sibgu miriyyin. ⁴⁹ Mi inkamɪn kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamɪn ie ida haimbwaenaeyin mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi mhoiyya op komiyyin ha nakiinamainiyyin mi ini omaka aiarar kaihomai namiyamɪn. Jisis siya simiirɪn hiriinan boinkin. Iriig.

7

Jisis siya sauan isidin simiir biyan inkamɪn siir mi miriyyin siir haiswoniskigɪn
(Mt 8:5-13)

¹ Jisis siya ha boin digiyin iikamim simiirɪn mi siya simiir haiburgigɪn mi om Kapaneam hiriir yimbiam. ² Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biyan inkamɪn siya, siir miyyan inkamɪn siirima naingwonanaeikin mi siya niyya ma komiika, siya nao kingiina nwokin. ³ Ti simiir biyan inkamɪn siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin mi siya iki Juda simiir biyan inkamim simiir yikropki sima Jisis siir nikunakiyim. Mi siir miyyan inkamɪn siir haiswoniski haiginuwim. ⁴ Mi sima Jisis siir hiriir nibiyamɪn mi kimidiniya sima yikiuwirwirna

siirin. Tiki inkamin siir biyan inkamin siya inkam biyieki mi iuwi. Nningaka. Inkam wadie ieyargin mi kira siirin sibgu tirhaiginu. ⁵ Siya Juda krimiir iikamim simiiramar naingwokwonanaeikin mi krimiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiirin siyar miriiga.

⁶ Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini simakar yinkin amin. Mi iya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin namwowuim mi biyan inkamin siya siir nomiyau nhirim simiir yikropki Jisis siiram siyu hir napiyiskai boinwinam. Mi sima hinina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an kara inkam miyik rani mi kira kariir omaka aiirin pa nit rani. Nningaka.

⁷ Mi an kara iriipa hiriinan kariiram paninsi mi itsi. Kara ha naingwowi, kira yaiarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadie nwoki okiyim.

⁸ Dimusi rani, an kara ini inkamin inig komiigakin mi kariir hauuwiyin, ini siir aowa ywowin. Mi an kararini sauani isidin kara kigriraowiyin ini simiir kou ywowin. Mi kara iki nwirni boinkiyim mi siya pa mi ami mi kara nwirniyin iki hinina boinkiyim, kira wit mi siya pa mi iti mi kara kariir miyan inkamin siirin ha boiniyim, kira ta mi hinina saiir mirii mi siya pa mi mirii.

⁹ Mi i Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ti iikam isid komiyyin siir mhoiyya nwokiyim simiir haiyugkaakiyin mi hinina boinki mi Isrel hiran iikamim kara ta hiriinan naingwo tibmii saiir biri kigin. Nningaka.

¹⁰ Mi ti biyan inkamin siya nikropkiyim kamim sima ina swoki amim simiir omaka hiriir mi sima kigni ti siir miyan inkamin wadieki wadie bidi

swoki okiyin. Iriig.

Jisis siya igabae ıra saiir yinisimın siir hais-woniski okwonaowidgin

¹¹ Mi mhoiyya Jisis siya om komii whirin siir yam, siir inigin Nen. Mi kamim siir kigna miriyyim mi iikam isid komiiyin saika ninkin amkin. ¹² Mi ii siya om komii siir omwois kingiin nwowamin mi iikam isid komiiyin sima ti isidin inkam whirin siir nio haiginamim sima om komii siir omwois hiranki napnambinani. Ta igabaeya saiir yinisim nwirkinwiruwan sisiyairgin. Mi om komii hiran iikam whiekakim saika ninkin itkim. ¹³ Mi ta iyya Biyan Inkam Komii siya saiir kigiyyin mi siir kwoinin saiirsiyyin nangwoyimiyyok pranae biri swoki kinkin. Mi siya saiir boinki, kira kipi nou. ¹⁴ Mi siya kingiin ha namın mi ta hiiya inkam whirin siya whina saiir yonkwoki. Mi ta hii aiir hainamim kamim sima ini hindara yamikwoiim. Mi siya siir boinki, whranisim, kara kiriir boinki, kira dinsiin okwoki. ¹⁵ Mi whranisimın niki aonamin siya ina yinsiin idwokiyyin mi siya ina boinaikiyyin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyyin siir apu airam. ¹⁶ Mi iikamim sima asi nididgin. Mi sima ina yomboin ididnamim, amburii, tiki profet inkamkin. Mi sima ini Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainanim mi sima boin, profet inkam komii nwirin krimiir bopwoniya tir bidi yimbiniyyin, Adi Komiiyyin bidi yimbiniyyin siir iikamim simiir nanmaiwarkainam. ¹⁷ Mi ti diminin Jisis siya tirkiyyin siya ini nu Judia siirar haigiririr boinamim mi nu maeyau nu Judia siir kingiin hir nwowim simiir warar. Iriig.

*Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowerin
Jisis siiram yikropki
(Mt 11:2-19)*

¹⁸ Mi Jon siir kigna mirii kamim sima dimin whiekakim Jisis siya tirim, Jon siir boinmauu mi siya inkam nwiso sowerin boinki, sowa siirim nitim. ¹⁹ Mi Biyan Inkam Komii siirim yikropki mi siirin hinina tini sruiyu mi kira ti profet inkamin nitim boinin siya mi krma kiriirim dwokwokin, iyie? Siya rani, nwirkin?

²⁰ Mi iya sowa Jisis siir hiriir nimbiamo. Mi sowa hinina boin, Jonin op baptais haiginuwiyin kriiririn siya nikropkikin kiriirim nitim mi siya boin mi kira ti inkamin profet inkamin sima boinin nitam siya. Iyie? Krma wi yaeya inkam nwirim dwokwokin? ²¹ Mi taki iya Jisis siya iikamim mapai mapaikakim kasaka biri haiswoniskikin. Mi iikamim uridyu biyekakim ha haiswonimnskigi mi iikam nhwokwisae kasaka biri diriraerarkikin mi sima ina swoki kigomokiyim. ²² Mi Jisis siya Jon siir kigna mirii inkam nwiso sowerin hinina yowarkii boin, kowa ha dam, Jon siir tini boinmimauuu ti diminin kowa kig namim mi kowa wakaeyim simiir mi nhwo kwisaeyim ha swoki kaokiyim mi iikamim iga bibiyie nwowim ina swoki sibgu apririramim. Mi iikamim paowaigi piskomkopowim sima ini wadeyar swoki okiyim. Mi inkam wirim ina swoki insiin idwowim mi inkam paeprikabim sima ini Adi Komii siir yokwo yaiwin maiyika sairar wakaeyim. ²³ Yipiki inkamkin siya io kariir nwo karamae nwowiyin siya ha maingimainga. Mi siir naingwo tibmii kana mi siya hiriir

mairgimairga yokiyoki.

²⁴ Mi inkam nwisso Jon siya nikropkiyo mi sowa ina swoki amo mi Jisis siya Jon siirin iikamim simiir boinmauu. Mi siya ina boinin, kima maeyau nu siin apa saiirin dimu dimin kigam namkim? Mi kima tari au whirin opudgi hugswoswowin siir kigam namkim. Aniya? Nningaka. ²⁵ Kima dimu dimin komii kigam namkim? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyik miyik niyin siir kigam namkim, aniya? Mi inkamim yuis miyik niyim mi dimin taemin miyik miyikakim sima ti hiriinan inkamim yim ini inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowim. Jon siya ti hiriinan inkamin siya rani. ²⁶ Kariir boinmauu, kima dimu dimin kigam naingwowi profet inkam? Ihi kara kimiir boinmauuwi, siya profet inkamairgin mi siya ini profet nhirim simiir haiburin. ²⁷ Ti inkamin Jon, Yokwo Komii saeya hinina boinkin siirin, wakae, kara inkamin kariir yaiya saiir boinmimauuwanin wi siir nikropki mi siya wi kariir biyar namkwokini. Mi kariir siyiuin wi siyar kisop haigikwokini. ²⁸ Kara kimiir boinmauuwi Jon siya inkam komiikin mi siya ini inkam komiiyim yopiigim naokainam ini simiir haiburim mi tiki isidin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir sima inig komiigag wao rani. Nningaka. Siya ini simiir aowa ywowin.

²⁹ Mi iikam whiekakim mi kamim omom omomi umir haiiyim sima ta Jisis siir yai aiir bidi wakaeyim mi sima Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi sima ini siir yai aiirar wakaeyoknam mi sima op Jon siir hiranki baptais.

³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komiiyim simiir ninokninkiniyim mi siyiu miyikin Adi Komii siya hauuwun, digiumii siir haimriyugig. Mi Jon siya simiirin op paninsi baptais haiginiusi.

³¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ti iikamim nuanim tapa digiumii Adi Komii siir haimriyugigim, kara simiirin panin panin iikam nimbun haiginiuwi, sima panin panin iikamkim? Mi kara pi kimiir boinmauugi. ³² Sima ini yinisimnan ywowim maeyaua nae haiginiya simiir yopii ad aka namiyim saiir hiriinan. Mi iya sima maeyaua nae haiginiya saiir nwowim mi sima yinisim nhirim simiirin hiniina boinki. Mi krima kid ina masim kimiiramim mi kima mwai wao rani. Mi krima tisa nouuboponim mi kima krima nouuim pi boriisopi. ³³ Jonin op baptais haiginiuwiyin ha nitin mi nae op wain minim ina haiyakiyim. Mi kima hiniina boinkim, uridyiu biyieyin ini siir piu hir nwowun. ³⁴ Kara Yaowae Adin ninomor kou hiranin bidi yitin. Mi kara nae op wain mina mi kwiyae aeikin. Mi kima boin, kigi! Tiki inkamin siya hunan naeikin. Mi siya waina mi kwiyaeikin. Tiki inkamin kamim omom omomi umir haiyim mi kamim dimin biyekakim simiir nomiiyaugin kima hiniina boinkim. ³⁵ Iikamim Adi Komii siir siyiu imiir napim mi iikam nhirim sima hiriinan kigiyim mi sima ina yaingwokiyim Adi Komii siir siyiuin mi siir yayim sima wadieki wadie kingim. Jisis siir yaiya hiriinanka ini dig ywokiya. Iriig.

Wig ira dimin biyekaka wa Jisis siir iga air niyopka

³⁶ Mi Farisi inkam nwirin Jisis siirim yikiugi nae siir omaka hir nidwokai aeyim mi siya ina iiyamim

mi nae ini saika ini idwokai aeyiun. ³⁷ Mi wig ira dimin biyiekaka ti om iir nwoka. Saeya wakaewin Jisis siya Farisi inkam nwirin siir omaka hir naei. Mi ta wiga saeya wa mobin piuii miyikakin ira hai mi saeya ina yita. ³⁸ Mi wa mobin ha hainaniyin mi saeya Jisis siir igmii kingiin ha nini idwowa mi saeya ina youa. Mi saiir ouwobim ini siir iga aiirar yauni houg in ium. Mi ini saiir mwowan kana saiirar yinak whwosinkiya. Mi ha ninak digiya ini siir igrib iirar yankabmamaira. Mi saeya hiriinan tir digiya mi wa ini siir iga aiirar iyopa. ³⁹ Mi ti Farisi inkamin Jisis siir nikiuna aeyin nae, siya ti diminin siir kigiyin mi siya hinina yangwo mi ti inkamin siya profet inkam kinginiuwi mi siya pa ninokninkini ta wiga in siir nokwowa saiirin mi saiir siyu iir warar. Ta wiga saeya dimin biye tiran wiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya hinina boin, saimon, kara yai nhirim kiriir boinmauwam mini. Mi Saimon siya boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kiriir yaiyim ha boinki.

⁴¹ Mi Jisis siya boin, inkamo nwisa nwowi sowa umirim hindara niki prihainaniko inkam nwirin siir hirankin. Mi nwirin paeyarin iur mi nwirin paeyarin hara mi hai. ⁴² Sowa tiki umir iir swoki hauukiyu dig nwo rani. Mi tiki inkamin siya ina kisina boinin, kowa umir kariir kipi swoki hauukiyu, yo dimin komii rani. Yipiki sowiir nwirki wi maigimaiga komiigak nwowi ti inkamin siirim? ⁴³ Mi Saimon siya hinina yowarki boin, kariir kwoinin hinina naingwowi ti inkamin umir komii haiyin wi siyar nwowi maigimaiga komiigakin. Jisis siya boin, wa kiriir yaiya kaimwoka. ⁴⁴ Siya ha boin digiyin, Jisis

siya ta wig aiir kwakaowin mi siya Saimon siir boinki, kira ta wiga tir nwowa saiir kigi. Kara kiriir omaka napn nopkainaniyin mi op kariir iga aiir hisokim bi swoki hauugin. Ningaka. Mi ta wiga saeya kariir iga saiir ouwob aiirar hisoka mi ini saiir kan aiirar yinak waisinkiya. ⁴⁵ Mi iya kara kiriiram nin, kira kariir bi nankabmamarwinkin. Ningaka. Karar napn nopkainaniyin mi saeya ini kariir igrib iir yankabmamarwanaeya. ⁴⁶ Mi kira wa puu miyikakim kariir mwo biri swoki aokin haiginiugin. Ningaka, ta wiga saeya wa miyikni saeyar hisok haiginiugin kariir iga. ⁴⁷ Kara kiriir boinki, saeya kariiramar naingwo kini. Ta wiga saeya aknainan nisiimauuga iikam whiekakim simiir. Dimusi rani, saiir kwoin komiyyin kariiramar naingwo kinga mi kara saiir dimin biye biye whiekakim simiir asi haiyoprindiyumiigi swokikim. Mi kara inkamin dimin biye sim tirin siir haiyoprindiyumiigi, ti inkam hiriinanin siya kariiramin haimisima naingwowi. Mi siya ta yai aiir ha boin digiyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya wig aiir boinki, kara kiriir dimin biye imiir bidi haiyoprindiyumiigiyim. ⁴⁹ Mi iikam nhirim ta hiya siya nidwokaiya saiir nwowim sima sima yomboin amboinim Yipiki siya pi krimiir dimin biye biyeyim pi simiir haiyoprindiyumiigii? ⁵⁰ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, kiriir naingwo tibmiya kiriir dimin biye biyeyim saeyar haiyoprindiyumiigi, kira ha dam mi kiriir mhi kwoinim hiinsima dwonam. Iriig.

Wig nhirim sima Jisis siir mhoiyya yapnam

¹ Mi mhoiyya Jisis siya om komii komii ikim mi omisisim ikim simiir hiriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim nuanim simiir kigirkakana mi kam iuur nwiso ini saikar yinkin amim. ² Mi wig nhirim biya Jisis siya haiswoniskiyim uridyiu biyekakim mi makak makak ikim sima saika yinkin apnam. Ira Mariaka, Makdalanka. Biya Jisis siya uridyiu biyeyim saiirin iriyyar nwisa haiswoniski. ³ Joana saeya inkam nwirin Susa inkam komiyyin Herot siir yaimin dimin winiyyin siir wig aeya mi Susana saeya mi wig nhirima sima ini saika yinkin amim. Ti wigim sima Jisis mi kamim siir kigna miriyyim simiir nae digworaekwo imiir whindiraerar hauu aekim simiir yapayapa umir imiirar. Iriig.

Inkam nwirin wit nid nitkinin numir (Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Iikam nhirim ha niki woknaniyyim om komii komii nhirim simiir hirankin, Jisis mi iikam whiekakim ha nahaingiriyiuniyim. Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boin, ⁵ Inkam nwirin witnidim siir numir hir nitkinin namkin mi siya ha nonkwo krimkrinkii itkinamin mi nhirim siyiu hir yamikugiyiu mi ini iikamkim yinkin okwo brombrop namim mi ipiyyin minim sim yatkikin idwo aenamim. ⁶ Mi witnid nhirim maeyau siyakaka saiir nakaiyyim, yim ha whakiyyim mi nuin opkak bi nwokin mi ti witnidim ina waiyugusnamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimiridgakin siir bopwoniya nakaiyyim, yim

ini sima yisirimdinunamim. ⁸ Mi tiki witnid nhirim nu miyikni nikiiyim mi sima ini wadieyar whaknainamim mi ini nae hoimkakar budkiyim mi simiir nhirim wowira wowira kamarim iriiyar iriiyara bud. Siir yaiyim ha digiyim mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kira inkamin wiingakaingin ta kariir yai aiir wakae, kira sibgu daingworinu kripkai. Iriig.

*Ta boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)*

⁹ Mi kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir srii, wara boiniyo yaiya saiir yaimwokiyaimwowa paninga? ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki, Adi Komii siya simiir yaimwok yaimwoim aowa aowan yaiyim kimiir bidi boinmimauuwun, iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, kimiir bidi boinmamauwun iki boiniyo yai ara kara boiniyim simiir nhwowim isa kigim mi winim isa wakaeyim, sima ninokninkin wao rani, ti dimin iirin. Iriig.

*Wit nidin siir boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)*

¹¹ Taka boiniyo yaiya saiir yaimwok yaimwowa hiniinga, tiki witnidin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aeyarga. ¹² Mi ti witnidim siyiu nikiiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim simiir hiriinan ywowim mi mhoyiya Setan siya ina swoki itnoutninkikiiyim, simiir naingwo tibmiini siyiuin siir kikinokou mi Setan siya ha naingwokin simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaesi. ¹³ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim yim ini Adi

Komii siir yai wakaeyoknam mi sima ini maigimaigra ywowim mi ta yaiya simiir kwoina bi nigruramka simiir naingwo tibmiiya komii bi nwoka sima haimeisima naingwo tibmiigim, iya simiirin dimin whirkin kinankuwiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi niki uguski. ¹⁴ Mi witnidim uridin nimiridgakin siir bopwoniya nakaigaiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir wakaeyoknaeyim simiir hiriinan yowim mi iya sima ha napnamim mi hikpai hikpaiyim mi maigimaigaim umir digworaekwowim nu tiranim ini simar yisirimdinu waigiyim mi simiir naeyim miyik paninsi budsi. ¹⁵ Mi witnidim nu maeyau miyik nikiyim yim ini iikamim Adi Komii siir yai aiar wakaeyokna nonkworinukripkaiyim mi simiir mhai kwoinim hiinsima nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo tibmii kingim mi sima siir yai aiarar wakaeyokna diriraerar yokiyokiyim. Yim ini ti nae whiekakim numiran sasaeyim wai sibgu okiyim simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Sima yuکیدin niuyaeiyin two aowa hangumu haigikin

(Mk 4:21-25)

¹⁶ Mi inkamin sima yuکیدin niuyaeiyin siirin twoni biri higrinuwikin mi hai aowa biri haigiprakaiigim. Ningaka. Siya romiyasin bopwoniya nwowin siir ninankiigin. Mi iikamim sima omaka hiriir napninopkainami mi sima pi pae aiarar kigami. ¹⁷ Tariinanin dimin nhirim aowa aowa nwowim mi sima mhoiia wi idowiyar nimbiam. Mi digworaekwo nhirim

inkamki higrinuum mi mhoiya wi Adi Komii siyar haiginki idowiya mi iikamim sima siirin wa kigi.

¹⁸ Kima mintarao mi kima yayim sibgu wakaeyokna. Yipiki inkamkin ninokninkin miyikak nwowin mi Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin miyik aiarar swoki ink in hau gi. Mi yipiki inkamkin siya kwoinarar naingwowi siir kwoin au hirar ta yai sair nonkwowim mi ha wakaeyoknaei mi hiriinan inkamin yai miyikim siir kwoin au hirira nwokaiyim, ti yayim simiirin wi Adi Komii siyar swoki hai siir hirankin. Iriig.

*Jisis siir apu aeya mi siir nomousisim ima
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)*

¹⁹ Ta iya Jisis siir apua mi siir nomousisimim sima siir kigam nitkim mi iikamim ini yinkinukikinim mi sima siir kingiin paninsi yamsi. ²⁰ Mi inkam nwirin siir boinki, kiriir apua mi kiriir nomousisimim sima ini yab hir nokwowim, sima kiriir kigam mini. ²¹ Mi Jisis siya ina yowarki boinin, yipiki iikamkim Adi Komii siir yai miyika sairim naingwo tibmiyim mi ha wakaeyoknam, yim ti hiriinan iikamim yim kariir apu mi nomousisimkim. Iriig.

*Opud komiyya Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)*

²² Mi igwira Jisis siya mi kamim siir kigna miriirim sima ina kwirinamim i kopsim ira sair. Mi siya simiir boinki, krima pi whigbid yarmi- iya nami. Mi sima ina yamim. ²³ Mi isima ha hugainama mi Jisis siya nhwo bidi whwonkaiyin

mi opud komii kwira ha hugnatmaiya mi opa pariiparii mirkimirka ninkinim ta i aiirin. Mi sima nwomainainamim pariipariisim. ²⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim, sima Jisis siir yami indguwu mi sima ina boinim, Biyan Inkamti, Biyan Inkamti, hae, nimbini nwomainainamiri. Mi siya ha ninsiin idwokaiyin mi io ti opud hinin komiyya saiir ywoki. Mi opud hinin komiyya ina digiya mi opa ini mokmokuwaiyar yomaikiya. ²⁵ Mi siya simiir boinki, kimiir naingwo tibiimiyi ini pinda yama? Mi sima ha nididim mi ina yinaingwoyimiyokim. Mi sima sima yimboin amboinim, ti yipikin? Ti opud hinino sowiir boinkiyin mi sowa ini siir yai aiirar wakaeyok-nakiyo. Iriig.

Jisis siya inkam uridyiu biyekakin siir hais-woniskikin

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Mi mhoiyya sima ina kignaidamim Gegesan iikamim simiir oma hiriir. Tiki omin ini nu Galili siir whigbid yarmiyya nwowin. ²⁷ Mi Jisis siya isima saiir haiburgigin mi ha kunamin mi inkam nwirin ti omin siir hirankin, siya ina yitin siirim. Mi uridyiu biye nhirim ti inkamin siir nwokim. Fi haruwa rani ti inkamin siya yuis biri kaigin mi siya siir omaka biri nwowikin. Ningaka. Mi siya siyanowim inkam kikaiiyim simiir nwokin. ²⁸ Mi iyya siya Jisis siir kigiyin mi siya ha kauwaeyimiyok ougiyin mi siya ogmwo ini siir igmiiga kingiinar ini huwuiun mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis o! Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimin, kira kariirin dimu tiram mini? Wakae! Kira kariirin hik kipi hauu. ²⁹ Mi Jisis

siya ti uridyü biyeyin siir boinki, siya ti inkam iir haiburgigin. Ii kasa rani, ti uridyü biyeyin siya nonkwowin ti inkamin siir. Mi kamim inokinok siir kigiraowiyim, sima siirin weyinsopni (sen) mi tidop (hankap) kurimdinuwikim siir iga in imiirin. Mi siya ti weyinsop minim pi simiirar mi anka bimbir nami. Mi uridyü biyeyin siya siirin maeyau siin apa nanga inkam karamaeya siirin pi hiriir mi inkin aeyokiyok nami ti inkamin siirin. ³⁰ Mi Jisis siya siir srigi, kariir inigin yipikin? Mi siya boin, kariir inigin uridyü biye whiekakim. Dimusi rani, uridyü biye whiekakim ini siir yaninkinuwuim. ³¹ Mi ti uridyü biyeyim sima ini Jisis siirima kauwoknanaekiyim, kira krimiirin ie biyeyin paekakin siirim kipi niyopriyugi.

³² Hu isid komii whirin ti mhu kopsim whirin kingiina kwowin siir naekim. Mi ti uridyü biye whiekakim sima Jisis siirim asi kauwok boinaekim. Kira krimiirin ti hu isid komiyyin siirim dikropki. Mi Jisis siya simiirin asi kigninkin amkikin. ³³ Mi ti uridyü biyeyim ti inkamin siir haiburgigin mi ti huim simiir puar yamkiyim. Mi ti hu isid komiyyin mhuuku hiranki niwitnaniniyim mi ini siyapai amounana sairar yamim. Mi sima ini ta whi aiirar yani amaimaiyuwim mi sima opa ha kwiyaeyim mi sima ina yaonamim.

³⁴ Mi kamim ti hu imiir waikaowiyim sima ti dimin iir kigiyim mi sima ina yidam namim. Mi ta yaiya sima ina haigiririr boinama iikam whiekakim hinda tindanim simiir. ³⁵ Mi iikamim sima ti diminin siir ini kigu. Mi sima Jisis siir hiriir nimbiamim mi ti inkam iir kig uridyü

biyeyim siir bidi haiburgigim. Mi siya yuis bidi kaiyin mi siir kwoinin ini wadeya nwowin mi siya Jisis siir igmiiga kinginar nidwowi. Mi iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yididgiyim. ³⁶ Mi iikamim ti diminin siir kignakiyim sima iikam nhirim simiir boinmamaau siyiuin Jisis siya haiswoniskiyin ti inkamin siir. ³⁷ Mi iikam whiekakim Gegesa hiran nu maeyauwim sima Jisis siir boinki, kira krimiir haiburgik mi ha dam. Sima nidid prasae bi kikinkim mi sima hiriinan asi boinkim mi Jisis siya isim aiir kwirii mi siya namim swoki minkin. ³⁸ Ti inkamin uridyiu biyeyim sima haiburgigin, siya Jisis siirim kauwok boinanaeki, kara kinaka nami. Mi Jisis siya siirin ina swoki ikropkiyin mi ina boinkiyin, ³⁹ Kira kiriir oma hiriirar swoki am. Mi dimin whiekakim Adi Komii siya tirkiyim simiir tini boinmamauuwu. Mi ti inkamin siya ha namim mi ti yaiyim iikam whiekakim om komii siir hiranin ini simiirar boinmamauuwuwin dimin whiekakim Jisis siya tirim simiir. Iriig.

Jisis siya haiswoniskikin wiga siir yuis nonkwowa

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Mi iiya Jisis siya ha swoki amin whigbid yarmiiya hiriir mi iikam whiekakim sima hirar nwowinim mi sima siirin ina boin maigimaigawinim. ⁴¹ Mi inkam nwirin ina yimbiniyin siir inigin Jairaskin. Siya maeyauwa iripa yai boinaiya huuyokiyokaiya saiir biyan inkamkin. Mi siya igmwowin Jisis siir igmiiga kinginar ini huuu mi ina kauwok boininaekikin, kira kariir omaka wit. ⁴² Mi siir yinisima irki iruwaka mi saeya

yinkopaka. Mi saiir biewiyim iuur whisko. Mi saeya naowamar tiri. Mi Jisis siya ha napnamin mi iikam isid komiiyin sima ini Jisis siir mhoiiyar yamim. Mi sima ini iripa iripa yonamim. ⁴³ Mi wiga ira nwowi, iinokiiinokin saeya piu biyieka napidwodwomaimiiga biewiyim iuur whis, kamim paowai udiyim simiir nwirkin saiir ma aiir bi swoki owaiginukin miyik. Nningaka. ⁴⁴ Mi ta wiga saeya Jisis siir digiwa kingiin ha nita mi saeya ini siir yuis prieya saiir mwois iirar yaka onkwokiya mi saeya hiriinan tirkiya mi bi kimiminkika ta piu biyieya saeya nwowa ina yinkisanakiya mi mhoiia saeya bi swoki imbiyamka. ⁴⁵ Mi Jisis siya sriigi, yipikin ina kariir naka onkwokiyin? Mi iikam whiekakim ina boinkiyim, an nninga, an nninga. Mi Pita siya ina boinkiyin, inkam Komii iikam isid komiiyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim, simar kwakikin namkim. ⁴⁶ Mi Jisis siya boinki, ina kariirin nwirka nonkwokikin. Mi kara ina kinankugiyin, kirie nhirim kariir bidi haiburgigim. ⁴⁷ Mi ta wiga saeya ninokninkinkiya mi saeya ini nidid komiigakar yowa mi saeya siirsi bi swoki imprioka mi saeya igmwo ini Jisis siir miiga ini hiiuwuwa. Mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida saeya ina boina, iya kara Jisis siir yuis aiir nonkwokiya, kariir ma biri kimiminkika saeya ina digiya. ⁴⁸ Jisis siya boinki, kariir yinisim yinkopak, kiriirin kiriir naingwo tibmii miyika saeyar nwowaiginugika mi kira ha dam mi kiriir mhai kwoinim hiinsima dwonam.

⁴⁹ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi biyan inkamin Jairas, siir omaka hiran inkamin siya

ha n̄t̄in mi ina ini boin̄uw̄in siir̄in, k̄iriir ȳinisim ȳinkopaka b̄idi yaonama. K̄ira inkam̄in dim̄in taem̄in now̄imwarkaiȳuw̄iȳin k̄igi siir̄ k̄ipi n̄inki. ⁵⁰ Mi J̄isis siya ta yaiya aiir wakaekiȳin mi siya Jairas siir̄ yai anaka hin̄ina yowark̄i boin̄, k̄ira k̄ipi n̄idid. Mi k̄ira hindara daingwo tibm̄ii iski mi k̄iriir ȳinisim ȳinkopaka saeya w̄i miȳika nwoki ow̄im. ⁵¹ Mi J̄isis siya Jairas siir̄ omaka h̄iriir yam mi siya iikam wh̄iekak̄im simiir̄in omakanau h̄iriir̄in saika b̄iri k̄ign̄ink̄in ap̄inopkai namk̄im. N̄ingaka. Pita, Jon, Jems mi ta ȳinisim ȳinkopaka saiir̄ yopii ad owa simas̄imar yap̄inopkainam saikan. ⁵² Mi iikam wh̄iekak̄im sima ta ȳinisim ȳinkopaka saiir̄imar nanka ninouḡim mi sima h̄irar nounanaek̄im. Mi J̄isis siya simiir̄ boin̄ki, k̄ima k̄ipi nou, saeya b̄iri naoka, saeya nhwo whwonk̄aii. ⁵³ Mi sima siir̄in yaibu prasae b̄iri n̄iek̄im. Dimusi rani, sima b̄idi ȳinokn̄ink̄inim, saeya b̄idiya yaonama. ⁵⁴ Mi J̄isis siya ta ȳinisim ȳinkopaka saiir̄ in̄ aiir yonkwoki mi ina boin̄kiȳin, ȳinisim ȳinkopak, k̄ira d̄insiingi. ⁵⁵ Mi ta ȳinisim ȳinkopaka saiir̄ p̄uḡina ina swoki ita saiir̄im. Mi b̄iri kim̄im̄nk̄ika saeya ina ȳinsiin idwokiya. Mi J̄isis siya simiir̄ boin̄ki, k̄ima nae nh̄irim saiir̄ hauu ae. ⁵⁶ Mi ta ȳinisim ȳinkopaka saiir̄ yopii ado sowa ini mounana sinkaokiyo. Mi J̄isis siya sowiir̄in ina boin̄kiȳin, t̄i dim̄in̄in siir̄in kowa inkam nw̄ir̄ni k̄ipi swoki boin̄mauu m̄im̄in. Iriig.

9

J̄isis siya kam̄im siir̄ k̄igna m̄irīiȳim mi simiir̄

*hauugin**(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)*

¹ Jisis siya kam iur nwisu siir kigna miriyyim simiir yikiuna iripa haingiriyuim mi siya kirie komii mi inig komii simiir hauuwim. Uridyiu biyie biyeyim mi mapai mapaiyim simiir haiswonimniskiiyim. ² Mi siya simiirin ina yikropkiyim iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana sair boinmamauuam mi makak iikamim simiir mi inimniskiiyim. ³ Mi siya simiir boinki, kima digworaekwo wara kipi hai apnam mi kima nae minim mi umir hoknibim mi paekopim hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kima yuiso kwokwisa kipi hainam. ⁴ Mi omaka kima napninopkainami mi sima wadie kimiir nwowini mi kima ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om iirin wi ta omaka sair hirankar haiburgig. ⁵ Mi sima kimiirin simiir omaka hiriir namamin wadie nwowin karamae nwowi mi kima ti om iir haiburgik. Mi nusin imiir dikrimkrinkiigig sima wa ninokninkinkiiyim, krima miyyik rani. ⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yitinkiiyim omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya sair yapboinmamauuam mi iikam makakim omom omomanim hinda tindanim simiir warar mi inkim haiswonimniskiiyam. Iriig.

*Herot siya Jisis siir yai wakaekin**(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)*

⁷ Mi inkam komiiyin Herot nu Galili kigriraowiiyin ti yai whiekakim simiir wakaekiiyin mi siir kwoinin ini hindara whriewhriekiiyin.

Dimusi rani, nhirim ha boini, Jonin op baptais haiginuwiyin ieyankin bidi swoki insiin idwowin. ⁸ Mi nhirim hinina boin, Ilaija bidi yimbiamin. Mi nhirim hinina boini, biyan profet inkam nwirin bidi swoki insiin idwowin. ⁹ Mi Herot siya hinina boinki, Jon siir niyin karar bidi kaigripkiyin. Mi ti inkamin siya yipikin kara ti siir yaiya hinina wakaewinin, ha? Mi siya Jisis siir kigam mini. Iriig.

*Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)*

¹⁰ Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima tirim sima Jisis siir ini boinmimauuni. Mi siya simiirin warar yinkin ikunam mi sima iikam nhirim simiirin hirar haiburgik mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin Betsaidakin. ¹¹ Mi iya iikamim sima wakae digiyim mi sima ini siir mhoiyar yamim. Mi sima siirim ha namim mi siya ini maigimaigra ywowinin simiirin. Mi siya Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir yowomwarkaiyu simiirin mi iikamim makakim, simiir warar mi inkin haiswonimniskii haiginu.

¹² Mi iya bieyin ha nikiiyamtibin, kam iur nwiso siir kigna miriiyim sima ha nitim siirim mi sima boin, kira iikamim simiir dikropki sima iki om nhirim hinda tinda nwowim pi simiirim nwoki amim mi sima pi hir nwoki whwonkaowiyim mi nae minim pi hir nwoki inkiguna aeyamwiyim. Whisarii rani, ta maeyauwa krima nwowa om karamaeka. ¹³ Mi Jisis siya simiirin igao yaigakar ywoki, simiirin nae kimar hauu. Mi sima ina

boɪnim, krɪma nae hɪrii hɪrii karamaekim. Krɪma bretim iriyyar mi anasu whis simasimar nwowi. Mi kira hinina naingwowi ti iikam whiekakim nwowim, krɪma naeyim simiir digar pini sainaki, aniya? ¹⁴ Kamim hir nwowim 5,000kim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boɪnki, kɪma simiir boɪnki, sima kam nwis iuur iuura kiiyop idwodwoam. ¹⁵ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hiriinanar mi tirim mi sima iikam imiirin ina yokmwɪn idwowim. ¹⁶ Jisis siya ti bret iriyyarim mi ti anasu whis iko ha haiyin mi siir nhwowin ninomor koua hiriir ha kaokiyin mi siya ina boɪn wadiekiiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina yinop hauugiyim kamim siir kigna miriyyim simiir mi iikam simiirin ini simar hid nonkwokwo hau-unamim. ¹⁷ Mi iikam whiekakim ha naekiniu digiyim mi nae haimii haimiyyim sima naepiruru okiyim mi nibim sima haigimɪrnɪnkɪnkiiyin iuur is. Iriig.

*Pita siya Jisis siir boɪninkiiyin siya Kraiskin
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)*

¹⁸ Hi gwira Jisis siya Adi Komii siirimɪn nhwo sasar ini kwisboiniu. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina yamim siirim. Mi siya simiir sriigi, iikamim kariirin panin nikiuwigim? ¹⁹ Mi nhirim yim hinina boɪnikim, Jonin op baptais haiginuwiiyin siya. Mi nhirim yim hinina boini, kira Ilaijakin mi nhirim yim hinina boini, profet inkam nwirin bidi yinsiin idwowin. ²⁰ Mi siya simiir sriigi boɪnki, wim kɪma panina dapikim? Mi Pita siya ina ywowarkii boɪnin, kira ti inkamɪn Adi Komii siya nimbingiiyin Mesaia siya. Iriig.

Jisis siya boin kara naonami wa swoki insiin idwowi

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ta yaiya inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. ²² Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara wi hik kimpipisu prasae hai rani. Mi biyan inkamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair kigriraowiyim mi prismi biyan inkam mi kamim siyu komii komiiyim sim ninomokninkiniyim, sima wi digumii siir haimriyuwi mi sima siirin wa nisomaowi mi siya ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankar.

²³ Mi siya simiir boinki mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya diminim siir kwoinawu hir nwokaiyim digworaekwowim simiir haiburgigi mi siya kariir mi imiir mii mi kariir siyu imiir dap iski. Mi siya kariir mi ailarar mriiyokiyokii mi kariir siyu imiirarar timi apiyokiyokii. Mi siya ti paeyin hiiniya nioninkinin siirin hriiyar haiyokiyokii kariir hriinan. ²⁴ Mi yipiki inkamkin digumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyim simiir haimriyu karamae nwowi mi siir kwoinin omwai waiyaiyin wi miyik nwo rani. Mi siya wi hindara kigugu iski. Mi yipiki inkamkin digumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyim simiir haimriyuwi mi siya wi omwai hriiya waiyayokiyokii. ²⁵ Mi yipiki inkamkin ti nu siir digworaekwo whiekakim simiir haingiriyu haigin mimi siyamar mi inig komiigak ha mi owi mi ti digworaekwowim wi sima whinkinsiis haiginiyuwi siirin omwai waiyayokiyokikaeyamim, aniya? Ningaka. ²⁶ Mi

yipiki inkamkim kariiram maĩrgimaĩrga karamae nwowi mi digumii kariir yai aair haimriyuwi mi mhoiia kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kariir hauuwim paenan niuyaeiyim mi Adi Komii siir paekwosimim simaka niti mi taka iya kara kiriirin wi digumii saiir swoki haimriyuwi. Mi mhoiia siya wi Adi saika nwo rani. Nĩngaka. ²⁷ Kara kimiirin yaimwowaar boini, ti iikam nhirim tirar nwowim, kima wi niki ao rani. Mi diminim iya Adi Komii siir dimin taemin imiir kigirkakana wi saiirar nĩmbiyami. Iriig.

*Jisis siir piua ya ini saa yĩmbiyamkiya
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)*

²⁸ Mi Jisis siya ti yaiyim ha boin digiyim mhoiia ii iriyar kwoimim namkiyim mi siya Pita Jon mi Jems simiir yikunam mhuisim whirin siir kua hiriir, nhwo Adi Komii siirim kwisboinin. ²⁹ Mi siya hirar kwisboinin mi siir whwonkamın ina yigiyin mi siir yuisa paenan ha niuyakiya mi saeya ini whisinana ywokiya. ³⁰ Mi biri kimiminkikin inkam nwiso ini saikar yamokwo boinainiyo. Moses, Ilaija so. ³¹ Mi sowa Adi Komii siir diminin paenan niuyaiyin saika ninkin imbinikin. Mi sowa iya Jisis siya naonama saiir nĩmbiyami diminin Jerusalem hir, Adi Komii siya nĩmbinin bidi bidiniyar simiir boinmĩmauugim. ³² Mi Pita siya mi siir nomiiyau nwis owa sima nhwo whwonkaigim mi sima ha nĩnsiingiyim mi simar kigi paeya Jisis mi inkam nwiso saika nokwowo simiir hir niuyaki. ³³ Mi sowa Jisis siir haiburgigim mĩnko mi Pita siya siir boinki, Biyan

Inkam Komii, krɪma tɪr nwowɪm wadɪeka. Mi krɪma omaka amɪrɪm wɪ ouuma mɪrii, ɪra kɪriirga mɪ ɪra Moses mɪ ɪra Ilaija Pita siya ta yai aairɪn whaowaeya pɪrɪboɪnkɪn, siya bɪ nɪnoknɪnkɪn. ³⁴ Mi siya yai aairar niki boɪnɪn mɪ waua ɪni sɪmiira yauni kikirɪnuniya, sɪma ɪna yɪdidgiyɪm. ³⁵ Mi yai kwɪra ta wau aair kauwok boɪnkiya, saeya hɪnɪna kauwok boɪnkika, warɪ yɪnisɪmɪn kariir yɪnisɪmkɪn. Mi kara siir bɪdi yɪmbɪnɪn. Kɪma siir yai aairar wakaeyokna. ³⁶ Mi ta yaiya ha boɪnkiya mɪ sɪma kɪgi, Jisɪs sasar nwoki. Mi kamɪm siir kɪgna mɪriiyɪm sɪma yai ha nɪnkɪn tankiyɪm mɪ ta ɪiya tɪ dimɪnɪn sɪma kɪgnamɪn, sɪma inkam nwɪr bɪ swoki boɪnmauumɪmɪnkɪn. ɪriig.

Jisɪs siya yɪnisɪm nwɪrɪn uridyɪu biyɪekakɪn siir haiswonɪskiigɪn

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Mi ɪgwɪra sɪma mhɪuisɪm whɪrɪn siir haiburgigɪm mɪ ha nɪuunamɪm mɪ iikam isid komii whɪrɪn, sɪma Jisɪs siirɪn siyɪu hɪr yapyɪskaiwɪn. ³⁸ Mi tɪ iikam isid komiyyɪn sɪmiir hɪran inkam nwɪrɪn siya ɪna kauwok boɪnamnankiyɪn, iikam nowomwarkaiyɪuan inkamɪn mɪ kara kariirɪmar kwɪsboɪnki. Kɪra kariir yɪnisɪm yɪnkamiyɪn ɪiir kɪgi, siya kariir yɪnisɪm yɪnkamiyɪn nwɪrki nwɪruwa ɪeyairgɪn. ³⁹ Mi uridyɪu biyɪe whɪrɪn siya nonkwokɪn siirɪn. Mi bɪ kɪmɪmɪnkikɪn, siya ha kauwok boɪnkiyɪn mɪ tɪ uridyɪu biyɪe ɪeyar haigi ɪtɪwamwakikɪngig. Mi yaeyopa pa nɪmbɪnaniyami siir yai hɪrankar mɪ siya tɪ yɪnisɪmɪn siir pɪu aairar nonkwobumbunɪnkɪnikɪn mɪ siya siir bɪ swoki haibur sranikɪn. Nɪngaka. ⁴⁰ Mi kara kamɪm

kiriir kigna miriyyim simiiram bidiyar kauwok boinanaeyin ti uridyiu biyie siir haiswoniskiyim mi sima dig bi nwokim. ⁴¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin mi ti iikamim tariinananim kima naingwo tibmii karamaekim. Kimiir mhi kwoinin miyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iya whindiriraerar haiginuwi mi kima wa nwoki aingwo tibmiiyim, ha? Mi siya ti inkam iir boinki. Yinisimin tiriir whainani. ⁴² Mi siir yinisimin ha niki apnaniyin mi ti uridyiu biyeyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyeyin siir boinki mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginugiyin. Siya ini siir ad iiramar swoki ikropkiyin. ⁴³ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiia sair kigiya sima ini hindara yanaakiyim. Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimyokripkaiyim, ti diminim siya tirim simiirsiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, ⁴⁴ kimiir winim sibgu mauugi. Mi mhoiia Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi. ⁴⁵ Mi sima ta yaiya siya boina sair bi ninokninkinkim, ta yaiya sair yaimwokiyaimwowa simiirsi nimprioka mi sima sair paninsi sibgu yinokninkinsi. Mi sima pi nididgim ta yai airamim siir paninsi srisi. Iriig.

Yipikin siya kougikou nwowin

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima yaiya kwira yiniinsao boin, yipikin simiir kougikou nwowin. ⁴⁷ Mi Jisis siya bidiya yinokninkinin kwoinin simiir hir nwowin. Mi siya yinisim sapisap nwirin siir asi nikunakin. ⁴⁸ Mi siya simiir boinki, inkamin ti yinisim sapisapin siirin kariir inig iir kigriraowi yio siya kariir kigriraokin. Mi inkamin kariir kigriraowi mi siya inkamin kariir nikropkiyin siirin warar ninkin kigriraowi. Mi inkamin yinisim sapisapnan kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikouin ini siyar ywowin. Iriig.

*Inkamın io nhwo kimiir nanao karamae
nwowiyin siya kimiir nomiiyaugin
(Mk 9:38-40)*

⁴⁹ Jon siya ina yowarkii boinin, Biyan Inkam Komii, krıma inkam nwira kig, uridyıu biyieyım simiirin kiriir inig iir haiswonimniskigin. Mi siya krımiir yai bi wakaeyoknakin mi krıma siirin hiriinansi nikidugım. Dimusi rani, siya krımiir isid rani. Nıngaka. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir boinki mi kam nhirim siir kigna miriyyim sima, kima siir kipi nikidu. Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin yio siya kimiir nomiiyaugin. Iriig.

*Sameria hiran om whirin siir iikamim sima
Jisis siir siyiu iir haiginikougin mi siirin ina swoki
ikropkiyin*

⁵¹ Iya Adi Komii siya Jisis siir swoki ikunamana ninomor koua hiriir saeya ini kingiin nwowa. Mi Jisis siir kwoinin om komii Jerusalema namim asi naingwokin. ⁵² Mi siya kam nhirim simiir yikropki, yai siir biyyin sima nwoki haigiririramim

mi sima ha namim nu Sameria hirin om whirin siir yapninopkainam. Mi sima siir digworaekwo nhirim simiir diriraerarim minkim. ⁵³ Mi omin siir hiran inkam nhirim sima siir biri nikiunamkim simiir omaka hiriir. Dimusi rani, Sameria iikam sima iripa mhai kwoin biri nwowikim Judami iikam simakan sima ina ninokninkinim siya pi om komii Jerusalem hiriir nami. ⁵⁴ Inkam nwisio siir kigna miriyo Jems, Jon sowa, sowa hiriinan siyiuin siir kigin mi sowa siir boinmauu, Biyan Inkam Komii, krma paeya ninomor kou hirana sairim nikiugi, saeya ti iikamim tiranim simiir nwoki iuniyim, aniya? ⁵⁵ Mi Jisis siya ha haiyug okwokiyin mi siya io sowiir ywoki. ⁵⁶ Mi sima om whira yapnam. Iriig.

Inkam in Jisis siirim nami

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Mi sima siyiu hirar niki apamim mi inkam nwirin siir boinki, kira omom omomim kira nami mi kara wi kiriir mhoiia ninkin apiyokiyokiii. ⁵⁸ Mi Jisis siya siir boinki, niimauan wraim yim ieno kakargim mi ipiyinim yim iriipi hiriinan whie kakargim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin yio omaka maeyau whwonkai karamaekin. ⁵⁹ Mi siya inkam nwirin siir boinki, kira kariir mhoiyar wit. Mi siya boin mi kira kariirin wadie tiki oki. Kariir adin siir piuis biyeya sair niki hangikaigigi. ⁶⁰ Mi Jisis siya siir yowarkii boinki mi inkam wirim yim inkamim kariir mhoiia nit kamae nwowiyim sima hangikai. Mi ni kira iya Adi Komii siya siir digworaekwowim mi siir iikamim simiir kigirkakana sair yai imiir tini boinmimauuwu.

⁶¹ Inkam nwirin siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara kiriir mhoiyya nitam mini mi kira kariirin pi wadie dwoki. Kara yai minim kariir isidin simaka nini idwo boinaigigi. ⁶² Mi Jisis siya siir boinki, inkam i kigriririyin, siir nhwowin idaowa hiri hiriya kaonanaei mi ti hiriinan inkamin siya wi Adi Komii siya kigrirao tani. Ningaka. Iriig.

10

*Jisis siya kamim kam nwoim iuur nwisa yikropki
Adi Komii siir yai aair boinmimauuwam*

¹ Mi mhoiyya Biyan Inkam Komiiyin siya ina swoki imbinin kamim kam nwoim iuur nwiso. Mi siya simiirin nwinnwisa yikropki mi sima siir biyar yamkwokin. Mi siya simiirin om komii komiiyim mi omisisimim mhoiyya siya namanim simiirin simiir hiriir yikropki. ² Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim wadie bidi ywowim sasaeyim wai nwowim simiir hiriinan. Mi iikam whiekakim sima ta yai aair wakaeyama tiri. Mi iikam whiekak rani, simiirim namim mi simiir nikiunakiyim mi sima bidi grir-gigiyim. Mi numiran adin, Adi Komii siyargin, siirim srigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi simiir kwoin imiir hurworwokaiyim mi sima siir mhoiyya nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai nwowiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim ini siir hiriinan ywowin. ³ Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikprinkan nikropkikin niimau mie komii komiiyim wra bibiyeki nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigriraowan inkam kakar

nwowi. ⁴ Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka mi kima siyiu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi. ⁵ Mi kima omaka ir napnɔpɔkainami mi biyyin kima wi hinina tini boinu, kima ha maingimainga iikamim ti omaka aiir nwowim. ⁶ Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwowiyin siya ta omaka aiir nwowi mi siya wi kimiir yayiar wakaeyoknaei mi siir kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan inkam karamaeki niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yayia hiriyyar swoki okainani. ⁷ Mi kima ta omaka irua aiirar dwokripkai. Mi kima nae op minim sima hauuwi simiir dae kwiyae. Mi kima ti nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima dimin miyyik miyyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin hiriinansi hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam. ⁸ Mi kima om komii whira napnɔpɔkainami mi inkam nwirkin kimiirin wadie nwowini, siir omaka hiriir namim mi nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi boriisop wa dae. ⁹ Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar timi haiswonimniskii haiginiu mi kima simiirin hinina boinki, iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya. ¹⁰ Mi kima om komii whirin siir napnɔpɔkainami mi sima kimiir bi boin wadie winkim simiir omaka hiriir namamin mi kima ti om komii siir siyiuin siir yaba hir dikwowin kima hinina boin, ¹¹ ti kimiir om komiyyin siir nu sinim sima ini krimiir iga imiir nwowim mi krima pi kimiirarar swoki hauugigi. Mi kima sibgu daingworinu. Dimusi

rani, kima kɔmiiir yai imiir bi wakaeyoknakim, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ini kingiin yamwoniya mi kima ta yaiya digumii saiir haimriiyugim. ¹² Kara kɔmiirɔn pi hinina boinki, mhoiia iya Adi Komii siya iikamim dimin biyekakim simaka boinaini iya saeya nɔmbiyami mi ta hika wi hika om komii biyekibiyeyɔn Sodom hiran iikamim dimin biyie tirim wi simiir haiburi. Ti omin Isrel siir omkin. Irig.

Om nhirim naingwo tibmii karamae nwowim simiirsi naingwoyimiyoki

(Mt 11:20-24)

¹³ Jisis siya ha niki boinin mi siya boinki, kima Juda iikamim om Kolosiyanim Adi Komii siya kɔmiirɔn wi hik prasae hauu rani mi om Betsaidan Juda iikamim kima iriipa hiriinan, Adi Komii siya kɔmiirɔn wi hik prasae mi hauu rani. Dimusi rani, dimin miyik miyik whiekakim Adi Komii siya kɔmiir tirim mi kima simiir biri kigim mi kima simiir biri wakaeyoknakim. Niingaka. Kima ini digumii simiirar haimriyukripkaiyim. Mi biya Adi Komii siya dimin miyik miyikim iikamim Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hiranim simiirɔn hiriinan hauugiso mi sima ha kigiso mi sima sinin wa pi masin mi aknainan bidi pi yisiimauun Adi Komii siirɔn, dimin biyie biyeyim sima tirim simiirsiyɔn mi sima ha pi yaingwo tibmiyɔn Adi Komii siirɔn. ¹⁴ Mi ta iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi mi hika kɔmiir nɔmbiyami saeya wi komiigi komii nwowi. Wi hika om Taia mi om Saidon sowiir nɔmbiyama saiir haiburi. ¹⁵ Kima ti iikamim

om Kapaneamanim, nu Isrel hiranim kimiir kwoinin ha naingwowi, Adi Komii siya kimiirin ini kougikou haiginin, aniya? Nningaka. Adi Komii siya kimiirin iikam miyiki miyiknan mi ikiuwi. Mi kima wi inkam biyienan nwowi. Mi siya kimiirin wi maeyau biyieya paekaka wi saiir nitkaigi.

¹⁶ Mi siya kamim siir kigna miriim simiir boinki. Yipiki inkamkin kimiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi yipiki inkamkin digiumii kimiir haimriyuwi. Mi yipiki inkamkin digiumii kariir haimriyuwi mi siya inkamin kariir nikropkiyin digiumii siir warar mi inkin haimriyuwi, yio Adi Komii siyairgin. Iriig.

Kam, kam nwoim iuur nwisio sima ina swoki itim

¹⁷ Mi mhoiia ti kam, kam nwoim iuur nwisio ha swoki itim mi sima ini maingimairga komigakar ini oniyim. Mi sima hinina boin, Biyan Inkam Komii, krma kiriir inig iirar boinkiyim mi uridyu biyeyim sima ini krimiir yai aiirar mi wakaeyoknam. ¹⁸ Mi siya simiir boinki, kara bidi kigiyin Setanin diyanan tionainiyin ninomorkou hirankin. ¹⁹ Wakaei! Kara kirie komiia kimiir bidi hauugiya mi owiniyai mipug minim kima wi simiirar ninkin okwo mirii nami mi sima wi kimiir pi rani. Mi Setan siir kirieya wi kimar nikwowaisii. Mi kimiirin wi dimin whirki swoki tirbu rani. Nningaka. ²⁰ Mi kima hinina kipi boin maingimairga. Uridyu bibiyeyim ini krimiir yai imiirar wakaeyoknam. Nningaka. Kima Adi Komii siiramar maingimairga kimiir inigim siya bidi win haiginim ninomorkou hir. Mi sima wa nwoki

inokninkinim kima Adi Komii siir yinisimkim. Iriig.

Jisis siya maigimaigra ha nwowin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mi taka iya Adi Komii siir naeyuin Jisis siir mhi kwoin imiir hurworwokai mi siya ini maigimaigra ywowin. Mi Jisis siya boin, Adi Komii, kira nu ninomor sowiir Biyan Inkam Komii gin. Kara kiriir boin wadieki, kira dimin nhirim kamim ninokninkinkakim mi kwoin miyik miyikakim simiirsi nimpriokin nu tiranim mi kira inkamim naingwo omok kamaeyim simiir yisiimauu. Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin siya hiriyyar nwowikin.

²² Kariir Adi Komiiyin siya digworaekwo whiekakim, kariir ina bidi hauu digim. Inkam nwirkin kariir biri ninokninkinkin, Adi Komii sasar ninokninkini kariirin. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir ninokninkin tani. Kara siir Yinisimin kanakanar ninokninkini siirin. Mi ikamim kara boinmimauuim yim ina ninokninkinim Adi Komii siirin.

²³ Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim simasimar nwokim mi siya ina haiyug boinkiyin. Iikam nhirim sima dimin kirie kirieyim wari bi kigim. Adi Komii siya kimiirim naingwokwonanaeikin mi siya dimin kirie kirieyim kimiir asi nusiimauugim. Mi kima nhirim simiir kou asi nwowi. ²⁴ Kara pi kimiir boinki. Biya profet kamim mi inkam komiiyim nu kigraawiyim, sima ti diminin tariinan kigim, simiir kigamar naingwokim mi sima bi kigim. Mi sima ti yayim tariinan kima wakaeyim,

simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Niingaka. Iriig.

Nu Samerian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir whinkinsiisgin

²⁵ Mi inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, iikam nowomwarkaiyuwan inkam, kara wi panina tiri kwoin budin inokinok omwai waiya yokiyokiiyin siirin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya panina boinka? Kira panina mwaingin saiir yaimwokiyaimwowa, ha? ²⁷ Mi siya hinina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiiyin mi kiriir mhi kwoinim siiramar daingwo irkak mi kiriir piugin mi kiriir kirieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiyau iirimin hinina daingwo kira kiramar naingwonaeiyin saiir hiriinan. ²⁸ Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadieya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokii.

²⁹ Mi inkamin siyiu komii ninokninkiniyin siya siir inig iirar sibgu diriraeraramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hinina srii, Yokwo Komii saeya boina yaiya kira hinina boinkin kira nomiyau nwirniyam naingwowiyim, kira kiramar naingwonaeiya saiir hiriinan daingwo. Mi ti nomiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha? ³⁰ Mi Jisis siya hinina yowarkii boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyiu hirin siirin inkam

biyie nhirim sɪma yapiyiskaiwɪn mɪ sɪma siir digworaekwo whiekakim sɪmiir haii mɪ sɪma siirɪn ina yɪpamparɪn. Mɪ sɪma hiriinan tɪrgikim mɪ ina yamɪn. Mɪ siya ini siyɪu hirar ywokiyɪn mɪ siya naowɪm pariiparii. ³¹ Mɪ taka iya pris inkam nwɪrɪn krɪmiir kaoprɪgi okwowyɪn tɪ siyɪu iir napniyamkɪn. Mɪ siya tɪ inkam iir kɪgɪn mɪ siya kimidiniya siirsi yapiyoknam mɪ siya siyɪu mɪga hiriir yapnam. ³² Mɪ iriipi hiriinan Livai inkam nwɪrɪn nu Judianɪn ta maeyau kaimwo aair mɪ imbiniyɪn mɪ siya tɪ inkam iir kɪgɪn mɪ siya ina mɪ apiyoknamɪn siyɪu mɪga hiriir. ³³ Mɪ inkam nwɪrɪn nu Sameria hirankɪn. Sɪmiir sau omomɪn siya tɪ siyɪu iir mɪ apnam mɪ tɪ inkamɪn siir hiriir yɪmbiyam mɪ siya siir kɪgɪn mɪ siir kwoɪnɪn siirsiyɪn naingwoyɪmiyok prasae bi kikɪnkɪn. ³⁴ Mɪ siya siir kingɪn ha namɪn mɪ wa op wain mɪnɪm siir paowai imiir yaokɪnki, wadie sɪmiir nwowaiginiugiyɪm mɪ siya ina udgiyɪm siir paowaiyɪm. Mɪ siya tɪ inkamɪn siirɪn ha kinɪnsiɪn idwokiyɪn mɪ siirɪn siir donkiyɪn siir idwo yaki kikɪniɪu idwoki. Mɪ siya siirɪn omaka ɪra inkamki sain whwonkaiiya saiir hiriir yikɪunam mɪ siirɪn ina sɪbgu kɪgrɪraowɪn. ³⁵ Mɪ iigwir nugakɪn siya tɪ inkamɪn omakanɪn siirɪn umɪrɪm kam nwɪra hauugik mɪ siirɪn hɪnɪna boɪnmauugi, tɪ inkamɪn siirɪn kira sɪbgu kɪgrɪrao. Mɪ kiriir umɪr nhirim siir hauu saini mɪ iya kara swoki ɪti wa swoki hauukiyɪuwi kiriirɪn. ³⁶ Jisis siya boɪn mɪ tariinanɪn kira panɪna naingwowi, yɪpikɪn tɪ inkam nwoɪmɪm sɪmiir nwɪrɪn tɪ inkamɪn, kamɪm hai tauaeiyɪm sɪm nonkwobumbu nɪnkɪngikɪn siirsi naingwoyɪmiyokɪn, ha? ³⁷ Mɪ inkamɪn siyɪu

komii n̄nokn̄nk̄niȳin siya bōin, t̄i inkam̄in siirsi nāngwoȳimiyokin mī siir wh̄indir̄iraer̄in siya. Mī Jis̄is siir bōinki mī kira ha dam mī h̄iriinanar t̄ini t̄ir̄iu. Iriig.

Mata Maria so

³⁸ Mī Jis̄is siya mī kam̄im siir k̄igna m̄ir̄iyȳim sima ha napnam̄im mī sima om komii wh̄ir̄in siir yapn̄inopkainam. Mī wig ira saiir in̄igin Mataka, siir̄in saeya ȳikiuna apn̄inopkainam saiir omaka h̄iriir nae hauu aeȳim. ³⁹ Mata saeya nomous̄ima ira n̄wowi, saiir in̄iga Mariaka, Maria saeya Bīyan Inkam Komiiȳin siir iḡmīga kingiina in̄i idwoni, saeya siir yai im̄iir wakaem̄imika. ⁴⁰ Mī Mata ya in̄i nae dir̄iraerarnanaeya mī saiir kwoin̄in in̄i hauḡihauga wh̄iȳiekiȳin. Mī Mata saeya Jis̄is siiram yam mī ina bōina, Bīyan Inkam Komii kariir nomous̄ima kariir b̄idi haiburgika mī naeȳim kanakana dir̄iraerarnanaei. Mī kira saiir̄im nāngwo rani, aniya? Kira saiir bōinki, saeya kariir wh̄indir̄iraerarniȳim. ⁴¹ Mī Bīyan Inkam Komiiȳin siya h̄in̄ina yowark̄i bōin Matara, Mata! Kiriir kwoin̄in hauḡihauga kipi wh̄iȳieki mī kipi nāngwoȳimiyok. War̄i dim̄in wh̄iekakim kira m̄ir̄iyȳim simiirs̄iȳin. ⁴² Kariir yai aiir n̄nokn̄nk̄nim m̄ir̄iyȳim, saeya in̄i m̄i n̄h̄ir̄im simiir haibura, ta m̄iyya Maria saeya n̄imbina saeya in̄i m̄i n̄h̄ir̄im simiir haibura. Mī kara saiir̄in p̄i n̄ikropki rani. N̄ingaka. Iriig.

11

*Siȳiun̄ Adi Komiiȳim s̄rīi bōini ik̄in
(Mt 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Mi iigwira Jisis siya maeyau kwira saiir kwisboinkin Adi Komii siirim. Mi mhoiia siya ha kwisboin digiyin mi inkam nwirin siir kigna miriyyin siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira krimiir dowomwarkai haiginu Adi Komii siiram kwisboiniya biya Jon siya kamim siir kigna miriyyim simiir nowomwarkaiyin saiir hiriinan.

² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim kima hinina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin krima ha naingwowi iikamim sima kiriir inig iir hainanam daingwo. Mi iya kira kiriir iikam whiekakim simiir kigirkana iya saeya nimbiyamana krima saiirim naingwowi.

³ Mi inokinokin krima naeyim whaowaeiyim mi krima kiriiram sriiyim mi kira naeyim pi krimiir digar mi hauwi.

⁴ Mi kira krimiir dimin biyeyim iriipi hiriinan wa timi inkin haiyoprimdiyumigii. Mi iriipa hiriinan krima haiyoprimdiyumigiyim iikam krimiir tirbuwiyim simiir dimin biyeyim simiir hiriinan. Mi kira hik komii krimiiram kipi kigninkinki krimiir kinankuwam.

⁵ Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki mi kimiir inkam nwirkin siya nomiiyau miyyikaki nuwi mi kira siir omaka hiriir nami hiriir tiriir nibopwo kira kiriir nomiiyau iirimin hinina nini kauwuwi, nomiiyau kira kariirin bretim nhouma whauugi. ⁶ Dimusi rani, kariir nomiiyau nwirin siya siyu hir napniyin mi kariir omaka tiriir yimbini, kara nae siir hauugi karamaeka.

7 Mi ti inkamin omaka hiranin siya ina yowarkii boinin, kira kigi kariir kipi ninki. Anowin bidi haiginikouwin. Kariir yinim krīma nib bidi wh-wonkaiyim. Kara pi nini rani, dimin kiriir hauugiyim. 8 Kara kimiir boinki, ta omaka saiir adin siya hinina naingwokin, ihi, siya kariir nomiiyau topmwokin mi kara nae siirin pi hiriinan ni komi-ya pi saiir hauu rani. Nningaka. Mi siya ti inkamin kira kauwoknanaeyin saiirsi nhakiugin. Mi siya ti inkamin pa ninsiini mi siir naeyim pa hauugi. 9 Kara kimiir boinki mi kima Adi Komii siirim kwisboini mi siya kimiirin diminin wa hauuwi. Mi kima diminim hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin kimiiram wa haiwaoki. 10 Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siirim kwisboiniyim, sima diminin wa hai. Mi inkamin diminim hansiriyin mi siya wa kigi. Mi inkamin ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin siirim wa haiwaoki. 11 Mi kimiir inkam nwrkin, siir yinisimin anasum siir ad iirim kauwi mi adin siirin wi mipug biyeyin siir nama hauugi, aniya? Nningaka. 12 Mi yinisimin ad iirim ipiyin yin kaskakam sri mi adin siirin pi owinyai biyeyin siir nama hauugi, iyie? Yio iriipa hiriinan. Nningaka. 13 Mi krīma iikamim dimin biyeyar tirikim krīma dimin miyikin hindara mi priihauuwikim, krīmiir yinisim imiirin mi krīma hiriinanar dinokninkin, Adi Komiiyin ninomor kouanin siya naeyiu miyikin, pi iikamim siirim kwisboiniyim pi simiirar swoki inkin hauuwi. Iriig.

Sima hinina boinkim Jisis siya Bielsebul saikar

*miriigin**(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

14 Uridyü biyeyin inkam waeyaiyin siir nwokaiyin Jisis siya haiswoniskiigin ti inkamin siya waeyaigin. Mi uridyü biyeyin siya ha namin mi ti inkam waeyaiyin siya ina swoki boinaigiya. Mi iikamim sima ini hindara yanaakiyim. 15 Mi kam nhirim sima boin, siya uridyü biye biyeyim simiirin Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskiigin. Uridyü biye simiir biyan inkamin siir inig whirin Setankin. 16 Mi kam nhirim sima siirim kinankiuwam naingwokim mi sima siirim asi kauwoknanaekikin kiriepai kiriepaiyim ninomor kou hiranim simiirim, simiir nisiimauuam. Mi sima wa nwoki inoknankinim Adi Komii siya nimbinkin iikamim simiir whindiriraerarim. 17 Mi siya simiir kwoin imiir bidiyar yinokninkinkiyin mi siya simiir boinki mi nu whiruwan iikamim sima isido whisa nwowi, yaii niniiyam mi ti iikamim sima wi miyik nwo rani mi ad nwirni yinisimim simani isido whisa nwoki, yaii niniiyam mi simani wi miyik nwo rani. 18 Mi Setan siir isidin whisa nwowi mi yaii sowa swoki inii mi siir isidin wi kirie panin panina nwowi, ha? Kima hinina boinkim kara uridyü biyeyim Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskigin. Ta yaiya saiir yaimwowa hininga, Setan siir isidin whisa ywoki mi yaii ina yiniyim. Mi Setan siir isidin hiriinan tiri mi sima wi kirie nwo rani. Ningaka. Sima wi hindara kigugu iguskii. 19 Mi kaimwokinuwi, Bielsebul siya kariir whinkinsiisi mi kara uridyü biyeyim simiirin ha haiswoniskii mi kimiir kamim simiirin

nninga whindiriraerarkim mi uridyu biyeyim ha haiswoniskigim, ha? Nningaka. Kirir isidin sima bidi yinokninkinim simiirin Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigim, Bielsebul siir kirieya sae rani. Nningaka. Wari yai hiriinana kima kariir boinkiya, kima piniksisaekingim. ²⁰Nningaka. Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigin uridyu biyeyim. Mi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sair nisiimauwi saeya kimiir bidi yimbiyama.

²¹ Mi inkam kirie nwirin siya sau minim siir omaka hirar sibgu hai okwokaowi mi siir digworaekwo whiekakim wi wadieyar sibgu owi.

²² Mi inkam nwirin siya kirie komiigakin ini ti inkamin omaka hai okwokaowin siir kirie aair haiburin mi siya siir sau kamku minim siir kansisiyim simiir siinaiyin mi ti siir digworaekwo minim ina hid hauugiyim, siir nomiyau nhirim simiir.

²³ Inkamin kariir whindiraerariyin yo kariir ioan inkam tani. Inkamin kariir whindiriraerar karamae nwowiyin yo siya kariir ioan inkam ieya. Mi ti inkamin iikamim kariirim naingwo tibmiiyim simiir tirbumbuwiyin mi ti hiriinan inkamin yo siya iikamim simiir kwoin imiir whriewhrie haiginuwiyin mi ha ninoopamiyim ini simiir hiriinan ywowin. Iriig.

Uridyu biyeyin siya ina swoki tin

(Mt 12:43-45)

²⁴ Mi iya uridyu biyeyin siya inkam nwirni haiburgigiyim mipi maeyau kwira nami pu nini siisnakiyam. Mi siya hiriinan kig karamae nwowi mi siya pa boini, amba swoki ami omaka biya

kara haiburgiga saiiramar. ²⁵ Mi siya ina swoki amin ti inkamin biya siya niki owin siiramar mi siya ina ini kigiuwun ti inkamin siya nunga nunga nwowi. Mi siya ini omaka inkamki nhisiya mi ha puaiiya inkamki nitam ini saiir hiriinan ywowa. ²⁶ Mi siya ha namn, uridyu biye iriyyar nwiso simiir siyu biyeyin ini simiir siyu biye imiir haiburim mi siya simiir warar yinkin ikunam. Mi sima omakanan ti inkamin siir mhinanau hiriyyar yapninpokainam. Ti inkamin biya biye nwowin mi tariinanin siya ini biyeki biyeyar yasae owoguskiyin. Iriig.

Mairgimarga haini siyugin

²⁷ Jisis siya ta yai aiirin iikam isid komiyyin sima nwowa saiir boinkin. Mi wig ira simaka hir ninkin owa saeya ina kauwok boinanaekiya, ta wiga biya kirir naokaina mi mwoi kirir haigiyu imiyyaeya, saeya ina mairgimarga. ²⁸ Mi Jisis siya boinki, ihi mi iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim mi siir mhoiyya namim, sima ha mairgimarga. Mi sima ini wadie nwowim, simiir mairgimarga ini kariir apua saiir mairgimarga aiir haiburim. Iriig.

Kam nhirim sima kiriepai kiriepaiyim nikiugim (Mt 12:38-42)

²⁹ Mi iikam whiekakim siir nokwoyokaiyim mi siya simiirin ina boinmimauuwun, kima ti iikamim tir nwowim, kima dimin biyekakim. Iikamim kiriepai kiriepaiyim nikiuim simiir nisiimauuwam, Adi Komii siir kirieya kara boriisopi kimiir nisiimauuim. Mi kara dimin komii whirin pi kimiir nisiimauuwi, Jona siyairgin. ³⁰ Biya Jona siya anasu komiyya saiir

mhinau namkiyin mi mhinau hirar yokai mi ti diminin Adi Komii siya nnsiimauugin, siir kirieya iikamim om komii Niniva hiranim simiir. Mi iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin ninomor kouanin ti iikamim tariinananim kimiir nnsiimauwi Adi Komii siir kirieya. Diminin wi kariirar diriraerari mi kima Adi Komii siir kirie aairin wi haningi kigi. ³¹ Bidi bidiniyarin wig ira inig komiigaka saeya nu Siva hirankin napiyokiyokinika saeya ii kasa bi napka. Saeya yai miyik miyikim inkam komiiyin nu kigriraowiyin Solomon siya boinim simiir wakaeyim nitka. Kariir yayim ini Solomon siir yai imiir haiburim mi kima kariir yai bi wakaeyoknakim. Mi ta hiriinan iya, Adi Komii siya siir iikamim simiir hidni mi ta wig komiia inigaka saeya kimiirin wi hinina nnsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik komii hauuwi. Dimusi rani, kima siir yai miyik miyik imiir bi wakaekim. ³² Iya Jona siya Adi Komii siir yai kirieya saiir boinimauuin mi om Niniva hiran iikamim simiir mhi kwoinim bidiyar kisina haigiiyim. Mi kariir yai kirieya saeya ini Jona siir yai kirie aair haibura mi kimiir mhi kwoinim bi swoki kisina haigikim. Mhoiya Adi Komii krimiir Wanin siya iikamim simiir hidim niti mi om Ninivan iikamim sima wi hinina nnsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani. Dimusi rani, kima siir yai kirie aair bi wakaeyoknakim mi kimiir mhi kwoinim bi kisina haigikim. Nningaka. Iriig.

*Krimiir kwoin iirin paenan krimiir nhwo ieyar
niuya haiginuwi
(Mt 5:15; 6:22-23)*

³³ Mi iikamim paeya niuyaeiya ienau mi twonau min bi haigiika. Niingaka. Mi sima romiyas iirar ninankii mi iikamim sima napninopkainami mi sima wi pae aiirar nwoki kigim. ³⁴ Kimiir nhwoim paenan simar niuya haiginiuwi kwoin iirin mi kimiir nhwoin dimin miyik kigi mi kwoinin iriipa hiriinan pi wadieyar mi naingwowi mi ini yukidin omaka bopwoniya hangomu haiginiyin mi omaka irkak aiirar niuya irkakiya ini siir hiriinan ywowin. Mi kiriir nhwoin siya dimin biye kigi mi kiriir kwoinin wi biyeyar mi inkin owi, omaka yukid haingimu haigin karamae nwowiya saiir hiriinan mi omaka irkaka wi saiir niuya rani. ³⁵ Mi kima sibgu wakaeyok, kimiir nhwoim omaka anonan kipi haiwaoki, wi dimin biyeke wara ninkin amisi. Mi wi kiriir kwoin iir tirbumbuwi. ³⁶ Mi kiriir kwoinin siya miyik nwowi mi kiriir siyuin ini wadieyar mi inkin owin. Ti hiriinan inkamin siir kwoinin paeya inkam niuya haiginiuwiya ini saiir hiriinan ywowin. Siya digworaekwo whiekakim simiir sibgu kigomokim. Iriig.

*Siyu biyeyim Farisi kamim mi kamim nowom-wakaiyuwiyim sima tirkim
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

³⁷ Mi Jisis siya ta yaiya saiir ha boin digiyin mi Farisi inkam nwirin siya ykiuna siirin saika naeyim. Mi siya ha napninopkainamin siir omaka hiriir mi hi aiir yidwokai. ³⁸ Mi ti Farisi inkamin siya Jisis saika nidwokai aeyin siya ini nanaakakar yokiyin. Mi siyar kig Jisis siya op bi whaugin, Juda simiir siyuin siya boina saiir hiriinan mi siya

nae ha bi naekin mi siya ina yaingwoyimiyoikin.
³⁹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya siir boinki, kima Farisi kamim, kima kimiir piu aairin idananar hisokpraprasa mi kwoin kimiirin yio miyik nwo rani. Mi kima ini inkamin mobmor mob minim idanara hisokiyin mi aowa iokakar nwowiyim mi kimiir mhi kwoinim ini simiir hiriinan ywowim. Inkam nwirniyim kigmar mi hi tauae ti hiriinan siyuim. ⁴⁰ Kima habwhaowaenankim! Adi Komii siya piu kwoin sowiirar nonkwokwokikin. Kima ti diminin siir bi ninokninkinkin, aniya? ⁴¹ Mi kimiir diminpai diminpaiyim inkam paeprikabim simiir hauuwi, naeyim mobmor mobnau nwokaiyim simiir hiriinan mi kimiir mhi kwoinim Adi Komii siir whwonkam ida wi wadieki wadieyar nwowirkaki.

⁴² Farisi kamim kima mintarao! Dimusi rani, digworaekwo whiekakim kima haiiyim haimii pi Adi Komii siirar mi hauuwi. Ti siyu hiriinanin yio wadieyargin. Mi kima iikam nhirim simiir swoki haimriiyugii mi kima Adi Komii siirim bi naingwowaokim. Biya kima siyu miyik iir tiki tir mi Adi Komii siiram daingwo mi ti dimin komii komiiyim simiir tir, ti hiriinan siyuin siya wadieyin. Ti siyuin kima tirin dimin haimiiyim Adi Komii siir hauuim yio siyu wadiekin siir kipi haiburgik. Mi ti dimin komii whirin Adi Komii siirim naingwonanaeyin siir warar dinkin tir.

⁴³ Farisi kamim, kima mintarao! Kima omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya, pi iikamim simiir whwonkam ida hirar nidwokaiyamar maingmaingaeikim sima kimiir boin maingmaingam. Mi kima minam mi

aingwownikim maeyaua iripa yai nidwo boinaiya iikamim sima kimiir inig imiir nwoki hainanim.

⁴⁴ Kima mintarao! Kima ini ieyin inkam whigi nwokaiyin owainie krin karamae nwowiyin mi iikamim sima siir idwovar ninap anapi, sima ninokninkin tani. Mi iikamim sima kimiirin hinina kigi kima mi miyika mirii mi ta mi miyika ini nuin inkam whi priigintimdunuiyin siir hiriinan ywowin. Mi kimiir mhi kwoinim ini biyeki biye ywowim mi sima ninokninkin tani mi sima kimiir yai imiir asi naingwo tibmiigim.

⁴⁵ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin siya siir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin yaimin diminim sim nowomwarkaiyuwiyin, wara yaiya kira boinkiya kira hik krimiir wara ninkin hauugii. ⁴⁶ Jisis siya ina yowarkii boinin, kima kamim siyu komii nowomwarkaiyuwiyim kima ha timi inkin mintarao! Dimusi rani, kima siyu kasaka bi haiginkim Adi Komii siir siyiuin saika ninkin owim mi inkamim simiirin wi wakaeyokna dig rani. Kima siyupai siyupai imiirar haigini mi sima kam nhirim siyu komii siir sibgu ninokninkin karamae nwowiyim simiir bi whindiriraerikim. Nungaka. Mi simiirin hik komii komii imiirar hauuwi. ⁴⁷ Kima mintarao! Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima profet inkamin Adi Komii siir yai aair boinmimauuim simiir nisom aowim mi simiir ieyim kimar piuai haiginiu. Mhoiya sima nwoki kiginokninkinim. ⁴⁸ Ti siyiuin, kima kam nhirim simiir mhi kwoin imiirin hinina nisiimauugin mi kima siyuum biya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiiramar maigimaigaei mi ti

h̄riinan kwoin̄in ini simiir h̄rar nwow̄in. Mi profet inkam̄im k̄ma nisomsom aokaok̄im mi ieȳim simiir haingikaiȳim ini k̄mar piuaiȳim. ⁴⁹ Mi Adi Komiiȳin b̄diya ȳnokn̄inkin̄in b̄iyan Yokwo Komiiya siya h̄n̄ina w̄in boinkikin̄, kara w̄i profet kam̄im mi aposel kam̄im simiir̄in w̄i iikam̄im Isrelan̄im simiiram n̄ikropki mi simiir̄in w̄i kam̄ n̄hir̄im sima n̄inkinaeyokiyok isomsom aokaowi. Mi n̄hir̄im h̄ik k̄imp̄isu ara hauugigi. ⁵⁰ Mi tariinan̄in kara w̄i iikam̄im nu Isrel t̄iran̄im w̄i h̄ik k̄imiir hauuwi, b̄iya k̄imiir ȳdiwi wanwiyaeȳim sima nisomsom aokaow̄im profet kam̄im simiir. Mi kara k̄imiir̄in w̄i saiirsi swoki itrinaei. Mi Adi Komii siya b̄idi b̄idinana n̄idwo k̄igiyokiyok̄iḡin t̄i nu ieyar wh̄uw̄in̄una k̄ma profet kam̄im simiir nisomsom aokaow̄im mi ini tarinana yamwoniyȳin. ⁵¹ B̄iki b̄iyan profetin Ebel siir ȳsomaom mi ini m̄hoiḡi m̄hoiyan profetin Sekaraia siirar yad̄igniȳin. Sima siir̄in Adi Komii siir omaka saiir bopwo h̄rar nisomaok̄in. Ihi, kara k̄imiir boinki, t̄i iikam̄im nu t̄ir nwow̄im. Kara k̄imiir̄in w̄i dim̄in biȳie īirar nonkwobumbun̄inkin̄ haiḡin̄uwi, t̄i siȳu biȳeȳin b̄iya k̄ma t̄ir̄in siirsiȳin!

⁵² K̄ma kam̄im siȳu komii nowom-warkaiȳuwiȳim k̄ma m̄intarao! K̄ma siȳuin̄in Adi Komiiȳim namiȳin siir̄in ina n̄inokn̄inkin̄in. Mi k̄ma t̄i siȳu īir wakaeyoknam naingwo rani. Mi inkam̄ n̄wir̄kin̄in Adi Komii siir siȳu īir nap̄im naingwowi. Sima w̄i diḡ nwo rani. Dimusi rani, k̄ma siȳu kasaka b̄i haiḡink̄im mi simiir siȳuin̄in ini k̄ma haiḡinokouw̄in. K̄ma inkam̄ biȳie k̄inḡim. K̄ma ini inkam̄in omaka nae haiḡiyya saiir anow̄in

siir haig̃nokougigĩỹin ini siir h̃riinan ywow̃in. Mi k̃ima nae simiir b̃i hauug̃in mi sima yaba hirar nwow̃im ina yaonam̃im.

⁵³ Mi Jis̃is siya ta omaka aiir haiburgig̃in mi ha napniyam̃in mi kam̃im siỹiu komii s̃im nowom-warkaiỹiuwiỹim sima yai siir boin h̃uriiỹiuim yinkinyaeyaow̃im. Mi sima siir yai aiir̃im mi kiñink̃iu siya yai bibiỹie boiñim, dig̃ b̃i nwokim.

⁵⁴ Mi sima ini siiramar kaow̃im, yai biỹie kw̃irki p̃i siir yai h̃ranka kw̃imbini mi sima siir̃in wa nwoki isomaow̃im. Iriig.

12

Ñik̃isaeni siỹiũn siir̃si m̃intarao (Mt 10:26-27)

¹ Iikam kasaka rani, h̃ir nwom̃im̃ir̃im. Sima ini ir̃ipa ir̃ipa ywonam̃im. Mi nh̃ir̃im simiir iga idwowar ñink̃in okwo nami. Mi tak̃i iya Jis̃is siya kam̃im siir kigna m̃ir̃iỹim b̃i simiir iki boiñm̃imauugig, k̃ima sibgu m̃intarao Farisi simiir yis iirsiỹin. Kara simiir siỹiũn yaỹiarg̃i nh̃ink̃iniỹim simiir boiñkin. ² Mi Farisi simiir yaỹim mi siỹiũn biỹie wh̃iekak̃im tariinañin aowa aowa nwow̃im mi mh̃oiya sima w̃i idowiyar ñimbiyami. Mi ñimpr̃io yai wh̃iekak̃im mh̃oiya simiir̃in w̃i inkamkar ñinokñink̃in iuguskii. ³ Mi yai wh̃iekak̃im biya ñiỹim ñiỹim k̃ima ñimpr̃io boiñim mi mh̃oiya iikam̃im sima simiir̃in w̃i idowiyar kig̃irkaki nab̃ienan. Mi yai wh̃iekak̃im hiins̃im hiins̃ima k̃ima boiñim omakanau h̃ir mi mh̃oiya w̃i Adi Komii siyar ñisiimauu iuguski mi w̃i iikam wh̃iekak̃im w̃i simar wakae ir̃kaki. Iriig.

*Inkamın dimın whırua siırsi arar dıdid ıski
(Mt 10:28-31)*

⁴ Kariir nomiiyauwım, kara kimiirın pi hınına boınkii kima inkamki kimiir nisomaosi kipi nıdid. Mhoiıya sima kimiirın dimın whır swoki tırbu rani. Nıngaka. ⁵ Mi inkamın kima nıdidanın mi kara kimiirın wı siir nisiiımauwı. Kima siırsi dıdid Adi Komii siıyairgın sima kimiir nisom aowı. Mi Adi Komii siya kırıekakaırgın mi mhoiıya siya inkamım simiir piıgına wı maeyau biyeya paekaka saıir mi itkaıgi. Thi, kara kimiir boınkı, kima Adi Komii siırsiyar dıdid.

⁶ Kima dınoknıknın, inkamım sima ipiyın sisım iriıyarım umırsım kwıso (02 toea) sowiir saıngın. Mi Adi Komii siya ti hırıinan ipiyın sim ira saıir bi swoki aıngwowowouwıka iıya saeya naowıya. Nıngaka. ⁷ Mi kanım kimiir mwo nwowım siya bıdi mwainım mi nuan iikamım kima simiırsi kipi nıdid, kima ini ipiyın sisım whiekakım simiir haiıburım mi Adi Komii siya wı kimiırar kıgrıraowı. İriıg.

*Jisıs siir inıg iıir boınmıımauuni siııu ikin
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Kara kimiir boınkii mi inkam nwırknın kariir inıgın iikam whiekakım simiir whwonkam ida boınmıımauwı mi iriıpa hırıinan, Yaowae Adın nınomor kouanın kara kırıir inıgın wı Adi Komii siir paekwosımım simiir whwonkam ida mi boınmıımauwı. ⁹ Mi inkamın kariir inıgın iikam whiekakım simiir whwonkam ida nıııprıowı mi iriıpi hırıinan kara siir inıgın wa mi ııııprıowı Adi Komii siir paekwosımım simiir whwonkam idain.

10 Mi inkam nwiŕkin Yaowae Adin ninomor kouanin yai biyie kwir siir boini mi Adi Komii siya siir dimin biyieyim wa haiyoprimdiyumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyuin siir nikbumbuwi mi Adi Komii siya siir dimin biyieyim simiirin wi haiyoprimdiyumiigi rani. Niingaka. 11 Mi sima kimiir niku nami omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiir hiriir. Mi inkam komii komiiyim gavmaniyim mi kamim inigakim simiir whwonkam ida hiriir mi kima kipi nidid mi ha kipi naingwo. Mi krima simiir yai aka wi panina nowarki boini, ha? Mi krima wi paka hinin yaiya saiir boini simiirin? 12 Mi tariinanin kimiirin pi Adi Komii siir naeyuin siyar kwisiimauwi, yaiya kima nini boiniuwi simaka. Iriig.

Boiniyo yaiya inkam umirkakin whaowaeyin siir boinka

13 Inkam nwirin ti iikam isid komiiyin siir hiranin, siya Jisis siir boinki, iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kariir yaowaeyin siirin pi hinina boin, siya kririir adin siir digworaekwowim pi kwisa soitkin hid. Mi kwira pi kariir whauu. 14 Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, pi panina tiri, yipiki kariir nimbiniin kimiir digworaekwo minim simiir hidam, ha? 15 Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kima mintarao! Kima sibgu kigriraowi mi kima wi dimin whirim kigmair tani. Mi inkamin digworaekwo whiekakakin siirin kwoin miyyik wi ti digworaekwowim sima hauu rani. Niingaka, niingaka.

16 Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin mi umir digworaekwo whiekakak, inkamin mi

siir nuin sasae miyikar niigin. ¹⁷ Mi siya siir kwoin nau hirin hinina yaingwokai, kara pi panina tiri? Kariir numiran sasae whiekakim simiirin omaka haigi dig karamaeka mi simiirin wa haigi dig rani. ¹⁸ Mi siya boin, kara wi hinina tiri. Kara wi kariir omakaim nae haigiyim wi simiir ninimnhinkiigi mi wi komii komii ara mrii. Mi kariir wit whiekakim mi sasae miyik miyik whiekak ikim, wi ti omaka imiir haigi. ¹⁹ Mi mhoiya kara wi hinina nwoki boinim, kara dimin miyikak inkamkin. Ti kariir nae dimin miyik whiekakim wi biewii kasaka nwo rani. Mi kara nae opmin kwiyaei mi kara wi hiinsimhiinsima maingimainga nwowi. ²⁰ Mi Adi Komii siya siir boinki, kira inkam habwowhaekin, ta niyaka kira pi saiirar nao nami mi digworaekwo whiekakim kira diriraerargikim wi nhinga haii? ²¹ Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin iripi hiriinan inkamin siya digworaekwo whiekak imiir haingiriyu haiginmimriiyin siyamar mi siya Adi Komii siir whwonkam ida wi digworaekwokak nwo rani. Nungaka. Siya wi inkam paeprikabnan nwowi. Iriig.

Naingwoyimi yokni siyugin

²² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kara kimiirin pi hinina boinki, kima kimiir piu airsi kipi naingwoyimi yok mi hinina kipi boin, krma wi dimu naei? Mi kima kimiir piu airsi kipi naingwoyimi yoknanae. Mi hinina kipi boin, krma krmiir pua wi dimu dimin nitimwanuwu? ²³ Kwoin budin yo nae siir hiriinan tani. Mi pua ya yuis saiir hiriinan tani. Nungaka. ²⁴ Kima ipiyinim simiir

kigninokninkinki sima sasae bi ninkinikim mi
 sima sasae bi ningugu haiigim mi sima nae biri
 haingiriyu haiginikim. Mi sima nae digworaekwo
 minim, simiir omaka kamaekim. Mi simiirin
 naeyim Adi Komii siyar hauuwikim. Adi Komii
 siir kwoinin hinina naingwowi, kima ini ipiyan
 imiir haiburim! ²⁵ Mi yipiki inkamkin siya biewii
 nhirim omwai swoki hainis waiyayokiyokiyim
 swoki aingwowin, ha? ²⁶ Mi kima hiriinan
 diminsim whir tir kamae nwowi mi kimiir
 kwoinim ti hiriinan dimin whir iirsi dimusi
 naingwoyimiyokim, ha? Mi kima hiriinan kipi
 tir. ²⁷ Kima kip imiir kigi sima mwriiyim mi
 sima yuis minim sima sima bi miriinanaeikim.
 Nningaka. Biya Solomon siya puuai miyik
 whiekakaargin. Mi siir puuaiyim ti kipim simiir
 bi haiburgim. Nningaka. ²⁸ Ihi, digworaekwo
 whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim
 wadiekwadieyairgim. Kowim panaoin sima
 pi numir hir whaki mi ko imiirin wakar swoki
 akatkaigaigi paenau hiriir. Mi ti kip hiriinanim
 yim Adi Komii siya puuaiigim mi kipa ya dimin
 komii rani. Mi kimiir naingwo tibmiiya komii
 rani mi iikam kima ini kou ywowim. Mi kima
 hiriinana timi inokninkinkin. Adi Komii siya
 wi kimiirar mi sibgu kigriraowi mi kimiir
 digworaekwo whiekak ikim. ²⁹ Mi kima hinina
 kipi naingwoyimiyok boin, krima wi dimu dimin
 naei mi wi papiyan op mi kwiyaei. ³⁰ Sima kamim
 naingwo tibmii kamaeyim ti nuin siir tiranim,
 simiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiirimar
 naingwokwo nanaeikim. Mi kimiir Adin siya bidi
 yinokninkinin, kima wi piki hinin diminin siir

hahi. ³¹ Mi kima Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana kimiir kwoinim saiirim naingwokini mi ti dimin hiriinanim siya wi kimiirar ninkin hauuwi. Iriig.

Siyiun dimin miyikim ninomor kou haingiriyu haigini ikin

(Mt 6:19-21)

³² Kima kariir iikamim sibsib nanim kima kipi nidad. Dimusi rani, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim yim wi kima kigiraowi. ³³ Mi kima digworaekwo whiekakim kam nhirim simiir hauuwi mi sima saini mi ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Ti hiriinan siyiun mhoiya wi siya whindiriraerar haiginiuwi dimin miyik miyikim. Adi Komii siir omin dimin biye whirki bi swoki tirbuwikin. Mi ninomor kou hirin diminki bi swoki kiguguwikin mi hiyan inkam karamaekin mi dimin imiirin kikomki bi swoki kripikin. Ningaka. ³⁴ Mi maeyauwa kiriir dimin miyik miyikim sima nwowim mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi ti om iirar mini owouwi. Iriig.

Miyan kamim diriraerar kaowim simiir yaiga

³⁵ Mi kima yuisim haruwa kisina kainam mi puuwop aka kigoknam. Mi yukidin kima hangumuwi mi ha dwo, diminin mhoiya nimbiniyanin siirim. ³⁶ Kima ini kamim simiir biyan inkam iirim nwokwokiniyim simiir hiriinan ywowim. Sima wigwas naeya saiir naenakiyim mi ina swoki itim. Mi siya ninmiga hir naka okwo kiekikomni mi sima anowin wa haiwao sasaugi. Mi Adi Komii

siiramın hiriinana sibgu okwokın. ³⁷ Mi biyan inkamın siya niti, siya siir miyan kam imiirın hiniina nini kigiwi sima nhwo bi whwonkaigim mi ti miyan kamım sima ha maigimaiga. Kara kimiirın yaimwowar boini mi biyan inkamın siyarın wi yuisa miyana wi saiir kisina kaii puwopaka mi siya wi kimiir boinki, kima hiya saiir didwo mi kimiirın nae wi siyar hauu aei. ³⁸ Mi siya nibopwo niti mi biyan iuumın haigigi mi siya ha kigi sima ini siir miyar miriim mi ti miyan kamım sima ha maigimaiga. ³⁹ Kima ti dimın iir daingwo. Mi omakın adın siya biya ninokninki hiyan inkamın pi kariir omaka niti mi siya ti hiyan inkamın siirın wi kignınkin apninopkai rani, siir omaka hiriirın, siir digworaekwo imiir haiyam. Nningaka. ⁴⁰ Kima iriipi hiriinan ha timi o kugiu kariiram. Dimusi rani, kara Yaowae Adın ninomor kouanin iya kara niti kima wi saiir ninoknınkin tani. Nningaka. Iriig.

*Miyan inkam miyik mi miyan inkam biye
simiir boiniyo yaiga
(Mt 24:45-51)*

⁴¹ Mi Pita siya Jisis siir srii, Biyan Inkam, kira ta boiniyo yaiya krimiirarar hauuwi, iyie? Mi inkam nhirim simiir wara rani. Aniya? ⁴² Mi Jisis siya ina yowarki boinin, panin biyan inkam ikim, kwoin miyikakin siir miyan kamım simiir sibgu kigiraowiyin? Ti hiriinan inkamın yio siya biyan inkamın siya nimbınkin siir miyan kamım simiir kigiraowim. Simiir naeni ii aiirın wi siyar nwoki inoknınkin haiginuwim. ⁴³ Mi mhoiya Biyan Inkam Komiiyin siya wi sipi swoki iti. Mi siya

ti miiyan inkamin siirin hiniina nini kigni, biya siya boingigin sair hiriinana swoki miriyyin mi siya wi siir boini Kiriir miya wadieka, ti hiriinan miiyan inkamin siya wi maigimaiga komiigaka mi owi. ⁴⁴ Kara kimiirin yaimwower boini, Biyan Inkam Komii siya siir miiyan inkamin wi siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowan biyan inkam nokmwun owaiginuwi. ⁴⁵ Mi ti miiyan inkam nwirin siir kwoinin tari wi hiniina naingwowi, kariir Biyan Inkam Komiiyin niki itsisau rani. Mi siya siir miiyan iikamim simiirin ha tiyin mi siya nae op minim mi opa kwiyae whaowaeiya mi siya sairin ina kwiyaeiyin. ⁴⁶ Mi siya hiriinan tiri mi ti inkamin siir biyan inkamin siya niti, iya ti miiyan inkam ieya nwowin karamae nwowa sair mi siya wi ninokninkinwin tani iya siya hindara kinkak iti. Mi siir biyan inkamin, siirin wi haning nonkwobumbuninkin haiginuwi. Mi siya siirin wi iki siir miiyan kam nhirim siir yai air wakaeyokna karamae nwowim, wi simakar ninkin ikropkii.

⁴⁷ Mi inkamin siya siir biyan inkamin siir yai imiirin bidiyar yinokninkin mi siya biyan inkamin siya boinin simiir bi wakaeyokna diriraerarkin mi siirin biyan inkamin siya idgiuni wi kasaka nipimpar tani. ⁴⁸ Mi miiyan inkamin siya biyan inkamin siir kwoin iir ninokninkin karamae nwowi mi siya mi miiyik mirii karamae ha nwowi mi siirin idgiuin wi komii nipimpar tani, biyan inkamin siya. Mi yipiki iikamkim digworaekwo whiekak Adi Komii siya hauuwim mi sima hoimgak mirii digworaekwowim simiir swoki iyopkiyiuwim yamdi. Mi yipiki iikamkim

digworaekwo Adi Komii siya swoki inkın hauuwım mi ti iikamım sima ti digworaekwowım simiir swoki iyopkiyiuwamın, kima mi nhami nhami kipi mırui. Iriig.

*Jisis siya iikam isidin simiir ninikibirım nitkin
(Mt 10:34-36)*

⁴⁹ Mi Jisis siya boın, kara iikamım simiir ninikibirım nitkin inkamın pae nikrimtiowiyın haımii haımiıya siir hırıinan. Kara hınına naıngwowi ti dimının siya dimbiyamki. ⁵⁰ Biıyın kara hik mi kimpıısu mi wa naonami, wi simiir niki haii. Mi ti dimının siya nimbiniıiyın ta kariir hıka wi hırııya niki oyokiyokwıı. ⁵¹ Mi kimiir kwoinım ha naıngwowi, kara nu tirin yaııyım simiir nikwowaisiıyım nitkin. Nıngaka. Kara kimiir boınki. Kara iikamım simiir ninikibirım nitkin. ⁵² Mi tariınan mi mhıııya ırııpi hırıinan iikam ırııyarım sima omaka ırni nwowi mi isidin wi whısa nwowi ouumım wi iso sowaka ninii mi iso wi ouumım simaka ninii. ⁵³ Mi iikamım sima wi yapayapa nwoki. Mi adın wi siir yınisım yınkamıyının saıka swoki kwınii mi yınisım yınkamıyının wi siir adın saıkar swoki ınii. Mi yopiıya wi saıir yınisım yınugıyına saıka swoki kwınii mi yınisım yınugıyına wi saıir yopi anakar swoki kwınii. Mi giwaiya wi saıir yınıwig anakar kwınii mi yınıwıga wi saıir giwai anakar mi ninii. Iriig.

*Sıııuın dimınki nımbıyamıyın siir ninoknınkını
ikın
(Mt 16:2-3)*

⁵⁴ Mi Jisis siya ha boın digıyın, siya iikamım simiir boınki, kima ha kigikım waua maeyaua

bieki nikiiyamtibiyin hiranki nimbiniya mi kima bi kimiminkikim pa boinki, naoin kinim mini? Mi kaimwowaiga naowin ha kinikin. ⁵⁵ Mi kima hinina kigiwii iya krakarwaiga mi kima pi hinina boini waka biewii prasae nikii rani. Mi saeya wi hiriinana mi imbiyami. ⁵⁶ Kima yayiairgi nhinkini inkamim! Kima nu ninomor sowiir diminim simiirar bidi sibgu kigninokninkinim. Mi kima ta miya Adi Komii siya miriia saiiir ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Iriig.

*Kira inkamin kiriir boiniuriyu boiniyin saikar kitibmii boin
(Mt 5:25-26)*

⁵⁷ Mi kima siyu miyikin siir sibgu naingwo hid karamae dimusi nwokim mi ha diriraerarin, ha? ⁵⁸ Iya kira boinam nami inkamin kiriir boinhuriyu boinin saika boinim, kowa siyu hirar niki owamiywo mi ta iya kowa iripa yai saiiirar sibgu boinam. Mi kowa hiriinan tir karamae nwowi mi siya kiriirin wi inkamin yai hidiyin siirim niku namisi mi inkamin yai hidiyin siya wi poris inkamin siir in hauugiisi mi poris inkamin kiriirin wi maeyaua huyokiyokaiya mi biye miriia saiiirim nikropkisi. ⁵⁹ Kara kimiir boinkii, kira maeyauwa huyokiyokaiya saiiirin wi niki haiburgig sasau rani. Bii kira digworaekwo whiekakim kira niki prii haiyim, simiir tiki hauukiyyu dig. Iriig.

13

Inkamin siir mhi kwoinim ninkpit haigi karamae nwowi yio wa kigugu iuguski

1 Mi ta yi aairin iikam nhirim hiran nwokim mi sima Jisis siirin kam nhirim Galiliyanim simiir boinmauu. Mi kamim wraisu Adi komii siir ninkin imiiaeyim, Adi Komii siir omaka aair sima ha namim mi Pailat siir isidin warar yinkin apninopkainam. Mi simiirin ini simar yisomaowim mi simiir nheyim ini wraisu nheyim simaka yinkin okiyim. 2 Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwonim ha naingwowi, ti Galiliyan inkam nhirim hinina naowim, simiir dimin biyeyim ini iikam nhirim Galiliyanim simiir dimin biyie imiir haiburim, aniya? Nningaka, nningakanga. 3 Kara kimiirin pi hinina boini. Nningaka, nningakanga! Mi kimiir mhi kwonim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu uguski simiir hariinan. 4 Mi biya ti iikam iur iriyyar nwoimim om Siloam siir hiran omaka bripriya saeya nrimdinu aokaowim, kima panina naingwowi ti iikamim simiir dimin biyeyim ini iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyie imiir haiburim, aniya? Nningaki, nningaka. 5 Kara kimiirin pi hinina boini. Nningaka, nningakanga! Kimiir mhi kwonim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu uguski. Iriig.

Paeyin nae miyik bud karamaeyin siir boiniyo yaiga

6 Mi Jisis siya boiniyo yai kwira ina swoki boinin, inkam nwirin siya swapwo wira yinkin siir wain numira sairin mi mhoiya siir paenid iirim yit. Mi ini nninga ywowin. 7 Mi siya numiran miyan inkamin siir asi boinkikin, kigi. Mi biya biewii whoimim kara ti swapwoin siirin hinina bi kigin. Siya naekak bidi ywowin. Nningaka.

Siya ini hiriinana swoki okripkaiyin. Mi kira siirin daigi. Mi siya nu siir hiiya whisariiyar niugugusi. ⁸ Mi numir hiran miyan inkamin siya ina yowarki boinin siir yai anakan, Biyan Inkam Komii, kira siirin ti biewii iirara tiki kigninkin osasae. Kara siir miyin wa hambimbiri mi whrinim wa krinkinki. ⁹ Mi nae wi iki biewii whirin siir budi. Mi ningakinuwi mi kira wa daigi. Iriig.

Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat Jisis siya wig ira saiir haiswoniskigin

¹⁰ Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya iikamin simiirin maeyauwa Adi Komii krimiir Wanin siir yai nidwokai wakaeiya saiir hir nowamwarkaiyugin. ¹¹ Mi wig ira hir nwoka mi uridyiu biyie whirin saiir nwokin mi ti uridyiu biyeyin siya ma saiir hauuwun biewiyim iur iriyyar whoimgim. Mi ta wiga saiir digiukuun asi ninsimsiriugin mi saeya paninsi sibgu okwosi. ¹² Mi Jisis siya saiir kigin mi saiirin ina yikiunan mi siya saiir boinki, ta wiga kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi kira ini wadeyar sibgu okiya. ¹³ Mi siir ina ta wiga saiir yonkwoki mi bi kimiminkika saeya ina sibgu okwo tidwokiya. Mi saeya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiya. ¹⁴ Mi prismi biyan inkam komiyyin maeyauwa Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiir bi nwowiyyin, siir mhi kwoinim ini haugihauga whiyekiyin Jisis siya ta wiga Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini saiir haiswoniskiyin.

Mi siya simiirin hinina boinki. Mi mirii iiyim iriyyar kwirkim. Mi kima minam naingwowi inkamki kimiir ma imiir haiswoniskiyim. Mi kima mini ii imiirar wit. Kima ti dimin hininin Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir kipi nit. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yaiyaka hinina yowarkii boin, kima yai airta nhinkinin inkamkim! Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiirin, kima whiekakim pa nami omaka bulmakaumiya saiir mi simiirin pa mi ikunami sima op nini kwiyaeyuwim. ¹⁶ Mi taka wiga saeya, Ebrahim siir isidin simiir yinisimka. Biwiyim Setan siya nonkwowim saiir iuur iriyyar whoiingim. Mi ini wadiyyar mi owa, ta wiga saeya ini ti bulmakauwim simiir haiburim mi kara ta wiga Judami ii komiyya Sabat saiir asi haiswoniskigin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan boinin mi kamim io siir nwowim sima nidid prasae bi kinkim mi sima ini yai mikrima ywokiyim. Mi iikam whiekakim sima ini maigimairta ywokiyim ti dimin komii komiyyim siya tirkiyim simiiramim. Iriig.

Mastet nid mi wit sowiir boiniyo yaiga
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana, saeya ini dimu diminan ywowa? Kara saiirin pi dimu nikrii, ha? ¹⁹ Adi Komii siir isidin sima ini ti paenid whirin siir hiriinan ywowin, krma dapiyin mastet. Mi mhoiyya siya wi pae komiinan namwoiwun mi siya ini pae nhirim simiir haiburin. Mi ipiyyin whieyim ini siir kwiya imiir haigiyim.

Yisni boiniyo yaiga.

(Mt 13:33)

²⁰ Mi siya ina swoki boinin, kara Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana wi dimu dimin nikrii, ha? ²¹ Ti iikamim sima yisnankim. Mi wig ira yisin plaua two komii saika pridgika. Mi mhoiyya ti plauan ina iyopingiyin mi ini saa yimbiiyam. Mi Adi Komii siir iikamim wi hiriinan nimbiyami. Iriig.

Ano simkin

(Mt 7:13-14,21-23)

²² Mi iyya Jisis siya om komii Jerusalem hiriir namin mi om komii komii mi omisisimim simiir hiran iikamim simiir warar yowinwarkaiyuam Adi Komii siir yai aair. ²³ Mi inkam nwirin siir sriigi, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siya krimiirin wi nhirmiyarar nanmaiwarkainaei saika nini owouwam iyie? Nningaka, aniya? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, ²⁴ kima kimasiyar mintaraona. Mi kima miinan mirii ti ninomor kouan anosimin siir napninopkainamamin. Anoin karargin, iikam whiekakim sima hiriir namamar naingwowi mi sima wi dig nwo rani. ²⁵ Mi omakan Adin saiir anoin wi siyar ninsiin haiginikouwi. Mi kima wi yaba hirar nini okwo kaigakan boini, Biyan Inkam Komii, kira anoin krimiiram haiwaoki! Mi kimiirin wi hinina nowarkii boini, kara kimiir ninokninkin tani, kima papiyan omanki nitkim? ²⁶ Mi krima siir yai aairin wi hinina nowarkii boini, biyya krima nae op minim kinakar nae kwiyaekin. Mi kira krimiir oman siyiu iir nokwoin mi krimiirin ini kirar yowomwarkaiyuin dimin

taemin imiirin. ²⁷ Mi siya wi kimiir swoki boinki, kara ninokninkin tani kima papiyankim, kima siyiu biyie tiran iikamkim, kima dimin biyekak kamkim kariir haiburgik mi ha dam! ²⁸ Mi kima wi Ebrahim, Aisak, Jekop mi profet inkam whiekakim Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir nwowim mi wim kima damki yab hiarar dwoki! Mi kima wa kauwaeyimiyok ouwi mi kimiir bigmiuim wi kikiyikikiyika kini io nwowimin. ²⁹ Mi iikam beki nimbiniyin mi beki nikiiyamiyin mi maeyau kwiran ikim, sima wi iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana wi saiirar ninkin idwokai aei. ³⁰ Ihi, iikamim tariinan inig komii karamae nwowim mi mhoiia inig komiigak wi sima nwowi. Mi iikamim tariinan inig komiigak nwowim mhoiia sima wi inig komiigak nwo rani. Iriig.

*Jisis siya Jerusalem siirsi nougin
(Mt 23:37-39)*

³¹ Mi bi kimiminkikin ta ii aiirarin Farisi kam nhirim sima ina yitim mi siir boinmauu, kira ti omin siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Herotin kiriir nisomaowam tiri. ³² Mi Jisis siya simiir boinki, kima wra biyeyin siirin hinina tini boiniu. Wakae, panao waka kara pi uridyiu biyeyim mi kamim makakim pi simiir niki haiswonimniskii. Mi mhoiia kariir miyim digi mi kara piu wa siisi. Herot siya wi kariir nisomao rani mi wi kariir mi aeyar nadigiuwi. ³³ Mi panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani, sima profet inkamin kariirin om whir kipi nisomao.

Niingaka. Sima kariirin Jerusalem hirar disomao iski.

³⁴ Jerusalem, Jerusalem, profet inkamim kirar nisomsom aokaowikin mi kamim Adi Komii siya kimiiram nikropkiyim, kima siiyani simiirar mi kaiyimikikim. Mi ii kasa rani, kara kiriir yinisisimim simiirin iripa haingiriyu kigriraowama tiri, kakaruk yopiiya saiir hiriinan ywowin saeya saiir yinim saiir pidga aowa hopkrimkrikuiwym. Mi kima pi boriisopi.

³⁵ Wakae! Tariinanin Adi Komii siya digumii kimiir om iir bidi haimriiyugiyin kimiir omin kimar kigrirao, kara kimiir boinki. Mi kima wi kariir kig rani mi ti ii aeya nadigiuwi iya kima hinina boini, Adi Komii kira ti inkamin kiriir inigi nitin siir whinkinsis mi wadie siir dwowaiginu! Iriig.

14

Jisis siya inkamin piu minkin noni aokaowin siir haiswoniskigin

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya Farisimi biyan inkamin siir omaka hir nini aeyugin. Iikamim sima ini siiramar kaoraraowim, siya inkam haiswoniskiyim. ² Mi inkam nwirin siir pua noni aokaowin, Jisis siir kingiinar nwokin. ³ Mi Jisis siya ti inkam iir kigin mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, Farisi kamim siya simiir sriigi mi ina boinim, Moses siir siyuin wadie bidi ywokiyin. Mi krima inkam makakin ta Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya

saiirar haiswoniski, iyie? Nɛngaka? ⁴ Mi sima ini wakaemumuim. Mi Jisis siya ti inkamin siirin ina yikiunan mi ina haiswoniskiyin mi siirin ina yikropkiyin. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwoniya waraurin, siir yinisimin mi siir bulmakauin siya ie whira namai whiriidami mi ti inkamin siya siirin wi Judami ii komiia pɛu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya wi saiir haisasauki rani, iyie? Nɛngaka? ⁶ Mi sima ta yaiya siya boina, saiirin yai kwir bi nowarki boinkim. Iriig.

Inkamɛn siya hinɛna kipi naingwo kara inig komiigakin

⁷ Jisis siya ta nae aairam nitim kamim simiir kigin sima biyan ipiiyim simiir nidwokaigim. Mi siya boiniyo yai kwira simiir asi boinkin, siya ina boinin. ⁸ Mi inkam nwirki kiriir nikunami, wigwas nae komiia saiirin. Mi kira ipiia biyana saiir kipi nidwokai. Dimusi rani, ti inkamin siya wi inkam inig komiigakin kiriir haiburin siir nikunaeisi. ⁹ Mi hiriinanki niuwi, ti inkamin kiriir nikunain siya kiriirin wi hinɛna boini, kira ta biyan ipiia ti inkamin siir hauugi mi kira wi nidid komiigakar nwowi kira mhoigi mhoiyan ipiia saiir nini idwoiwi. ¹⁰ Mi kira hiriinan kipi tir mi iya inkam nwirin kiriiram niugi naeyam kira mhoiyan ipiia saiirar tini idwoi. Kira hiriinan tiri mi ti inkamin kiriir nikunain siya niti mi siya wi kiriir boini, nomiyau kira ta biyan ipiia saiir wini idwokaini. Mi siya hiriinan tiri. Mi kira wi inig komiigakar nwowi ti ikamim kinaka nidwokai aeyim simiir whwonkam ida.

¹¹ Inkamın siir inig iirar hainanaeyin, siirin wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamın siyamar naingwona karam nwowiyin mi siir inigin wi Adi Komii siya haiginki kougikou. Iriig.

¹² Mi Jisis siya ti inkamın naeyim siirim nikiunain simiir boinki mi kira nae kwir diriraeri, kira kiriir nomiiyau nomousim mi kiriir iripa isidin simiir kipi nikiuna mi kiriir iripa omom umir hoimgakakim. Mi mhoiyya wi sima nikiunaeksi kira simiir omaka hir nini aeyiim mi sima wi nae kiriir swoki hauukiyyusi. ¹³ Nningaka. Kira nae komii diriraerari mi kira wi inkam paeprikabim mi iikamim piu simiirim biyie nwowim mi iga biyekakim mi nhwokwisaeyim simiir dikiuna. ¹⁴ Ti hiriinan iikamim sima naei wi kiriir swoki ikiuna hauu ae rani mi kira wa maingimainga. Dimusi rani, mhoiyya nae kiriirim, wi Adi Komii siya swoki hauuwi dimin miyyikim kimiir, iyya iikam miyyik miyyikim sima swoki insiin idwowi ie hirankin saiir. Sima inokinokin wi saikar nwoyokiyokiii. Iriig.

Nae komiini boiniyo yaiga

(Mt 22:1-10)

¹⁵ Ti iikam nae saika naeyim simiir nwirin siya ta yai aair wakaekiyin mi siya Jisis siir boinki, inkamın Adi Komii siir iikamim simiir maeyaua kigirkakana, saiir nidwokai aei siya ha maingimainga. ¹⁶ Mi Jisis siya siir boinki, inkam nwirin nae komii bidi diriraerarin. Mi siya iikam whiekakim simiir bidi yimbinin ta naeya saiirim nitimin. ¹⁷ Mi naeni iyya ha nimbityama mi siya siir miyan inkam iir yikropki, siya iikamim biyya siya nimbimim simiir nikiunakiyim. Siya simiirin

hɪnɪina boɪn: Kima wɪt. Digworaekwo whiekakim bɪdi dirɪraerar dɪgɪm. ¹⁸ Mɪ iikamɪm sɪma sɪma hɪnɪina yomboɪn amboɪn, krɪma wɪ nam tani. Inkam nwɪrɪn siya mɪiyan inkamɪn siir boɪn, kara numɪra kwɪra saɪn, kara pɪ saɪr nini kɪgɪuwi. Kaimwoka kara pɪ nam tani naeyɪmɪn. Kara kɪriir naeyam bɪ nɪtkɪn mɪ kara pɪ boriisopi kɪra io saɪrsi kɪpi nwo. ¹⁹ Mɪ nwɪrɪn ɪna mɪ boɪnkiyɪn, kara mɪ mɪriiyɪm bulmakauɪm ɪuura saɪn mɪ kara sɪmiir nini kɪgɪuwam mɪni. Wakae! Kara pɪ nam tani. Kara kɪriir naeyam bɪ nɪtkɪn mɪ kɪra pɪ io kariir kɪpi nwo kara pɪ boriisopi. ²⁰ Mɪ nwɪrɪn ɪna mɪ boɪnɪn, kariir wiga tapa nonkwonaka kara pɪ nam tani, kɪriir nae aɪramɪn. ²¹ Mɪ tɪ mɪiyan inkamɪn ha swokɪ amɪn siir bɪiyan inkam ɪiram mɪ tɪ yayɪm sɪmiir ɪni boɪnmɪmauuu. Mɪ omakɪn adɪn siir kwɪnɪn ɪni haugɪhauga whiyɪekiyɪn mɪ siir mɪiyan inkam ɪir boɪnki, kɪra ha damsɪsauu siyɪusisimɪm tɪ omɪn siirɪm mɪ kɪra kam paeprikabɪm mɪ kamɪm pɪu sɪmiirɪm biyɪe nwowɪm mɪ nhwokwɪsaeyɪm mɪ ɪga biyɪe ɪkim. Kɪra sɪmiirɪn kariir omaka tɪriir wikɪunani. ²² Mɪ mhoɪya tɪ mɪiyan inkamɪn siya boɪn, bɪiyan inkam, kara kɪriir yai aɪrar bɪdi wakaeyoknan mɪ ɪpii nhɪrɪm ɪni nɪnga niki owɪm. ²³ Bɪiyan inkamɪn mɪiyan inkam ɪir boɪn, kɪra siyɪu komɪi sɪmiir omisɪsɪm whiekakim sɪmiir dam. Mɪ iikamɪm sɪmiir wikɪuna nɪnopkainani. Kara mɪnam naɪngwowi kariir omaka mɪrnɪnkɪkiyɪm. ²⁴ Kara kɪriir boɪni. Tɪ iikam whiekakim bɪiya kara niki ɪkiunam, sɪma wɪ kariir naeya saɪr swokɪ ae rani. Iriig.

Inkamɪn tiki sɪngu aɪngwo Jisɪs siir mɪi aɪr

*miriyaamin**(Mt 10:37-38)*

²⁵ Iikam isid komiiyin Jisis saikar napnamkim mi siya ha haimasiyao kaowin mi simiir boinki.

²⁶ Mi inkamin kariirim niti mi siya siir ad yopii wig mi yokman mi siir nomousismim digiumii simiir haimriiyugig mi digworaekwowim siir kwoinki naingwo ikim mi hiriinan tir karamae nwowi sima wi kariir mhoiyya nit rani. ²⁷ Yipiki inkamkin kariir mhoiyya niti mi siya paeyin hiiniya nironinkinin siir haisi nididi mi ti hiriinan inkamin siya wi kariir mhoiyya sibgu it rani. Niingaka. ²⁸ Mi kimiir nwirkin siya omaka bripri ira miriinainamim mini koua hiriir mi bii siya pi niki sibgu idwo hidi, ta omaka saiir miriiyan naemar imiiram siya niki inokninkinim siir naeyim wi ta omaka saiirar digi, iyie? Niingaka. ²⁹ Mi siya bii hiriinan tir karamae nwowi mi mhoiyya sima yin ninansiingiyim mi siya ta omaka saiir mirii ninokou karamae nwowi. Mi iikamim sima wi siir niewaeyiui. Mi sima wi hinina boini, ³⁰ ti inkamin ta omaka saiir miriiyin, siya wi saiir mirii ninokougik rani. ³¹ Mi inkam komiiyin nu kigriiraowiyin, siya inkam komii nwirin nu kigriiraowiyin yaii saika ninii mi siya pa niki idwo hidnami. Mi siyarin siir sauan kamim (10 Tausen) hoimgak karamaeki niuwi mi inkam komii nwirin siir sauan kam ima ywo hoimgak (20 tausen) mi siya bii tiki sibgu hid mi siirin wi ti inkam komii nwirin siir isid ieya niyopakaiyiui, iyie? Niingaka? ³² Mi siya hinina naingwowi, kara wi dig nwo rani mi siir sauan omomin aru hirar niki owim, kam nhirim saiirar

nikropki, ti io aiir nokwowaishiyim. ³³ Mi iriipi hiriinan mi kimiir nwiirkin siya siir digworaekwo whiekakim digiumii simiir haimriiyiuiwi mi siya sibgu naingwo karamae nwowi mi siya wi kariir kigna miriyan inkam nwo rani. Iriig.

*Wa kirie karamaekin
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

³⁴ Wa siya dimin miyikin. Mi wa siya hii karamae nwowi mi ti wa siirin wi panina swoki tiri, siya wadie swoki amwoiuwamin, ha? ³⁵ Ti hiriinan wain naeyaka siir bi pridikin. Mi krma siirin nu miyik nitkiigi numiran sasaeyim wi miyik sibgu ii rani. Wakae, kima hindarar prii itkaigi. Iriig.

15

*Sibsibin whaowaeyin siir boiniyio yaiga
(Mt 18:12-14)*

¹ Mi igwira kamim omom omomi umir haiiyim mi kam nhirim dimin biyie tiriyim mi kam nhir ikim, sima Jisis siir kingiina yit siir yai imiir wakaeyam. ² Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim sima io nwokim Jisis siirin mi sima hinina boin, ti inkamin kamim dimin biyie tiriyim nae simaka nidwokai aekin. ³ Mi Jisis siya ta boiniyio yaiya simiir asi boinkin

⁴ mi kimiir inkam nwiirki siir sibsibim kamairim iriyyarki niuwi, (100) mi siir sibsib irin whaowaei mi siir adin wi panina tiri? Mi siya ti sibsib kamnwii iuur iriyyar idiyim (99) wi hiarar haiburgigi mi yim wi hiarar nokwo aekii. Mi siya wi ti sibsib irin siirim nini hansir iuwi. ⁵ Mi siya siir hansir haii mi siya siirin wi siir waeyao niwouu apnami. Mi

siya pi maigimaiga nwonami. ⁶ Mi iya siya siir omaka hirir swoki imbiyami mi siya wa kauwok boinami siir nomiyauim mi siir inkamnanim, simiramn, iripa saika haingiriyu owim. Mi siya wi simiir boinki, kima kanaka timi maigimaiga! Dimusi rani, kariir sibsib irin niki whaowaekiyin kara siir bidi hansiryiskai haiyin. ⁷ Kara kimiir boinkii mi ninomor kou hiran iikamim yim ini, iriipi hiriinanar mi owim. Mi iikam kamnwii iur iriyar nwiyim, (99) sima ha naingwowi, sima dimin biyie bi tirkim mi sima ti hiriinan iikam imiirin maigimaiga wao kintani. Mi dimin biyie inkam nwiruwakar tiri mi siir kwoinin ha kisina haigii mi ninomor kou hirin wi maigimaiga komiia nwowi siiramn. Iriig.

Umira whaowaeya sair boiniyo yaiga

⁸ Mi wiga umir iurgaki niuwi mi mhoiia kwira ina swoki whaowaekiya mi saeya wi panina tiri, ha? Saeya wi iriyasmir pae bignaei. Mipa bigna nhiskig kaeyami, sair bidi mi kiga. ⁹ Mi saeya hansir haii mipa kauwok boinki sair nomiyauim mi sair inkam inkamnanim, sima iripi nwowim. Mi saeya ina boinkiya, kima maigimaiga kanaka dwo! Kariir umir kwira niki whaowaekiya bidi swoki hansiryiskaiya! ¹⁰ Kara kimiir boinkii mi iriipi hiriinan Adi Komii siir paekwosimn siya inkamnin dimin biyiekakin naingwo tibmiyyin siirimar maigimaigaeikin. Iriig.

Whranisim nwirin ad haiburgigin siir boiniyo yaiga

¹¹ Jisis siya boin, inkam nwirin siir yinisim yinkamiyino nwisko. ¹² Mi nomousimn ad

iir boin, adi, kara minam naingwowi, kira digworaekwo whiekakim kriir yao whid hauu kariirin panaowar whauu. Mi adin ina hidgiyin siir digworaekwo whiekakim siir yinisim nwis owiiram. ¹³ Mi bi kimiminkin, ti nomousimin siir umir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim, inkam nhirkim sainim. Mi siya om whirin kingiin tani, siir ini owou. Mi siya ti om iir nwowin mi siir umir digworaekwo whiekakim ini siyu biyeyim siya tirim simiir yuguguskiyim. ¹⁴ Mi siya siir digworaekwo whiekakim hiriinan nuguguskiyim mi mhoiya ti omin siirin mhi komiia ina yamaoia. Mi siya ini dimin whirmin whirmin karamaeyar yamwo iuwun. ¹⁵ Mi siya ti om whirin siir hiran inkamin siir mi asi nin miriyugin. Mi ti inkamin siya yikropki siirin, maeyaua hu nimiyaeiya saiirim, siya kigiraowim simiirin. ¹⁶ Siya minam naingwowi siir mhiya ti binim simiir isim hugi sim naemimin itkikinim simiir naeyim. Mi siirin nae minim, inkam nwirki bi swoki hauugin. ¹⁷ Mi mhinae karamae siya nwowa mi siya ha naingwoyimyokin mi siya ina boinkiyin, kariir adin siir miyan kamim yim sima naeyim wara whaowae rani. Mi kara tir namwonyin mhi ina yamaonyin. Mi kara hiriirnanar nwowi, an wi kapi naowi. ¹⁸ Mi haningi niuwi, an ti swoki am kariir adin siirim. Mi kara siirin wi hinina boini, adi kara siyu biye Adi Komii mi kira kowiir whwonkam ida bidi tirin. ¹⁹ Kara inkam miyik rani mi kira kariirin kariir yinisim kipi nikiu. Mi kira kariirin, kariir miyan inkamnan boin. ²⁰ Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya ina swoki amin siir ad iiramar. Mi siya aru

tirar nwowamin, siir adin sairar kigwinin. Mi siir adin siirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkan. Mi siya niwitnamin mi ini yinisim iir yaka iwit ankabmamairiuwin. ²¹ Mi yinisimin ina boinkiyin Adi, kara dimin biye Adi Komii mi kira, kowiir whwonkam ida tirkin. Mi kara inkam miyik rani, kira kariirin, kariir yinisim kipi nikiu. ²² Mi adin siir miyan kam imiir boinki, kima biyan yuis prieiya sair whainanisasau mipi siir wini kaiyaginuni. Mi siirin indihop ha timi iyopkikiu haiginu. Mi siirin su ha timi ii haiginu. Mi siya siiramin pranaepranae bi maingaimaigakim. ²³ Bulmakau irpakiyinin ira tini hainaki mipa disomao. Mipi krimar nongwomamair aei. ²⁴ Dimusi rani, ti kariir yinisimin siya naonamnan bidi yowin. Mi tariinanin siya ini omwaiya swoki waiyain siya bidiyar iki whaowaekiyin. Mi kara siir bidi swoki kigin mi sima nae komii asi naekim.

²⁵ Mi yaowaeyin numir nwokin mi mhoiia siya ha nitin omaka kingiin hiriir mi siyar wakaeni, ii kidim, pi ninkiniuwi. Yim sima mwai waowi. ²⁶ Mi siya siir miyan inkam nwir iir yikiuna mi ina sriiyin, sima dimu dimin tiri? ²⁷ Mi siir miyan inkamin siirin ina boinin, kariir nomousimin bidi swoki itin. Mi kariir adin siya kao irpakiyinin ira yisomao siirim. Dimusi rani, siya siir yinisim iir bidi swoki kigin. Mi siir dimin whirki bi kimbugin. ²⁸ Mi yaowae siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi siya omaka hiriir paninsi yapninopkainamsi. Mi siir adin ha napnaniniyin mi siirin yai miyik imiirar yani boini siya napninopkainamin. ²⁹ Mi siya adin siir

yaiyaka hɪnɪna yowarkɪ boɪn, biɛwii kasaka rani, kara kɪriir miyan inkamnan nwowɪn mi kara kɪriir yaiyaka iɣwɪr bi nantamyɪriyɪrkin. Mi kira meme ii kariir bi swoki hauugin. Kara kariir nomiiyauɪm maɪrgɪmaɪrga simaka mi owɪm. Nɪngaki, nɪngakɪnga. ³⁰ Mi ti kɪriir yɪnisɪmɪn siya kɪriir digworaekwo whiekakɪm ini iki wigɪm hɪi nanaeyɪm, simiir yɪuguguskikɪn mi siya ha swoki itin mi kira ini siɪrsi yaɪngwoyɪmyokin. Mi kira bulmakau yɪnisɪm ɪrpakiyɪnanɪn ina mi isomɪn siirɪm. ³¹ Mi adɪn siir boɪnki, yɪnisɪm, ɪnokiɪnokɪn kira kanaka nwokɪn mi kariir digworaekwo whiekakɪm, yɪm kɪriirgɪm. ³² Mi tariinanɪn krɪma ha maɪrgɪmaɪrga mi krɪmiir mhi kwoɪnɪm, wadɛyar dwo. Ti kɪriir nomousɪmɪn siya naonamnan biɪdiyar iki owɪn. Mi tariinanɪn siya ini omwaiyar swoki waiyɪn. Siya biɪdiyar iki whaowaekiyɪn mi tariinanɪn krɪma siir biɪdi swoki hansɪryɪskaɪyɪn. ɪriig.

16

Bɪiyan inkam nhɪrɪm simiir boɪniyɪo yaiga

¹ Mi Jisis siya kamɪm siir mi kɪgna miriiyɪm simiir boɪnki mi inkam nwɪrɪn umɪr digworaekwokakɪn siya biɪyan inkam biɪdi yɪmbɪnɪn, siir digworaekwo whiekakɪm simiir kɪgrɪraowɪm. Mi inkam nhɪrɪm sima ini boɪni ti inkamɪn digworaekwo whiekakɪn siir, ti kɪriir biɪyan inkamɪn siya kɪriir umɪr digworaekwowɪm kasaka bi nɪuguguskikɪm mi ɪiya ini kingɪina nwowa kɪriir digworaekwowɪm sima digi. ² Mi biɪyan inkamɪn siir hɪriinan wakaeyɪn mi siya biɪyan inkamɪn siiram yɪkɪugi mi ina boɪnɪn siirɪn,

panin panina tirkin ta yaiya kara wakaeya kirir? Kira kariir digworaekwo whiekakim kirir in nwowim simiir tini win naki. Kira wi kariir biyan inkam nwo rani. ³ Mi ti biyan inkamin siir kwoinin aowa aowa hiniina yangwo. Kara pi panina tiri? Biyan Inkam Komiiyin siya kariir huriiyumigiyim tiri. Mi kara kiriekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwirni nae umir digworaekwo kaugiki aeyim pi nididi. ⁴ Mi tariinanin kara bidi yinokninkinkiyin, diminin kara tiranin mi iya inkamin siya kariir huriiyumigi siir mi sair hirankin mi ta hiriinana sairsiiyin kariirin wi inkam nhirim sima nikunami, simiir omaka hiriirin. ⁵ Mi siya inkamim siir biyan inkamin siir dimin prihaiyim simiirin nwinwira yikuuna mi siirim in yamim. Mi biyin nwira ieya yam mi mi kigriirowan inkamin ina sriiyin siirin. Diminim kira prihaiyim kariir biyan inkamin siir hirankin pariigim? ⁶ Mi siya boin, wel twowim kamairim iriyyarkim. Mi mi kigriirowi inkamin ina boinin, kira ti diminim kira prihaiyim simiir yokwo aiir hai mi kira kamnwis iuruuwa 50 simiirar kwidwo winki. ⁷ Mi mhoiya inkam nwirin ina swoki itin, biyan inkamin mi kigriirowiyin siya ina sriiyin, diminim kira prihaiyim pariigim? Mi siya ina boinin, wit nibim kamairim iriyyarkim 100 mi siya siir boinki, kira ta yokwowa kira wina diminim kira prihaiyim sairim pi kam nwiiyuwa winki. ⁸ Mi mhoiya biyan inkamin siya ini ti inkamin mi kigriirowiyin siir inig iir hainankiyin. Dimusi rani, siya inkamin kwoin miyyakakin, siir siyuun siir hiriinan tirkin. Mi Jisis

siya ha niki boinin mi nu tiran iikamim simiir kwoinim umir diriraerar sainiyim ini Adi Komii siir iikamim simiir haiburim, sima ninokninkin miyikakim.

⁹ Mi Jisis siya hinina boinki simiirin. Mi umir digworaekwo whiekakim kima nonkwowim kima iikam nhirim umir digworaekwowim whaowaeyim simiir hauu. Mi sima wi kimiir nomiiyau kin nwoki owim. Mhoiyya kima naonami mi kima wi Adi Komii siir om miyikin siir nami. Mi siya kimiirin wi hinina boini, kima siyu miyik bidi tirim. Mi inokinokin kima wi kanaka nwoyokiyoki. ¹⁰ Mi inkam nwirin siya dimin simim simiir sibgu kigriraowi mi siya wi dimin komii komiiyim simiir warar mi sibgu inkin kigriraowi. Mi inkamin misimim simiir sibgu mirii karamae nwowi mi siya mi komii komiiyim simiirin wi mi sibgu mirii rani. ¹¹ Mi kima umirim nu tiranim simiir sibgu kigrirao karamae nwowi mi kima Adi Komii siir dimin miyik imiirin wi panina sibgu kigriraowi, ha? Ningaka, kima inkam wi dig nwo rani. ¹² Mi kima inkam nwirni dimin sibgu kigrirao karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyikin wi panina hauwi, inokinok nwoyokiyokiyin, ha?

¹³ Mi miyan inkam nwirin siya, biyan inkam nwiso sowiir miyim iikwiruwa bi swoki miriikin. Ningaka. Mi siya kwoin biye wi nwirin siir nwowi mi nwirin wi miyik siir nwowi. Mi siya wi nwirin siir wakaeyoknaei mi nwirin wi digumii haimriyuwi. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirim miriiyim, umir saiirim wara kipi naingwo. Iriig.

*Jisis siir yaiya Adi Komii siya iikam whiekakim
simiir kigirkakana saiir boinkin*

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Farisi sima umirim naingwokwowikim. Mi sima ti hiriinan yai whiekakim Jisis siya boinkiyim simiir wakaekiyim mi sima siir yikbumbu boin.

¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi kima kimiir siyiu miyikin iikam whiekakim simiir whwonkam ida hiniina nsiimauuwi kima iikam miyikim. Mi Adi Komii siya kimiir kwoin imiir bidi yinokninkinim. Diminim inkamki hainaniyim, yim Adi Komii siir whwonkam idain dimin komii rani.

¹⁶ Moses siir siyiu komiini yai mi profet kamim simiir yai aka sowa iya Jonin op baptaisiyin siya nwowa saiirar yadiguwa. Mi Jon siir iya tasi tariinana namwoniya mi Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana mi saiir yaiwin kibiya omom omom whiekakim simiir nimbiyami. Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir nama-mar naingwokwowi. ¹⁷ Ninomor nu sowa wa digi. Mi Moses siir siyiu komii siir yaisisimim sima wi wara swoki kigugu rani.

¹⁸ Mi kamın siya siir wig aiir sopki mi irni swoki inkwonaei, yio wig nonkwonani siyugu; siyiu iirar nikripkikin. Mi inkam nwirin siya wig ira inkam nwirki sopkiya saiir nonkwonaei, yio wig nonkwonani siyiuin siir taouugakin mi siya hai nanaenanaei. Iriig.

Umirkak inkam mi Lasaras so

¹⁹ Biya inkam nwirin umirki naokingugunankaiyin, siya tir nwokin mi inokinokin siya yuis miyik miyik imiirar niigin.

Mi inokinokin siya nae miyik imiirar haiikin mi simiirar naeikin siya wadie nwowim. ²⁰ Mi inkam paeprikab nwirin hirar mi inkin okin siir inigin Lasaraskin, siir pua paowai biyieya. Mi siirin siir isid ieyar hainam umirkak inkamin siir omaka anoka kingiin hir ini kikinugik. ²¹ Mi siya ti umirkak inkamin naeyim siir hi aowa naekrimkrinkiiyim simiir niuumin aeyamar naingwowi mi iya ti umirkak inkamin siir miyan kamim sima nhiskiyim naemimin priiginim naeyim simiir mi ti inkam paeprikabin siir mhiya ini simiirar yaekiuin. Mi wraim sima nitiiyim pi siir paowai imiir taowaei. ²² Mhoiya ti inkam paeprikabin ha naonamin mi siirin Adi Komii siir paekwosimim sima hainam mi siya Ebrahim saika ini owou. Mi ti inkam umirkakin ina mi aowin mi siirin ina haingikaiyin. ²³ Mi siya ini maeyau paekaka saiir nwowin mi hik kimpisu komii hir haiyin. Mi siya koua hiriir kaokiiyin mi siya kigi Ebrahim siya kingiin nwo rani mi Lasaras siya saika ninkin owi. ²⁴ Mi umirkak inkamin ina kauwokiyin, adi Ebrahim kira kariirsi daingwoyimi yok mi kira Lasaras siir dikrop iuungi siir inain op hopmaiyim mi opa kariir kworiyaeya saiir hougin noksisaekeyim. Kara ta pae aiirin hik kimpisu prasae hai rani. ²⁵ Mi Ebrahim siya boin, yinisim tariinanin kira dimin whirin ina naingwokiyin. Biya kira omwaiya niki waiyan mi kira digworaekwo whiekakakar nwokin. Mi Lasaras siya dimin biye biyeyim simiir haiigin. Mi tariinanin siir kwoinin ti om iirin ini wadieyar yamwoniyin mi ni kira ini hik kimpisu yama haiiuin. ²⁶ Mi dimin whirin

Adi Komii siya bɔdi haigɛnɛn, ɛe komii whɛrɛn kimiir mɛ krɛmiir bopwoniya tɛr. Mi iikamɛm tɛr nwowɛm sɛma tɛ ɛeyɛn siir niyapidnaidamɛm sɛma dig nwo rani. Mi iikamɛm yarmiiya mɛ owi, krɛmiir tɛriir niyapidnaidniyɛm sɛma wɛ dig mɛ o rani. ²⁷ Mi umɛrkak inkamɛn siya boin, adi kara kiriirɛn hɛriinansi sɛii, kira Lasaras siirɛn kariir adɛn siir omaka hiriir dikropki. ²⁸ Kariir nomousimɛm iriyyarkɛm. Mi Lasaras siya simiirɛn yai kirie aiarar tini boinɛu. Mi sɛma wɛ tɛ om biyɛyɛn hik kɛmpɛpɛsu kara haiiyɛn siirar swoki inkɛn itisi. ²⁹ Mi Ebrahim siya ina boinɛn, sɛma Moses mɛ profet kam ikɛm simiir yaigakargɛm. Sɛma simiirɛn igao yai bɔdiya boinɛm sɛma ta yai aiarar wakaeyokna. ³⁰ Mi umɛrkak inkam ɛeya boin. Niingaka. Adi Ebrahim ta yaiya saeya simiirɛn wɛ dig nwo rani. Mi inkam whɛr nwɛrɛn siya ɛe hirankɛ nɛnsiin idwowi mɛ simiiramɛn ha nami mɛ simiir mhi kwoinɛm wa nɛnkpɛt haigii. ³¹ Mi Ebrahim siya ina boinɛkiyɛn siirɛn mɛ sɛma Moses mɛ profet kamɛm simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi mɛ inkam nwɛrɛn ɛe anɛn nɛnsiin idwowi mɛ sɛma iriipi hiriinan wɛ siir swoki aingwo tibmii rani. Niingaka. Iriig.

17

*Dimɛn biyɛni siyɛugɛn
(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)*

¹ Aiyɛ, aiyɛ mɛ Jisis siya kamɛm siir kɛna miriyyɛm simiir boinɛki, dimɛnpai dimɛnpaiyɛm wa nɛmbiyami iikam whɛekakɛm simiir kwoin imiir nɛpiyaokiiyam mɛ sɛma dimɛn biyɛ tɛram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae iuguskii.

Aiyo, aiyo mi inkamın, inkam nwiirni naingwo tıbmııya saıir tırbuwiıın kira mıntarao mhoııya kira wı hik komııgi komıı haii. ² Mi siya ti yınisim sapısapım simiir nwiir iir tırkii, siyü biyie tiram mi hiriinankınıuwi, ini mi owın kam nhirim sima siir niıyın siıya komııya saıka dınkin kog. Mi siirın whıi komıı solwara saıir dıtmai whiridgi, yipi nwoki aeyikrikü whiridamım. ³ Kimakımasiyar mıntaraona! Mi kimiir nomııyauın, siya siyü biyie tiri, kima io saıir dwo mi siya siir kwoının kisına haigii mi kira siir dankabmamair boın. ⁴ Mi siya dimın biyie kırıirın ii kwıruwa saıirararın idip idipın irııyar kwısa tiri mi siya kırıiramın idip idipın irııyar kwısa nıti mi ha nini boını, kara pi naingwoyımıyoki kira kariir dimın biyieyım simiir haiyoprımdiyıumiıgiyım. Iriig.

Naingwo tıbmiini siyüugın

⁵ Aposel kamım sima Biıyan Inkam Komııyın siir boınki, kira kırıir naingwo tıbmııya saıirın komıı swoki inkin hauugi. ⁶ Mi Biıyan Inkam Komıı siya simiir boın mi kırıir naingwo tıbmııya saeya mastid nidni hanın sapısapki nıuwi mi Adi Komıı siya kırıirın wı dimın komıı iırar tırhaıgınıuwi. Mi kira paeyın siirın ha boınkii, kira, wara kırıir mııyım ti ophainam whıi komıı solwara hiriir! Mi siya wı kırıir yai aıırar mi wakaeyoknaei. Iriig.

Mııyan kamım simiir siyüugın

⁷ Mi kimiir inkam nwiirki siya mııyan inkamkaki nıuwi, siir numır aıir hanııpam mi siir sıbsııb imiir kıgrııraowam mi mhoııya siya ha swoki iti mi siir biıyan inkamın siirın wı hınına boını, kira ha wıtsısau, nae kanaka winı idwokai aeni. Mi kira

wi hiniina boini, aniya? ⁸ Nningaki, nningakinga. Mi kira wi siir boinmauwuwi, kira kariir nae imiir diriraerar mi kira yaeya piuwopa ha kikognani mi naeyim ha diriraerar hainani. Bii op nae minim pi kara niki ae kwiyae mi mhoiyya kira op nae minim pa timi ae kwiyae. ⁹ Mi siya ti siir miyyan inkamin siirin pa boin wadie ta siya siir yai aiir wakaeyokna diriraerara sairsiyin, aniya? Nningaki, nningaka. Ya siirar miiga. ¹⁰ Mi kima iriipi hiriinan digworaekwo whiekakim Adi Komii siya boinim, kima simiir diriraerari mi kima wi hiniina boin, krima miyyan iikam miyyik rani. Diminim krima diriraerariyim krima Adi Komii siir kwoin iirar diriraerari. Iriig.

Kam iuurim paowaigi piskimkopouwim Jisis siya haiswoniskigim

¹¹ Jisis siya siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir namkin mi siya nu Sameria nu Galili sowiir bopwower napnamkin. ¹² Mi siya om whirin siir nimbiamin mi kam iuurim paowaigi piskimkopouwim siirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi sima aru hirar niki okwowim ¹³ mi sima ina kauwok boininaekiyim, Biyan Inkam Komii, Jisis kira krimirsi daingwoyimiyyok. ¹⁴ Mi Jisis siya simiir kigin mi siya ina kauwok boinkiyin simiirin, kima ha dam, wara kimiir piuum prismi tini isiimauuiu. Mi sima ha napnamim mi simiir piuum ini miyyikar ywokiyim. ¹⁵ Mi simasimar yinkig ankigna simiir piuum wadie nwokiyim. Mi simiir nwirin sasa swoki iwitamim. Mi siya ina kauwok boin hainan praprasamin Adi Komii siir inig iir. ¹⁶ Mi siya Jisis siir igmiiga whwonkam

ida ini hiuu. Mi siya ina boin wadiekiyin siirin. Ti inkamin siya nu Samerian inkamkin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya ina boinkiyin, ti kam iuurim paowaigi piskimkopouwim, simiirin kara haiswoniskigiyim mi iriyyar nwiyyim ini papi nwowim? ¹⁸ Mi ti iriyyar nwiyyim Adi Komii siir inig iir hainanam bi nitkim, aniya? Mi ti inkam nwiruan om whiranin sasar yit Adi Komii siir inig iir hainanam. Mi ti kam iriyyar nwiyyim Isrelmiyim, yim ini panina tirim, ha? ¹⁹ Mi mhoyiya Jisis siya boinki, kira dinsiingi mi ha dinsiin apnam, kira naingwo tibmiya kariiram, kiriirin wadie saeyar nwowaiginiugin. Iriig.

Iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi sapi nimbini
(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Mi Farisi kamim sima Jisis siir srigi, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi paka hinin iiya sae nimbini? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana saeya nimbiam, iikamim simiir nhwowim wi dimin kirie kirie komii komii kig rani. ²¹ Mi sima wi hinina boin tani, kigi, siya tisi tapi nwowin. Ningaka. Wakae, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini kimiir mhi kwoinaw waraurar nwowa kima wi saiir kig rani. Ningaka.

²² Mi siya ha boin digiyin mi siya kamim siir kigna mriiyim, simiir boinki, mhoyiya iiya wa nimbiam mi kimiir mhi kwoinim Yaowae Adin ninomor kouanin kara nitana iiya, saiir

kigamar naingwowi mi kima wi siir kig rani. ²³ Mi mhoiyya kam nhirim wi sima boini kimiirin, kigi, siya isi hinda nwowin, kigi siya tisi tinda nwowin. Mi wim kima wi hiriinan inkamim simiir yai kipi wakaeyokna yim sima kimiir niksisaei. ²⁴ Kima ina ninokninkinim iya ninomora yakii mi ta ninomor kwirkaka wa yaarkakii. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siya nimbini, wi hiriinanar tiri. Mi iikam whiekakim sima siirin wa kigirkakwini. ²⁵ Mi bi kara wi hik kimpipisuwar niki haii mi iikamim ta ii aiirar niki owim, sima digumii wi kariir haimriyuwi. ²⁶ Siyiuin biya Noaki nwowa iya saiir tirin. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya siya nitana yo wi iriipi hiriinanar mi tiri. ²⁷ Mi sima nae hirar niki aeyim mi op minim hirar niki kwiyaeyim mi wigkamim ha nonkwonam iya Noa siya siyaiya hiriir napn nopkainamin mi op komiyyin ha nitin, simiirin ini siya yakii mdipugiyim. ²⁸ Mi Lot siir iya, ya iriipi hiriinanar mi tir. Mi sima naemin hirar niki aeyim mi opmin hirar niki kwiyaeyim mi digworaekwo minim hirar niki sainim mi digworaekwo nhirim, inkam nhirmi hauuwim sima sainim mi numir sasae ha ninkikinim mi omaka minim ha mi mirii. ²⁹ Mi Lot siya om komii Sodom siir haiburgigin mi ha namin mi ta ii aiirin Adi Komii siya pae aiir yikropki. Mi siiya komii komiyyim paekak paekakim, ina kinanaaiiyim ninomor kouankin iikamim simiir tioidwomaiyam. ³⁰ Mi iriipi hiriinan iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti, wi idowiyar nimbini, iikamim simiir whwonkam idar. Mi sima wi digworaekwo kasa tir tani.

³¹ Mi ta hiriinan iya inkam nwirin siya omakanau hir nwowi mi siir digworaekwowim, nu hir nwowi mi siya wi siir digworaekwo imiiram niunainam tani, simiir hainakiyam. Mi siya wi hindara nidam iuguski. Mi iriipi hiriinan inkam nwirin siya numir hir nwowi mi siya wi omaka tiriir swoki it rani, yuismn imiir hainankiyam. Nningaka. Siya wi hindara nidam iuguski. ³² Mi kima Lot siir wig aiir dinokninkinki, saeya om komii Sodom siir swoki haiyug kaokiya mi saiirin Adi Komii siya diriraerarki mi saeya sol ha nwokiya mi yinpae yamwoia. Mi iriipi hiriinan, kima kipi swoki haiyug kao hindara didam iugusam. ³³ Mi inkamin siyamar naingwonaeyin, Adi Komii siiram naingwo karamae nwowiyin, yo wi hindara kigugu iuguskii. Mi inkamin siyamar naingwo karam nwowiyin mi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyin mi siir kwoinin wi hiriyar nwoyokiyokikaeyami, Adi Komii saikar. ³⁴ Kara kimiir boinkii, ta ni aiirarin, inkam nwiso hi kwiruwa saiirarar whwonkai mi Adi Komii siya sowiir nwirin siir hainami mi siir nwirin, yo wi hirar nwokii. ³⁵ Mi wig iso sowa mi iripa miriiguwaki mi Adi Komii siya sowiir ir aiir nikiunami mi ira, ya wi hirar nwokii. ³⁶ Mi inkam nwiso sowa numir hir nwowi mi Adi Komii siya wi nwir iirara nikiunami mi nwirin yo wi hirar haiburgigi. ³⁷ Mi kamim siir kigna miriyyim, sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina sriyyim, Biyan Inkam Komii ti diminin wi papi nimbiyami? Mi Jisis siya simiirin boiniyo yai boinkin, maeyauwa inkam whigi nwowa, wakikiyao wabim saiir nwowikim mi inkam whiyyim pi simar mi aei.

Iriig.

18

Wiga inkamın yai hidiyın siirım nikiunain sair whindiriraerarım sair boiniyo yaiga

¹ Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boin simiir niisiimaugın sima inokinokın nhwo Adi Komii siirım kwisboinım mi sima kipi nhakiu. ² Siya hinina boin mi om komii whirin yai hidi inkam nwirin hir nwokin. Ti yai hidi inkamın siya Adi Komii siirsi bi swoki ididikin. Mi iriipi hiriinan inkam imiirsi bi mi aingwoyimiyokikin. ³ Mi wig igabae ira ti om iir nwoka. Inokinokın saeya ti inkamın yai hidiyın siirın hinina nini boinuwika, kariir ioan inkamın siya kariir nonkwobumbuam tiri mi kira siir boin huriyınunatkaigi. ⁴ Biya ti inkamın yai hidiyın sair whindiriraeraram bi naingwokin. Mi mhoiya siya siir mhi kwoinauin hinina yaingwo, kara Adi Komii siirsi nidid rani mi kara iikam imiirsi bi mi aingwo ididkin. ⁵ Mi taka wig igabaeya kariirin kiigi saeya ninkinanaei. Kiya sairin yai pi kara whinboini mi inokinokın saeya wi kariiram nitnanaeisi mi kariir pua mhoiya wa nhakiu uguski. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya ina boinin, kima ti yai hidan inkam biyeyın siir yai imiir wakaeki mi ti yai hidan inkam biyeyın, siya ta wiga sair yai bidi whindiriraerarin. ⁷ Mi wi panina tiri? Mi iikamım Adi Komii siya nimbınım siirım mi ni nabie siirım nouım mi tari Adi Komii siya yai wi simiir whinboin tani, aniya? Mi siya kaoguguwi mi tari wi simiir whindiriraerar tani, aniya? Nningaka. Adi Komii siya yai hidan inkam

miiyiküŋgün. ⁸ Kara kimiir boŋki mi siya simiirin siyü wa whindiriraerar sasauŋi. Mi mhoiŋa Yaowae Adin ninomor kouanin siir iŋa, siya wi sair kigi iikamim simiirin sima biidi yamsi aŋgwo tibmiiyim, iyie? Niŋgaka? Iriig.

Farisi kamim mi kamim omom omomi umir haiiyim simiir boŋniyio yaiga

⁹ Kam sima hinina naŋgwoŋi, sima inkam miiyikim mi sima hinina naŋgwoŋi inkam nhirim sima inkam miiyik rani. Ti hiriinan inkamim Jisis siya boŋniyio yaiya simiir boŋkin, ¹⁰ inkam nwiso nhwo kwisboinim namko omaka Adi Komii siira sair hiriir. Mi nwirin inkamin omom omomi umir haii ikin mi nwirin Farisi inkamkin. ¹¹ Mi ti Farisi inkamin sasa ha nokwokiyin mi siir mhi kwoinawu hirin hinina kwisboŋki, Adi Komii kara ti inkam nhirim simiir hiriinan tani, kara ti kiriirim sriiyin. Mi sima hiiya tauaeikim mi siyü biyeyar mi tirikim mi wiga mi sopikim. An kara, niŋgaka. Kara ti inkamin omom omomi umir haiiyin siir hiriinan tani. ¹² Mi wik whiekakim simiirin kara ii kwokwisa haiyaeikin nae karamae. Mi digworaekwo whiekakim kara haiiyim, kara iuura sioitkinikin mi haimii pi kiriir mi hauwi. ¹³ Mi inkamin omom omomi umir haiiyin siya arurig ha nokwokiyin mi siya ninomor koua hiriir kaowim pi boriisopi. Niŋgaka. Mi siir niyün ina kaiyirounainamin mi siya ina boŋin, Adi Komii kara dimin biyeyan inkamkin. Kira kariirsi daŋgwobumbu! ¹⁴ Kara kimiir boŋki, ti inkamin omom omomi umir haiiyin, Adi Komii siya siirin inkam miiyik yiküwün. Mi siya siir omaka hiriirar

swoki amin. Mi ti inkam nwirin yio. Niingaka. Mi inkam saama naingwonaeyin, yio wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin saam naingwo karamae nwowiyin mi Adi Komii siya siir inigin wi kougikou haiginki. Friig.

Jisis siya yinisim sapisapim simiir nokboinmamairgin

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Mi sima yinisim sapisapim Jisis siirim nikunanim. Sima minam naingwokim, Jisis siya in simiir nonkwowim. Mi kamim siir kigna miriyim sima ti hiriinan kigiyim mi sima io simiir ywoki. ¹⁶ Mi Jisis siya yinisim sapisapim simiirin ina yikunan siir kingiin hiriir mi siya ina boinin kima yinisimim kariirim kigninkinki, kima simiir kipi nikidu. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana ti hiriinan iikamim simiirgin. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwowar boini, inkamin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir nitam naingwowi mi siya ti yinisim sapisapim simiir hiriinan dwo mi hiriinan karamki niuwi mi siya wi saiir napninopkainam tani. Niingaki, niingakinga. Friig.

Biiyan inkamin umir digworaekwo whiekakakin siir yaiga

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Mi Judami biiyan inkam nwirin siya Jisis siirin hinina srii nowomwarkaiyuwan inkam miyik mi kara wi panina tiri. Kwoinbudin omwai waiyayokiyiyin inokinok siir haiyamin, ha? ¹⁹ Mi Jisis siya siir boinki, kira kariirin

inkam miyik dimusi dapkin, ha? Adi Komii sasargin inkam miyikin. ²⁰ Kira siyu komii iir bidiyar yinokninkinin. Kira wig kipi hainiki nonkwona. Mi inkam kipi mi isom ao. Mi hii kipi mi tauae mi kira inkam nwirni kipi mi iksisae boinhuriyu, kira kiriir yopii ado sowiirwai yai imiirar wakaeyokna. ²¹ Mi biyan inkamin ina boinin, iya kara yinisima nwonaniyin mi ini tariinanar yamwoniya kara ti siyu iirar wakaeyoknakin. ²² Jisis siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya siir boinki, diminin whira niki whaowaei. Kira kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirim simiir hauu sima sainim mi kira ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Mi kira hiriinan tiri mi ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekakakar nwowi. Mi kira kariir mhoiyar wit. ²³ Mi ti biyan inkamin ta yai aiir wakaekiyin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya umir digworaekwo whiekakak inkam kingin.

²⁴ Jisis siya ti inkamin siir mhai kwoinim hikak nwokiyim simiir kigiyin mi ina boinin, inkamin digworaekwo hoingakakin, siya Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin dimin taemin imiir siir namimin wi miinan mirii. ²⁵ Mi haba ti tidiyinin yuis panyin siir no iir ninopkainamimin wi miinan mirii. Mi inkamin umir digworaekwo whiekakin siya wi ta haba miinan saeya mriiya saiir hiriinan mi mirii rani. Nningaka. Yio wi mi komigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namimin. ²⁶ Mi kamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima ina boinim mi hiriinanki niuwi mi kwoinbudin inokinokin

omwai waiyayokiyokiiyin wi nhinga haii? ²⁷ Mi Jisis siya ina boinin, diminin inkamki tir karamae nwowiyin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerari.

²⁸ Mi Pita siya ina boinin, wakae, krima krimiir omin mi krimiir digworaekwowim simiir bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiia nitim.

²⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, ihi, kara kimiirin yaimwowar boini mi yipiki inkamkin Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakina sairim sibgu naingwowin mi siya omaka mi wig mi nomiiyau mi yopii ad yinisisim, simiir haiburgik ³⁰ mi ti iiyim Adi Komii siya wi hiriinan ii imiirar swoki inkin hauukiiyuwi. Mhoiia iya saeya nimbiamyami mi sima kwoinbudin inokinok omwai waiyayokiyokiiyin wi siir haii. Iriig.

*Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin kara naon-ami wa swoki insiin idwowi
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

³¹ Mi Jisis siya kam iuur nwisso siir kigna miriyyim simiir yikiuna mi simiir boinmauu, wakae, panao krima om komii Jerusalem hiriir nami. Mi yai whiekakim profet kamim sima win boinin, Yaowae Adin ninomor kouanin kariiram, sima wa nimbiamkini. ³² Mi sima kariirin wi kam nhirim isid whiranim Juda inkam tani simiir hauugi. Mi sima wi kariir nigbumbu tirbumbu haiginiyuwi mi wi yaeyop kariir mi yaswaiyuwi ³³ mi sima kariirin wi idgiu mini nipimpari mi wi kariir nisomaoki mi sima kariirin hiriinan tiri mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hiranki. ³⁴ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ta yai aiir bi ninokninkinkim. Ta yaiya sair

yaimwokiyaimwowa saeya simiirsi nimprioka mi sima ta yaiya siya boina saiir bi sibgu naingwokim. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwirin siir hais-woniskikin

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Mi Jisis siya om komii Jeriko kingiin ha nimbiamin mi inkam nhwokwisae nwirin siya siyu mig hirar nidwowikin. Mi siya inkamim simiiramar mi priikau priikauwikin umir digworaekwoim. ³⁶ Mi siyar wakaewin iikam isid komiyyin napnaniyim mi siya kam nhirim simiir sriiwin, sima dimu mini? ³⁷ Mi sima siir boinki, Jisisin omisim Nasaretanin isi napnaniyin. ³⁸ Mi siya ina kauwok boinanaekiyin, Jisis kira Devidni isidin siir yinisimkin, kira kariirsi daingwobumbu! ³⁹ Mi kamim bi napnamim sima io siir ywoki, kira yai tanki. Mi siya ina swoki kauwok boinanaekiyin, kira Devidni isidin siir yinisimkin kira kariirsi daingwobumbu! ⁴⁰ Mi Jisis siya ha namikwoniyyin mi simiirin ina boinkiyin, siirin kariiram wikiunani. Mi siya kingiin ha nitin mi Jisis siya siir sriigi. ⁴¹ Kira panina naingwowi, kara kiriirin pi dimu tiri, ha? Mi siya boin, Biyan Inkam Komii kariir nhwoin wadie swoki okiyim tiri. ⁴² Mi Jisis siya siir boinki, kiriir nhwoin ha kaoki, kiriir naingwo tibmiiya, kiriir nhwoin miyik saeya nwowaiginugikin. ⁴³ Mi bi kimiminkikin siir nhwoin ina swoki kaokiyin. Mi siya ini Jisis siir mhoiyar yamin mi ini Adi Komii siir inig iirar boin wadiekiyin. Mi iikam

isid komiiyɪn sɪma hɪriinan kɪgiyɪm mɪ sɪma ɪni
Adi Komii siir ɪnɪg ɪiɪrar hainankiyɪm. ɪriig.

19

Sakias siir niiwiigɪn

¹ Jisɪs siya om komii Jeriko siir yapnɪnopkainam
mɪ ɪna yapnamɪn. ² Mɪ inkam nwɪrɪn hɪr nwokin,
siir ɪnɪgɪn Sakiaskɪn. Siya kamɪm omom omomi
umɪr haiiyɪm sɪmiir biyan inkamkɪn mɪ siya umɪr
hoɪmgakakɪn. ³ Siya Jisɪs siir kɪgsɪbɪm mɪnkɪn, siya
yɪpɪkɪn. Mɪ iikam isid komiiyɪn sɪma hɪrar nwokɪm
mɪ Sakias siya inkam pɪɪɪ rani. Mɪ siya Jisɪs siir
panɪnsi kɪgsi. ⁴ Mɪ siya biya iwɪtamkwokɪn mɪ
pae wɪrɪn siir iiyam, Jisɪs siir kɪgwinam. Siya bɪdi
yɪnoknɪnkɪnɪn Jisɪs siya pɪ tɪ siyɪu ɪiɪr napnani
mɪ siya tɪ pae ɪiɪr asi nii wɪnkɪn. ⁵ Mɪ Jisɪs siya
ta maeyauwa saiir nɪmbiyamɪn mɪ siya koua
hɪriir kaokiyɪn mɪ siya siir boɪnki, Sakias, kira ha
wɪuuni. Panao kara pɪ kɪriir omaka hɪr nwowi.
⁶ Mɪ siya ha nɪuun ɪdudunaiiniyɪn mɪ siir mɪhi
kwoɪnim maɪrgɪmaɪrga ha nwonaiiniyɪn mɪ siya
Jisɪs siirɪn siir omaka hɪriir yɪkɪunam. ⁷ Mɪ iikam
whɪekakɪm sɪma hɪriinan kɪgiyɪm mɪ sɪma ɪo
siir ywo. Siya inkamɪn dimɪn biyɪekakɪn siir
omaka whwonkaiyam dimusi namkɪn? ⁸ Mɪ
Sakias siya ha nɪnsiɪn okwokiyɪn mɪ siya Biyan
Inkam Komii siir boɪnki, Biyan Inkam Komii kira
wakae! Kara panaoɪn digworaekwo whɪekakɪm
pɪ bopwoniya tɪr haigɪn mɪmɪri mɪ kara haɪmii pɪ
kam paeprikabɪm sɪmiir hauuwi. Mɪ kara inkam
nwɪrni dimɪnim kara nɪksisae haiiyɪm mɪ kara
siirɪn ɪdɪp ɪdɪpɪn wɪ kwiya swoki hauukɪiyɪuwi.

⁹ Mi Jisis siya siir boŋki, tapa Adi Komii siya biɗi swoki anmaiwarkainam iikamim ta omaka sair nwowim simiirin. Ti inkamin siya iriipi hiriinan Ebrahim siirar yinisimkin. ¹⁰ Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikamim kiguguwim simiirim hansirikin simiir nanmaiwarkainam. Iriig.

Miiyan kam iuurim umir haiyim simiir boŋniyo yaiga

(Mt 25:14-30)

¹¹ Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya boŋniyo yai kwira simiir warar mi inkin boin. Mi siya om komii Jerusalem siir kingiin biɗi ywowamin, sima hiniina naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini. ¹² Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii dikmwon owaiginu. Mi mhoiya siya wa swoki iti siir oma tiriir. ¹³ Mi siya miiyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir miiyan kam iuurim simiirim yikiugi mi siya umirim simiirin paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boŋkiyin mi kima umir mii simiir mii mi kima wi kariirar mii kigwin. ¹⁴ Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mii kwoinim ini hauugi hauuga whiyekiyim siiram. Mi kam nhirim sima kam nhir imiir boin siir mhoiya namim. Mi sima boin, krima pi boriisopi ti inkamin siya krimiir nu kigriraowan inkam komii kipi nwo.

¹⁵ Mi sima siirin ini nu kigriraowan inkam komiiyar yokmwon owaiginuun mi mhoiya siya ina swoki itin. Mi siya boin, ti miiyan kamim

simiirim dikɔugi, biya umir kara niki hauugikim. Mi kara ninokninkinim tiri sima ti umirim kara hauuwim sima nwinwira pariiga swoki inkin mirii hai. ¹⁶ Mi nwirin bii siya yit, yio hiniina boin, biyan inkam kara umir mi ti umir paeyar haso sowiirin, umir paeyarim kam nwira (200 Kina) mirii hai. ¹⁷ Mi biyan inkam ieya boinki, kira miyan inkam wadiekim mi mi miyikar sibgu miriikin. Mi kira dimin simin siirin bidi sibgu kigriraowin. Mi kara kiriirin pi inig komiigak nwowaiginugi, kira wi om komii komii iuurim simiir kigriraowi. ¹⁸ Mi nwisaka ina mi itin, yio ina mi boinin, biyan inkam kara kiriir umir paeyar haso, sowiirin umir paeyarim iuura (100 Kina) swoki inkin mirii hai. ¹⁹ Mi biyan inkamin siya siir boinki, kara kiriirin om komii iriyarim simiir kigriraowan inkam nikmw'in owaiginuwi. ²⁰ Mi nwirin ina mi itin, yio ina mi boinin, biyan inkam kiriir umir paeyar haso tisi tapi nwowo. Kara sowiirin kwankab aka kogin. ²¹ Kara kiriirsiyin dimusi bi nididgin, kira inkam paii rani. Diminin inkam nwirki haiginiyin mi kira siirsi bi naingwoyimi yokikin pi kira mi haii. Mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim, iriipi hiriinan pi kira swoki ingugu haii. ²² Mi biyan inkamin siya ti miyan inkam iir boinki, kira miyan inkam biyekin! Kiriir yaiya kara kiriirin wi saiirsi boin wokiyopnatkaigi. Mi kira hiriinan ninokninkini, kara inkam miyik rani mi kara dimininim inkam nwirki haiginiyim pi kara mi haii mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim pi kara mi ingugu haii. ²³ Mi kira umirim miyanau haigi karamae dimusi nwokin mi kara swoki itkiswo wa pin haini, yaeya

umir nhirim simiir warar. ²⁴ Mi siya kamim siir kingiin nokwowim simiirin hiniina boinki, kima wara umir paeyar haso sowiir hai, iki inkamin umir paeyarim kam nwirkakin siir hauugi. ²⁵ Mi sima siir boinki, biyan inkam, siya umir paeyarim kam nwira bidi haiyin. ²⁶ Mi siya ina boinin, kara kimiir boinki, yipiki inkamkin digworaekwo whiekak nonkwowim mi mi i miyik miriiyim kara simiirin digworaekwo nhirim wi idwowa swoki ink in hauugi. Yipiki inkamkin digworaekwo hoimgak karamae nwowin mi mi i miyik mirii karamae nwowin mi mhoiia siya wi nunga nunga nwowi, digworaekwowim wi karar swoki hai. ²⁷ Mi yipiki iikamim sima io kariir nwowiyim, sima pi boriisopi, kara simiir mi kigriraowan inkam komii nwowim, kima simiirin tiriir wiku nani mi simiirin kariir whwonkam ida disomaoki. Iriig.

*Jisis siya Jerusalem hiriirin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan napninopkai namkin
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)*

²⁸ Mi Jisis siya simiir yai aair nowarki boin digiyin mi siya biyar yapnamkwokin, siyuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir. ²⁹ Mi siya om Betfasi om Betani, mhu whirin sima dapiyin Oliv siir kingiin nwowamin mi siya biyin inkam nwiso siir kigna miriiyo sowiir yikropki. ³⁰ Mi siya sowiir boinmauugi, kowa iki omin hapi nwowin siirim dam mi kowa pi donki haom irin siir kigi, sima bidi yeyok okwowin pae aka. Mi siirin inkam nwirkin bi nidwokin. Mi kowa pi siir whakainani. ³¹ Mi inkam nwirin siya kowiirin

hɪnɪna srii, kowa wara donkiyɪn dimusi hak hai nami? Mi kowa hɪnɪna dowarkii boin, Biyan Inkam Komiiyɪn siya miigakin siirin. ³² Mi Jisis siya sowiirin ina yikropkiyɪn mi sowa ha namo mi sowa ti digworaekwo whiekakim siya boinkiyɪn simiirar ini kigi. ³³ Mi sowa wɛyɪnsopin ti donki haomin siir nɛyokɪn siir houwhroko mi siir adɪn siya sowiir srii, kowa wari donki haomin siirin whisarii dimusi haki, ha? ³⁴ Mi sowa ina boino, Biyan Inkam Komii siya siirin miigakin. ³⁵ Mi sowa donki haomin ina hainaniyɪn Jisis siirim. Mi simiir yuuisim donki siir idwo yitimwanu. Mi sima Jisis siirin siir idwo yokmwɪn idwo. ³⁶ Mi siya donki siir idwo ha nidwo namɪn mi iikamim simiir yuuisim ini siyɪu iirar puai winim. ³⁷ Mi siya mhu Oliv siir haiburgigin mi ina yuunamin mi siyɪuin om komii Jerusalem siirim namiyɪn, siir kingiin nwonyim mi iikam isid komiiyɪn siir kigna miriyyim sima ina maigimaigra bwakai namim. Sima min swoki aingwokikim, kirɛpai kirɛpaiyim biya sima kigim mi sima ha kauwok-nanaekiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. ³⁸ Mi sima ina kauwokiyim, Adi Komii kira ti inkam komii nu kigriraowiyɪn Biyan Inkam Komiiyɪn siir inigi nitin siir whinkinsiis haiginu! Iikamim ninomor kouanim sima Adi Komii siiramɪn wi wadiɛyar nwowi mi wi mhi hiinsima nwowi. Krɪma Adi Komii krɪmiir Wanɪn ninomor kouanɪn siiramar daingwo iski siir inig hainanim. ³⁹ Mi Farisi kam nhirim sima ti iikam isid komiiyɪn saika ninkɪn okim mi sima Jisis siir boinki, nowamwarkaiyuan inkam, kira io kamim kirɪir kigna miriyyim simiir dwoki sima yai tanki!

⁴⁰ Mi siya ina yowarki boɪnɪn, kara kimiir boɪnki mi yai mikrɪm nwowi mi wi siiya imar kauwok boɪnki, kariir inig hainanam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

⁴¹ Mi Jisis siya om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi siya om komii iir kigin mi siya ini siirsiyar youwin. ⁴² Mi siya boɪn mi ta ii aiirin kira hinina ninokninkini, siyuin hiinsima kiriir nwowaiginuwiyin, yo wi wadeyar mi owi mi tariinanin ti diminim aowa aowa nwowim, kira simiir bi kigin. Mi kima wi miyik nwo rani. ⁴³ Kira wakaeki! Mhoiia ii kwira nimbiamyami mi sima wi io kiriir nwowi mi sima ieyin wi whira nopi yai kinaka niniiyim. Mi kiriirin hinda tinda wi simar kaeyokwai irkaki. ⁴⁴ Mi sima wi kiriir nonkwobumbu ninkini mi iikamim ta hiir aiir kinaka nwowim simiir warar. Mi sima siyam wi siiya nhirni idwo kigninkingik rani. Nningaka. Dimusi rani, kira iya Adi Komii siya kiriir nanmai-warkainanaei saiir bi naingwokin. Iriig.

Jisis siya iikamim omaka Adi Komii siira umir saiir ninwowna haiyim simiir nhinikropkikim

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

⁴⁵ Mi Jisis siya omaka Adi Komii siira saiir napnɪnopkai namɪn mi siya iikamim umir mi ta omaka aiir miriiyim simiirin ina yikrirop atkiigiyim. ⁴⁶ Mi siya simiir swoki boɪnki, Yokwo Komii saeya hinina boɪnka, kariir omaka Adi Komii siirim kwisboinan omakaka. Kima saiirin haiyan kamim simiir omakanan diriraerarkim.

⁴⁷ Mi inokinokin siya iikamim simiirin omaka Adi Komii siira saiirar nowomwarkaiyuwokin.

Mi prismi yaowae adim mi siyu komii ninokninkiniyim mi iikamim simiir biyan kam ikim, sima Jisis siir nisomaoni siyuim noksirkim. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim sima Jisis siir yai wakaeyamar naingwokripkaii mi kamim simiir bi nwowiyim siir nisomaoni siyuim asi noksirgugim. Iriig.

20

Sima Jisis siir sriigim siirin inigak nhinga nwowaiginiugin

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Mi iigwira Jisis siya omaka Adi Komii siira, iikamim simiirin yai saiir hir boinmimauguin mi yaiwin miyika saiir warar mi inkin isiisiimauguin. Mi prismi biyan inkamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi kamim bi nwowi ikim. Sima siirim nitkim. ² Mi sima siir boinki, kira krimiir boinmauugi, kira inig komii papi haigin kira ta miya saiir mriiyin? ³ Mi siya simiirin hinina yowarkii boinki mi an kara iriipi hiriinan yai kwira kimiir sriiyim tiri. Kima kariir boinmauugi, ⁴ ta baptaisa Jon siya hauwa ya Adi Komii siirga, iyie? Inkamniyar diminka? ⁵ Mi sima ini sima sima yomboin amboinim mi krima hinina boini siya Adi Komii siir hiranka nitkin. Mi yio siya wi hinina kwaboini, kima Jon siirim naingwo tibmii karamae dimusi nwokim, ha? ⁶ Mi krima ha boini, yio inkamniyar diminkan mi iikam whiekakim sima wi siiyani krimiir kaiyimiki whisarii rani, sima hinina naingwo tibmiikini Jon siya profetkin. ⁷ Mi sima Jisis siir yai aiir asi nowarkii boinkim, krima ninokninkan tani, Jon

siirin nninga nmbingin. ⁸ Mi siya simiir boinki mi ankara iriipa hiriinan kara kimiirin pi hinina mi boinmauu rani. Kara ta miya saiir miriyyin ti hinin inig komiyyin nninga hauugin. Friig.

*Inkam biyeyim numir waina saiir
kigiraowiyim simiir boiniyo yaiga
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)*

⁹ Jisis siya ta boiniyo yaiya iikamim simiir boinka. Inkam nwirin wain ninkinkin numir. Mi ta wain numira kam nhirim simiir in yonkwo sima umir mi saiir miriyyim. Mi siyarin om whirin aru nwowin ii haruwa bi nini owoukin siirin. ¹⁰ Mi iya numir waina saiir ningugu haiyana mi siya whisarii mi priimiriyyan inkam nwirin siir yikropki, ti kamim numir waina saiir miriyyim simiirim. Siya minam naingwokin ta numira saiir nae nhirim siir hauuwim. Mi kamim sima ta numir aiir miriyyim sima ti whisarii mi priimiriyyan inkamin siir yipimparki. Mi siirin ini nninga nninga swoki ikropkiyin. ¹¹ Mi siya miyan inkam nwirin ina swoki ikropkiyin simiirim. Mi siirin iriipi hiriinan ina mi tirbumbu haiginugiyin mi sima siirin ini nninga mi ikropkiyin. ¹² Mi siya miyan inkamin nwoimaka ina mi ikropkiyin. Mi sima siir tirbumbu haiginugi mi siirin yaba hiriir yikrirop apniki. ¹³ Mi numiran adin siya boin, kara wi panina tiri? Kara wi kariir yinisim yinkamiyyinin kara naingwokwonanaeyin wi siirar nikropki mi sima wi siir yaiyar nwoki wakaeyoknaei. ¹⁴ Mi ti kamim ta numir aiir miriyyim sima kigwin siir yinisimin namin. Mi sima hinina boin, ti yinisimin siya numiran adin siir yinisimkin. Humbae, krima siir nisomaowi

mi ta numira sairin wi krimar nwoki onkwowim.
 15 Sima siirin numira sair hiranki kinaniyamın
 mi siirin numwo hir yisom itkingik. Mi Jisis siya
 simiir sriigi mi ta numira sair adın siya simiirin
 wi panina tiri, ha? 16 Mi siya wa niti, ti kamim ta
 numir aiir miriियim wi siya nisomsom aokaowi.
 Mi siya ta numir waina kam nhirmi hauugi. Mi
 ti iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima ina
 boinim, siya hiriinan kipi tirmimin. 17 Jisis siya
 simiir kaokiyin mi ina sriigiyin, ta yaiya Yokwo
 Komii sair nwowim sair yaimwoka yaimwowa
 panina boinka?

Ti yinpaeyin omaka miriियan kamim sima
 nitkaigiyin tariinanin siya ini biyan
 yinin omaka kougou nwowin siir hiriinan
 yimbiamin.

18 Iikamim sima ti yinpaeyin siir idwo nikii, wi hin-
 dara niki ikrimkrip uguguski. Mi ti yinpaeyin siya
 inkam nwirni idwo nikii mi siya wi ti inkam iir
 nisimsin uguski mi wi dimin sisimnan namwo
 iuwi, Jisis siya hinina boinkin.

Umir hauuni siyugin.

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi
 prismi biyan inkam ikim sima ina ninokninkinim
 Jisis siya ta boiniyo yaiya simiirar boini. Mi ta ii
 aiirarin sima ina nhingiyim siir nonkwowam mi
 ini iikam imirsi yididim. Friig.

20 Mi sima siirimın ina kaowim. Mi sima kam
 nhirim simiirin umir saingi mi ina yikropkiyim siir
 kanau kigam. Mi ti kamim sima inkam miyiknan
 niksisaenamkim, sima siirim kinankiugim.
 Siya pi yai biyie kwir boini mi sima siirin wi

inkam komiiyin nu kigriraowiyin wi siir in hauuwi siya hidam mi siir wi hik kimpipisu siya hauuwi. ²¹ Mi ti kamim kanau kaowim sima Jisis siirin hinina boinki, inkamin dimin taeminim sim nowamwarkaiyuwiyim krima bidi yinokninkinim, kiriir yaiya saeya ini wadiyar ywowa, kira iikamim simiirin yai miyik imiirar sibgu boinmamauwikin. Kira kamim inigakim simiirsi bi nididikin. Nningaka. Kira Adi Komii siir siyuim mi siir yaimwokiyaimwowim, iikamim simiirin saiirar boinmamauukin. ²² Kira panina naingwowi? Krima umirim takisa inkam komii Sisa om komii Rom kigriraowiyin siir hauu, aniya? Iyie? Nningaka? ²³ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, ta sima siir kinankua. Mi siya simiirin hinina asi boinkin, ²⁴ umir kwira kariir wisiimauugi. Ta aknain inig minim ta umir aiir nwowim nhiniirga? Mi sima boin, Sisa siirga. ²⁵ Mi siya simiir boinki mi Sisa siir diminin yo kima om komii Rom siir kigriraowiyin Sisa siirar hauu. Adi Komii krimiir Wanin siir diminim yim kima Adi Komii siirar timi hauu. ²⁶ Mi ta yaiya saiirin iikamim simiir whwonkam ida wi swoki kinanku rani. Dimusi rani, siya yai biyie kwir bi boinkin mi sima ta yaiya saiir saiirar yaingwokwonanaeyim mi sima yai bi wakae boinkim. Friig.

*Sima Jisis siirin iikamim naonamiyim mi ha swoki insiin idwowyim simiirim srigim
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

²⁷ Mi kam nhirim Sadyusini isidin simiir hiranim sima Jisis siirim nitkim. Sadyusi sima hinina boinikim: Inkamin naonamiyim bi swoki insiin

idwowikim. ²⁸ Mi sima siir srigi, inkamın dimın taemın nowomwarkaiyuwiyın Moses siir yai kwira biya krimiirimin hinina winboinkika mi inkam nwin wig nonkwonaei mi siya yiniekak bi nwokin mi ha naonami mi ti inkamın siir wiga wi siir nomousim ieyar swoki haii. Mi siya wi siir yaowaeyın siir yinisim imiir nwoki iyowim. ²⁹ Mi iwinyaowim iriyyar nwisa nwowi. Mi yaowaeyın wig siya yonkwona mi siya ini yinisim karamaeyar yaonamin. ³⁰ Mi nwisaka siya swoki onkwona ta wig aiirın. ³¹ Mi mhoiyya nwoimaka iriipi hiriinana mi tir. Mi ti iwinyaowim ta wig aiir nonkwonam sima ini yinie niyio karamaeyar yaokaowim. ³² Mi mhoiyya ta wiga iriipa hiriinan ina mi aonama. ³³ Mi iyya inkamim naonamiyim sima ninsiin idwowi, ta wiga saeya wi nhiniir wig nwowi, ti iwinyao iriyyar nwiso saiir nonkwonam sima?

³⁴ Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki mi tariinanın ti nu iirın wigkamim wa napninkwonaei. ³⁵ Mi iikamim naokaowim sima ha swoki insiin idwowi mi omwai waiyaei mhoiyya sima wi wigkam ninap nonkwonani siyugak nwo rani. ³⁶ Mi sima wi nao rani. Sima wi Adi Komii siir paekwosimim simiir hiriinan nwowi. Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankın. Mi sima wi siir yinisim asi nwowi. ³⁷ Moses siya krimiirın bidiyar sibgu boinmauwın, iikamim ie anki swoki ninsiin idwowiyim simiirın. Yokwo Komii saeya ti paekikopim, paeya niutingi karamae nwowi saeya niunamin simiirın hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyın siya Ebrahim siir Adi Komiikın mi Aisak, Jekop sowiir Adi Komii

warargin. ³⁸ Mi iriipi hariinan kamim naowim, Adi Komiiyin simiir Adi Komii rani. Ningaka. Ti Adi Komiiyin kamim omwai waiyayokiyokiiyim ieyankin ninsiin idwowim simiir Adi Komiiyin. Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim mi omwai swoki waiyam mi sima inokiiinokin wi Adi Komii saikar nwoyokiyokiikaeyami. ³⁹ Mi siya hariinan boinin, kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima siir yai aka ina yowarki boinin, inkamin dimin taemin nowamwarkaiyuuiyin, kira yai wadieyar boinkin. ⁴⁰ Mi sima yai nhirim siir swoki sriiyamin ini yididim. Iriig.

*Jisis siya Farisi simiir sriigin inkamin
Adi Komii siya nikropkiyin Kraisin krimiir
nanmaiwarkainanin siirim
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi sima hinina dimusi boinkin, kraisin Devidni yinisimkin, ha?

⁴² Mi yokwo Samim Devid siya hinina boinkin, kariir Biyan Inkam Komiiyin siya kariir Biyan Inkam Komii iirin hinina boinkin, kira kariir ina iniga saiir didwo.

⁴³ Devid siya Kraisi siirin hinina boinkin, mhoiia kara kiriir sau omomin wi kiriir aowa nokmwim owaiginiuwi.

⁴⁴ Devid siya siirin Biyan Inkam Komii dapikin. Mi siya siir yinisim dimusi swoki kwokiukin mi Farisi kamim sima hinina sriigim, ha? Iriig.

*Kamim siyu komii nowamwarkaiyuuiyim
simiir siyugin
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

45 Mi iya iikam whiekakim sima hirar nwowim sima Jisis siir yaiya saiirar wakaekim. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, 46 kima ti kamim siyu komii ninokninkiniyim simiirsi mintarao. Sima yuis priei ara nii apamar naingwowikim. Mi sima minamar mi aingwowikim, iikam whiekakim sima simiirin maeyauwa iripa nwowiya saiir nokboinmamarim. Mi sima minamar mi aingwowikim iikam whiekakim simiir whwonkam ida omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya mi saiir biyan ipii imiir nidwokaiyim. Mi biyan ipiyya nae komii nidwokai aeyim saiir mi idwokaiyim. 47 Mi sima wig igabaeyim simiirar mi iksisaeikim. Simiir omaka imiir nii kinimbimbir haiikim. Mi sima nhwo priei minam kwisboini iikamim simiir inig hainanim. Mi mhoiyya Jisis siya niti sima wi hik ti hiriinan dimin imiirsi haii. Iriig.

21

Wig igabaeya saeya umir Adi Komii siir hauuga (Mk 12:41-44)

1 Jisis siya ha kaoyokiyokigiyin mi siya kam umirkakim sima umir miyya Adi Komii siir omaka saiira, saiir nitkaikaiyuwi. 2 Mi siya kig wig igabae paeprikaba mi saeya umirsim kwiso Adi Komii siir miyanau hiriir haigigi. 3 Mi siya ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boinki, wig igabae paeprikaba saeya umir komii iirar haigigika mi saiir siyuin saeya hauugiya umir ini ti iikam whiekak imiir haiburim. 4 Ti kara hiriinan dimusi boin tani. Mi ti iikamim sima

umir whiekakakairgim mi sima haĩmiiyara hauugikim, diminin Adi Komii siir prĩhauunan. Mi ta wiga saeya umir karamae kũnga. Mi saiir umir haĩmiiisima ini simiirar hauuswokiyim. Mi saeya nae sainan umir karamaeya ywokiya. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boĩnkin wi sapi bimbĩrgi

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Kam nhirim sima hĩnĩna boĩnkim Adi Komii siir omaka aĩirin, ta omaka saeya omaka wadiẽka sima siiya miyikim simiir pĩuaigim mi diminim Adi Komii siir prĩhauuwim simiir warar mi pĩuaigim. Mi Jisis siya boĩn, ⁶ ti digworaekwowim tariinan kima kigim, iya nimbiyami mi sima siiya nhirin wi siiya nhirni idwo kigninkin o rani. Mi sima wa nhimnhinkii iuguguski mi simiirin wa nitkaigaiki. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim nimbiyamanim simiir boĩnkin

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Mi sima siir sriigi, inkam nowamwarkaiyuan inkam, ti diminin wi paka hiniin iya sae nimbiyami? Mi wi piki hiniin diminin siya nimbiyami biyin mi krima wa nwoki inokninkinim, ti diminim ini kingiina nwowim wi simbi nimbiyami, ha? ⁸ Mi Jisis siya ina boĩnin, kima mintarao, kimiirin wi sima niksisaesi. Mi sima whiekakim sima wi kariir inig iir nini dapni mi sima wa boĩni, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, yio karargin! Mi sima wi hiniina boĩni, iya kingiin nwowa mi kima simiir mhoi kipi nam. ⁹ Mi mhoiia kima wi hiniina wakaei

saua ini ninita mi yaiya ini mi iniya mi kima kakak kipi nwo. Ti hiriinan diminim bii wi sima nimbiam mi kima iya Jisis siya nitina wi asiima niki imbiyam tani. Ningaka. ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina boinki, nu whiran iikam isid whirin, wi nu whiran iikam isid whirin yaii sima ninii. Mi inkam komii nwirin nu kigriraowiyin siir isidin, wi inkam komii nwirin iriipi nu mi kigriraowiyin wi yaii siir isid inaka mi ninii. ¹¹ Mi ti nu iirin nin komii komiiyim wa nimbiam. Mi maeyau nhirim mhai komii wa mi aowi mi naokao komii komiiyim wa mi imbiyam. Mi ninomor kou hirin wa nimbiam dimin kirieyim kimiir kwoin imiir kimainokam.

¹² Mi ti digworaekwo whiekakim wi niki imbiyam tani mi sima kimiir nonkworindinu diriraerar bumbuwi. Mi sima kimiirin wi omaka Adi Komii siira wi saiir hir boinhuriyu boini mi sima kimiirin wi maeyau biye huyokiyokaiya mii biye miriia wi saiir nikmwirin apninopkaigi mi sima wi kariir inig iir nikwowaisiyim tiri, whisarii rani, kima kariir mii kigna miriigim mi kimiirin wi sima nikunami, inkam komiiyin nu kigriraowiyin mi kamim omom omom kigriraowiyim simiiram. ¹³ Ti hiriinan iya saeya wi kimiir siyu miyik nwowi kariir yaiwin kibi aiir boinnimauwim. ¹⁴ Mi kima yaiya kima nowarki boinana simiir saiirsi kipi naingwoyimiyok. ¹⁵ Mi yaiya kima boinana wi kara hauwi mi ninokninkin aka. Omomim sima ta yaiya kara hauwa wi saika nantamyiriyir tani. ¹⁶ Kimiir yopii ad mi nomousisim nomiiyau mi kimiir iripa o nhieyim kimiirin wi sima kinmauu iti

kimiir sau omomin simiirin. Kimiirin nhirim kimaka nwowim wi simar nisomaowi. ¹⁷ Iikam whiekakim simiir kwoinin haughauga wi dimusi whiyie rani kimiiram, kima kariiram naingwo tibmiigim. ¹⁸ Mi kima kariiram naingwo tibmiikini mi kariir mi aiir sibgu onkworinu mirii mi kima wi swoki kigugu rani. Nningaka. ¹⁹ Kima kirieyar sibgu o mi kima kimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wa swoki haiyim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir boinkin wi sipi nidwomaii

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ Mi mhoiia kima ha kigi sauan omomin ini om komii Jerusalem siir namwokwoyokainiyim mi kima ha dinokninkin, iia ti om komii iir nidwomwaiyana ini kingiin nwowa. ²¹ Mi taka iia nu Judia hiran iikamim sima wi mhuu iir nidamami. Mi iikamim hir nwowim sima ti om komii siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Mi iikamim om komii siir yaba nwowim, sima siir hiriir kipi swoki am. ²² Dimusi rani, taka iia ya saeya Adi Komii siya swoki tirbuwana iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyie whiekakim simiirsi mi yai whiekakim Yokwo Komii saiir hir nwowim wa nimbiyamkini. ²³ Mi naingwoyimiyok komiiga wigim yinpiugak nwowim mi wigim yinisim mwii haigiyu imiiaeyim ta iia saiirin! Hik komiia wi ti nu iir nimbiyami mi Adi Komii krimiir Wanin siir kwoinin haughauga whiyieya wi ti iikam isidin siir naeyiskaiyuwi. ²⁴ Mi simiirin wi kamkiu ieyar niuguguski. Mi simiirin wi simiir

sauan omom ieyar ninkinikou hainami mi simiirin nu whiran isidin simiir bopwoniya nini hauugigi. Mi iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir iga om komii Jerusalem siir namikwoni mi ti iikam isidin sima wi hiriyyar digi mi om komii Jerusalem wi simiir iniga nwowi mi wi simiir iya Adi Komii siya nimbina simiiram wi saiirar digi. Iriig.

*Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ti aeya
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)*

²⁵ Diminpai diminpai wa nimbiamyi bie bwau nauun simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir kwoinin wa noki, hinin komiia bipibipiyakina whi komii Solwara hir saiirsi. ²⁶ Mi iikam whiekakim simiir kwoinin wa naingwowi. Aei! Dimu dimin biyekin krimiir nimbiamin mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa mi aowabrombrokainami. Dimusi rani, dimin komii komiim ninomor kouanim wi ninanar nitki. ²⁷ Takana saeya nimbiamyi iya mi wi sima kigwini kara Yaowae Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiim paenan niuyaeiyin wi saika ninkin iti. ²⁸ Mi mhoiia ti dimin hiriinanin sima nimbiamyi bwakaii mi ta iya kima wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki. Dimusi rani, iya Adi Komii siya kimiir nanmaiwarkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Iriig.

*Whrou siya ti nisiimauuwikin
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)*

29 Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boinki. Siya ina boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar. 30 Mi kima hiniina kigi auwim ini nisabim whrou wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iya ini kingiin nwowa. 31 Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo whiekakim nimbiamim simiir kigi mi kima wa dinokninkinki, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. 32 Kara kimiirin yaimwovar boinkini, iikam whiekakim ta ii aiir niki owim sima wi niki ao rani mi ti dimin whiekakim sima wa nimbiamim. 33 Nu ninomoro yo wa digi mi kariir yaiya wi wara dig rani. Ningaka. Iriig.

Mi kamim siir kigna miriyim sima mintarao

34 Mi kima, kimasiyar mintarao inokinokin kima nae naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae. Mi kima dimin taeminim piu aiir nwowaiginuwiyim wadie, simiiram kipi naingwo. Mi siyu hiriinanin kimiirin wi siya nikwowaisii, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir iya saeya wi kimiir nimbini, sauin wraisu namituwiyin siir hiriinan. 35 Iya kara swoki iti, ta iya iikam whiekakim mi nu haimiihaimiyim hinda tinda nwowim wi simiir nimbiamim. 36 Inokinokin kima hindara waikao. Mi inokinokin kima nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya kirie kimiir hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiamim mi kima wi wadieyar nwoki mi kima wi Yaowae Adin ninomor kouanin wi siir whwonkam ida nokwowi.

³⁷ Mi inokinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii siir omaka saiir hir nowamwarkaiyugin. Mi niyaka siya pi mhu whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini whwonkaowi. ³⁸ Mi iikam whiekakim sima imuma nhingiyakwokikim Jisis siir yaiya saiir wakaeyim Adi Komii siir omaka saiir hir. Iriig.

22

Prismi biyan kamim mi kamim siyu komii ninoknikini ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Mi iya wou nikwo aeiya dimin whirki kimbu karamae nwowiya bretin yis karamaeyin siira, sima saiirin Pasova dapikim saeya wi sapi nimbiam. ² Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninoknikiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyuam hansirkim. Mi sima ini iikam imiirsi yididim. Mi sima ina boinim, krina Jisis siirin wi panina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbinin bi nwowi kamim simiir napwouwm.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iir hurworwokaigin. Mi siya ti kam iur nwiso Jisis siir kigna miriyyim simiir nwrkin. ⁴ Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii siir omakam simiir kigriraowiyim, simaka ini boinu. Siya hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyuin siirim hansirkin simiir in hauuim. ⁵ Mi sima ini maingimarga ywokiyim. Mi sima ina kitbmii boinim umir siir hauuim. ⁶ Mi

Judas siya simiir yai aiirin ini wadiya ywokiya. Mi siya ina hansirin Jisis siirin simiir kinmauu itim. Mi siya minam naingwokin iikamim sima ti diminin siir kipi ninokninkin. Jisis siir kinmauu iti. Iriig.

Inkam nwisoo Jisis siir kigna miriyo yaewouwa sair naeyim sowa ini diriraerarkwoyin
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

⁷ Iiya wou nikwoaeiya, dimin whirki kimbu karamae nwowiya, bretin yis karamaeyin ina yimbiyama. Mi ta iya sima sibsib yinisim iirin wi sair nisomaowi, ta Pasova nae komiia sair naeyam. ⁸ Mi Jisis siya Pita, Jon, sowiir yikropki mi siya sowiirin, ina boinmimaugiyin, kowa dam, krimiir naeyim wou nikwo aeiyim, pasova, pi kowa tini diriraerarkwoyin, krima naeyam. ⁹ Mi siirin ina yowarki boinkiyin, kira panina naingwowi, krira pi papi diriraerar haigin kwokini? ¹⁰ Mi siya sowiirin ina boinmaugiyin, wakae! Kowa pi om komiia hiriir napinopkainami mi inkam nwirin op twokak haiyapni, siya kowiirin pi siyu hir napyiskaiwini mi kowa pi siir mhoiyar dam. Mi omaka siya mi apinopkainami, wo kowa pi sair warar timi apinopkainam. ¹¹ Mi kowa pi ta omaka sair adin siir tini boinu, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin, siya hinina boinkikin, siir maeyaua huuyokiyokaiya, nae diriraerarana ini papi nwowa? Kara mi kariir mi kigna miriim kamim, krima nidwokai aeyam, ta Pasova aiir. ¹² Kowiirin wi siya nisiimauwi, maeyau komiia huuyokiyokaiya

koua nwowa pi sair n̄isiimauwi. Ta maeyaua h̄i mi ipii digworaekwo whiekakim nae min kowa diriraeranim ini hirar nwokwokinim. ¹³ Mi sowa ha namo mi sowar kig, digworaekwo whiekakim, Jisis siyar boinkiyim hirar nrowi. Mi sowa yaewouni naeyim Pasova ina ini diriraerariuwo. Iriig.

Jisis siya bret mi op wain opa siir kigna miriyim simir hauugin

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Mi iya ha n̄imbiyama Jisis siya, siir aposel kamim simaka yidwokai h̄iya sair. ¹⁵ Mi siya simiirin ina boinin, kara kimaka ta yaewou komi-ya Pasova, saiirara gwomamair aenami. Kara wi kapi naowi. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, kara ta yaewou komi-ya Pasova kara wi yaeya yaewou swoki ikwonikripna rani. Wi iya Adi Komii siya, siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, wi sair nadigiuwi. ¹⁷ Mi Jisis siya mobisimin op wainkakin ira hai mi siya nrowo Adi Komii krimiir Wanin siiram ha kwisboinkiyin mi siya ina boin wadiekiyin, Adi Komii siirin mi mhoiya siya ina boinin, ha, ti hai, kima kimar ti onkwokwo kwiaeyam. ¹⁸ Kara kimiirin pi hinina boinkii, kara pi ta wain opa tariinanana pi sair kwiaeyam rani. N̄ingaka. Wi iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi saiirar nadigiuwi. ¹⁹ Mi Jisis siya bretin ina mi haiyin mi siya ina mi kwisboinkiyin, Adi Komii siiram mi siirin ina boin wadiekiyin. Mi siya simiirin ha n̄inoop hauwin mi ina boinkiyin, tariigina ya kariir kip aeya, kara kimiirin minam hauugin,

kimiir kirie haiginuwam. Mi kima hiriinan tiri mi wi kariiram nwoki aingwokiyim. ²⁰ Mi sima ha nae digiyim mi siya op mobin iripi hiriinana swoki tir. Mi siya simiir boinki, tiki mobin op wainkakın, ya kariir nhie aeya, ya nimbın win aeya. Kara kimiir whinkinsiis haiginuwam naingwokın.

²¹ Kima kaoki! Inkamın wir kariir napwouwanın, ini kanaka warar ninkin idwokaiyin ta hii aiirin. ²² Yaowae Adın ninomor kouanın wi sipi naowi, Adi Komii siya nimbina wi saiir hiriinanar tiri. Mi kara minsi naingwoyimiyoiki, ti inkamın wir kariir napwouwin, siirin wi hindara nonkwobumbunınkin uguskii. ²³ Mi siya hiriinan boinkiyin mi kamim siir kigna mriiyim, sima ini sima, simar yinsrii ansriiyim, ti hiriinan siyuin siirin wi nhinga diriraerari? Iriig.

Jisis siir kigna mriiyim sima yai minam ninkinwaomwarkii boinkim yipikin biyan inkamın

²⁴ Kamim siir kigna mriiyim sima yai kwira saiir ninkinwaomwarkii boinkim. Sima boin, krimiir bii nwowan inkamın yipikin, ha? ²⁵ Mi Jisis siya simiir boin, nu kigriraowiyim inkamim yim inig komiigak bidi yowim, iikamim simiir kigriraowamın. Mi sima ha naingwowi iikamim simiirin nomiyau dapim. ²⁶ Kima, kima kima hiriinan kipi tir. Nningaka. Inkamın kimiir bii nwowam tiri, siya inkamın i idao nwowiyin siir hiriinan dwo. Mi kimiir biyan inkamın siya miyan inkamnan dwo. ²⁷ Yipikin biyanın, ha? Mi tari ti inkamın hindara priyidwo aeyin siya, iyie? Si rani mi tari inkamın nae diriraerariyin mi

tari siya, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi siyairgi niuwu, aniya? Nungaka. Yio inkamin nae naeyin, siya. Mi an kara ti kinakar mi idwokai aeyin, ini iriipi miyan inkamar mi owin, kimiir kinsiis haiginiuwam.

²⁸ Iya dimin taeminim, kariir kinanankuim, wim kima kanakar nwokim. Kima kariir bi haiburgim, kima ini kanakar yitnakiukripkaiyim.

²⁹ Mi iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ya kariir bidi hauugiya. Mi iriipi hiriinan kara kimiir bidi mi hauugiyin.

³⁰ Mi kariir iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kima wi kanakar nidwo ae kwiyaei, kariir hi aiirarar. Mi kima wi ipiia, inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiira wi sair nidwokaii. Mi kima wi Isrel simiir isid iuur whiso wi simiir yai hidan inkam nwowi. Iriig.

*Pita siya digumii Jisis siir haimriiyugin
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)*

³¹ Mi Jisis siya Saimon Pita siir boinki, saimon, saimon! Wakae! Adi Komii siya wadie bidi yokiyin Setan siirin, kimiir kinankuwam. Mi siya kimiirin wi widim sim ninibrombropiyim, wi hiriinan ninibrombropi, witnidim yim sima mi kasim yim sima. ³² Mi kara nhwo Adi Komii siiram bidi kwisboinin kiriiram. Mi kiriir naingwo tibmiiya wi digi rani. Mi mhoiia kiriir kwoinin kisina haigii mi wi kariirim nwoki itim. Mi kira wi kiriir nomiiyauim. Simiir nwoki whindiriraerim. ³³ Mi Pita siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara maeyaua huyokiyokaiya kinaka nikin hugripkiikikaiyim nidid rani mi kara wi kinakar

m̄i aowi. ³⁴ M̄i J̄is̄is̄ siya ina bōnkiȳin, Pita, kara k̄ir̄ir̄in p̄i h̄in̄ina bōnkīi, panao n̄iyaka iuum̄in p̄i n̄ik karama n̄ik̄i owi m̄i k̄ira kariir̄ in̄ig īir̄in, idip̄ idip̄in w̄i kwoima m̄is̄is̄aei, h̄in̄in, kara J̄is̄is̄ siir̄ b̄i n̄inokn̄ink̄in. Iriig.

Um̄ir̄ m̄īya m̄i n̄ib̄ m̄i kam̄k̄ū ik̄in̄ s̄imiir̄ yaiga

³⁵ M̄i J̄is̄is̄ siya kam̄im̄ siir̄ k̄igna m̄ir̄iȳim̄ s̄imiir̄ s̄rii, b̄īya kara n̄ikropkiya k̄imiir̄ m̄i k̄ima um̄ir̄ m̄īya m̄i n̄ib̄ m̄in, kam̄k̄ū m̄in b̄idi hainam̄im̄, aniya? M̄i ȳim̄ s̄ima ina bōnim̄. N̄ingaka, n̄ingak̄inga. ³⁶ M̄i m̄hoīya J̄is̄is̄ siya s̄imiir̄in h̄in̄ina bōnkī m̄i tariinan̄in inkam̄in um̄ir̄ m̄īya m̄i n̄ib̄ m̄inkak̄i n̄īuwi, ȳim̄ s̄imiir̄ warar̄ tim̄i ink̄in hainam̄. M̄i inkam̄in kam̄k̄ū karamk̄i n̄īuwi, ȳio w̄i siir̄ ȳuis̄ aiirar̄ tim̄i hainam̄, inkam̄ n̄h̄rk̄im̄ s̄im̄ s̄ain̄im̄ m̄i ȳio siya, w̄i siir̄ kam̄k̄ū īir̄ n̄woki s̄ain̄im̄. ³⁷ Dimusi rani, Yokwo Kom̄ii saeya h̄in̄ina bōnk̄ika, s̄ima siir̄in w̄i ik̄i inkam̄ biȳeȳim̄ w̄i s̄imiir̄ in̄ hauuḡii. Kara k̄imiir̄in p̄i h̄in̄ina bōni, t̄iki dim̄in̄in kariir̄in wa n̄imb̄iyami. Kaimwoka, t̄iki yaȳim̄ Yokwo Kom̄ii saeya bōnkiȳim̄, tariinan̄in t̄isi b̄idi ȳimb̄iniȳim̄. ³⁸ M̄i kam̄im̄ siir̄ k̄igna m̄ir̄iȳim̄ s̄ima bōin, inkam̄in nowomwark̄aiȳuw̄iȳin, k̄ira k̄iḡii! Kr̄ima kam̄k̄uwo whisa n̄wowi, t̄ir̄in. M̄i siya s̄imiir̄ bōnkī, hindara daingwo owougi, k̄ima kariir̄ yai aiir̄ n̄inokn̄ink̄in tani. Iriig.

*J̄is̄is̄ siya nh̄wo m̄h̄iu Oliv̄ h̄ir̄ kw̄isbōnkin̄
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)*

³⁹ M̄i J̄is̄is̄ siya ha nam̄in m̄i siya m̄h̄iu Oliv̄ h̄ir̄ir̄ yam, nugak̄ siya n̄ik̄i t̄iryakwok̄in̄ saiir̄ h̄iriinan̄. M̄i kam̄im̄ siir̄ k̄igna m̄ir̄iȳim̄ s̄ima siir̄ m̄hoīyar̄

yam. ⁴⁰ Mi siya ha nimbiyamın ta maeyau aiir mi siya simiir boin, wım kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiramın. Mi ti diminın wi kimiiram pi kinankiuwisi. ⁴¹ Mi siya simiirın ha haiburgigin mi yio siya arurig sa ini owıu. Siiya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namıkaiyuwiya saiir hiriinan. Mi siya Adi Komii siiramın ogmwo hir ini hıuıu, nhwo siiram kwisboinım. ⁴² Mi siya ina boinkiyın, Adi Komii, diminın kira tirımar naıngwowi, ti dimin biyeyım, ti kariir nıpiyaokiyım, simiir swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoınkin. Kira kariir kwoın iir kipi nwo. Niıngaki, niıngakiınga. Kira kiriir kwoın iirar dwo. ⁴³ Mi Adi Komii siir paekwosımın ha nitin siiram, siya yauni kinsiis haiginıuni. ⁴⁴ Jisis siya hik prasae bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinın. Mi siir pıua bidıu ini wara yanka nınitkiya. Mi ta bidıuwa ini nhıenan nua hiriir yaokiınaiınama.

⁴⁵ Mi siya nhwo ha kwisboin digiyın mi siya ina swoki insiin apnamın kamım siir kigna miriıyım simiiram. Mi siyar kigam sima nhwo hirar whini. Ta hıka ini komii yowa mi sima nhwo asi whınamkim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, kima nhwo dimuam grınkin whini, ha? Kima dınsiin idwoki mi nhwo kwisboin yi miıyık rani, Setan siya kimiiram kinankıuım. Iriig.

*Judas siya Jisis siir sau omomın siir ın hauugi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)*

⁴⁷ Mi Jisis siya ha niki boınaiyın mi iikam isid komiıyın ina yıtın siirım. Mi inkamın sima dapiyın Judas, ti kam iıur nwıso Jisis siir kigna miriıyım simiir nwırkin. Simiir biıyın siya nwonanıkın.

Siya siir kingiin minam namkin siir nankab-mamaɪ boɪnim. Yio simiir ad wanmi siyɪugin. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boɪnki, Judas, kira Yaowae Adin ninomor kouanki nitin siir dimusi napirɪmdini mi ti hiriinan siyɪu kira siirin wi sau omomin siir in asi hauugii, aniya? ⁴⁹ Mi kamim Jisis siir kigna mɪriiyim sima ti diminin nɪmbiyamin siir kigim mi sima ina boɪnim, Biyan Inkam Komii, kira hinina naingwowi, krɪma siirin kamkiuni ti hampɪpit, aniya? ⁵⁰ Mi simiir nwirin, prismi biyan inkamin siir mi mɪriiyin inkamin, siir inigan wina siya haingrip itkiigi. ⁵¹ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya boin, ti hiriinan siyɪuin kira ti itkiigi. Mi Jisis siir ina siir win aɪr ha nonkwokiyin mi ini wadɛyar swoki okiya.

⁵² Mi mhoiɪya Jisis siya prismi yaowae adin mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir bi nwowiyim mi kamim siyɪu komii ninokninkini ikim, kɪma siir nonkworɪnuwam nitkim, kɪma wara kamku dan minim hainaniyim, pi hiyan inkamin saika nɪtiowi, aniya? ⁵³ Inokɪinokin, kara kimakar nwokin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir mi kɪma kariirin, hir bi nonkwokim. Mi ta kimiir i aeya Setan siya kariir nɪkwowaisiiyana. Iriig.

*Pita siya boin kara Jisis siir bi ninokninkinkin
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)*

⁵⁴ Mi siya ha boin digiyin mi sima siirin ina yonkworɪmdinu inkikwona apnamin. Mi sima siirin prismi yaowae adin siir omaka hiriir hainam. Mi Pita siya simiir mhoiɪyar

yapriiraowam. ⁵⁵ Mi sima paeya hira omaka aiir huyokiyokaiya saiir yainau hir yamgin oni. Mi Pita siya ini simaka warar mini oniyuwun. ⁵⁶ Mi miyan wig ira saeya Pita siir kiga, siya pae hir nwonyin mi saeya boin, ti inkamin Jisis saikar nwokin. ⁵⁷ Mi Pita siya ina boinin. Nngaka. Wig! Kara Jisis siir bi ninokninkinkin. ⁵⁸ Mi mhoiya inkam nwirin ina swoki boiniyin, ni kira ti isidin siir inkam nwirkin. Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Ankara wara rani. ⁵⁹ Mi mhoiya bi kwamhiimhiigin, inkam nwirin, ha swoki kwitin, igao yai siya ini boini, kaimwokinga, ti inkamin siir inkam nwir ieyairgin. Mi siya nu Galili hiran inkamkin. ⁶⁰ Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Nngaka. Kara wara diminin kira boinin siir bi ninokninkinkin. Mi siya hiriinanar niki boinin mi iumin ina yikiyin. ⁶¹ Mi Biyan Inkam Komiiyin ini Pita siirar haiyug okwo kaokiyin. Mi Pita siya, ta yaiya biya Jisis siya niki boina siir, saiir swoki aingwokiyin, tapa niyaka, iumin pi niki ik karam nwowi mi kira kariir inig iirin idip idipin wi kwoima miisasei, kara Jisis siir bi ninokninkinkin. ⁶² Mi Pita siya idowiya ha napnyamin mi siir noua hir yani iyop bwaemaiyu. Iriig.

*Sima Jisis siir yipimpar mi yaebu siir yiewaiyu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)*

⁶³ Mi inkamin Jisis siir kigriiraowun siya siir yigbumbu mi siirin ina mi ipimparin. ⁶⁴ Mi sima siir whwonkamin, yuisni kikogropikou. Mi siirin ina sriiyin, kira profet inkamnanki niuwi mi kira krimiir boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? ⁶⁵ Mi

sima siir'in yai bibiyie nhirim simiir warar yinkin igbumbu. Iriig.

*Sima Jisis siir'in kaunselmiyam yikiunam
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)*

⁶⁶ Mi mhoiia bieiin ha nimbi idniyakwokin mi Isrelmi biyan inkam komii komiiyim mi prismi yaowae ad ikim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, sima iripar yamwoni kaunsel simiir omaka aiirarar. Mi sima Jisis siir'in simiiram yikiunam. ⁶⁷ Mi sima boin, kira krimiir boinki, kira Kraiskin, iyie? Kira Krai rani, aniya? Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi hinina boinkii, pi kara kimiir mi boini mi wim kima pi kariir yai aiir mi aingwo tibmii rani. Nungaka. ⁶⁸ Mi kara, kimiiram in pi diminam srii mi wim kima pi kariir wakae boin tani. ⁶⁹ Mi tariinanin mi mhoiia iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin, ninomor kouanin, wi Adi Komiiyin, kirie komiikakin, siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana wi siir ina iniga saiir inigmiiya nidwowi. ⁷⁰ Mi sima boin, ana, kira Adi Komii siir yinisimkin? Ihi. Yio ina yowarkii boinin, wasi kimar bidi boinki iskiyin. Karargin. ⁷¹ Mi sima ina boinim, krima yaeya yai kwiram dimusi swoki hansrani? Krima whiekakar in, yayim siya boinkiyim bidi wakaekiyim. Iriig.

23

*Sima Jisis siir'in inkam komii Pailat siir wh-wonkam ida boin wokiyopnatkaikikim
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)*

¹ Sima Jisis siir yai wakae digiyim mi sima whiekakar nhinki mi Jisis siir'in ina yikiunamin

inkam komii Pailat Romanin siirim. ² Mi siirin haningnin boinuriyiu bwakainam, inkam komii Pailat saika mi sima ina boinim, krīma ti inkamin siir bīdi kīgim siya Isrel krīmiir isidim simiir siyū imiir bīdi haiprid haiginuwīn. Mi krīmiirin siya mi boinkin takis umirim inkam komiyyin om komii Romanin siir hauusiyin. Mi siya hinina mi boinkin mi Mesaia Kraisin karargin mi nu kigriraowan inkam komiyyin iriipi karargin. ³ Mi Pailat siya Jisis siir srii, kara Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin, aniya? Mi siya Pailat siir yai aairin ina yowarkii boinin, kirar bīdi boinki iskiyin. ⁴ Mi Pailat siya ha haiyug kaowin pris simiir biyan kamim mi iikam ikim simiir boinki, kara ti inkam iirin dimin whir bi hidiyiskaikin siya dimin whir bi tirbukin. ⁵ Mi sima ini komiyya kauwok boinkiyim mi siya ta yai aairin siyar boinkin iikam whiekakim nu Judianim simiir boinmimauuwīn mi sima ina yanaakiyim. Mi siya ti hiriinan siyūin nu Galili hiranki diriraerar yokiyokiiniyin mi tisi tirar namwoniyin. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komii Herot siir wh-wonkam ida boinwokiyopnatkaigikim

⁶ Mi Pailat siya hiriinan yai aair wakaekiyin mi siya simiirin ina sriigiyin mi ti inkamin siya nu Galili hiran inkamkin, aniya? Mi sima ina boinim ihi siya nu Galiliyan inkamkin. ⁷ Mi iyya sima hiriinan boinim Jisisin nu haimiyyin Herot siya kigriraowiyin mi siir hirankin mi siya siirin Herot siirim asi nikropkikin. Mi ta ii aairin Herot siya om komii Jerusalem hirar mi okin. ⁸ Mi Herot siya Jisis siir kigin mi siya ini maigimaigga ywowin.

Siya siir yai imiir wakaekin mi ii haruwa rani, siya naingwokwonanaeyin Jisis siir kigamin. Mi siya minam kaokin Jisis siya dimin kirie komii whir diriraerarim siir whwonkam idan, biya iikamki kig karamae nwowim simiir. ⁹ Mi Herot siya Jisis siiram in yai kasa bi kiniwamwarki sriinanaekin. Mi Jisis siya siir yaiisim kwir bi swoki wakae boinkin. ¹⁰ Mi pris simiir biyan kamim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima Jisis siir kingiin hirar yamikwoni mi sima siirin ina boin huriyiu kripkaiyim. ¹¹ Mi saiir mhoiia Herot siya mi siir sauan kamim sima Jisis siir yikbumbu. Mi siirin siyu miyik bi tirkim mi sima yuis win kibiya kwira hai mi sima ta yuisa siir kaihaiginu mi sima siirin ina swoki ikropkiyin Pailat siirimar. ¹² Biya Herot sowa Pailat io sowa sowa ninwo anwowiko. Mi ta ii aiirarin sowa io bi nwoko ina yimboino. Dimusi rani, Pailat siya Jisis siirin Herot siirim nikropkikin. Iriig.

Pailat siya Jisis siirim boinkin paeyin hiniya niriio ninkinin siir nirinuim
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39-19:16)

¹³ Mi Pailat siya ina yikunan prismi yaowae adim mi kamim Isrel simiir bi nwowi ikim mi iikam ima simiirar yikuna. Mi sima maeyau kwiruwar hangiriyu omimr. ¹⁴ Mi siya simiirin ina boinin, ti inkamin kariiram in kima nikunaniyin mi kima siirin hinina boin, siya iikam whiekakim simiir siyu imiir bidi haiprid haiginuwun. Mi kara siirin kimiir whwonkam ida bidi sriiyin. Mi kima wakae, ti digworaekwowim kima boin huriyiu natkaikiyam tirim siir, kara siirin simiir bi hidiyiskaikin. Siya dimin whir bi

swoki tɪrbukɪn. ¹⁵ Herot siya ɪriipi hɪriinan. Mi siya ini krɪmiirɪmar swoki ikropkiyɪn. Wakae, ti inkamɪn siya dimɪn whɪr bi tɪrbukɪn mi krɪma siirɪn wa nisomao rani. Nɪngaka. ¹⁶ Mi kara pi kariir kam nhɪrɪm sɪmiir nɪkropki siirɪn idgiuni nɪpɪmparɪm mi kara siirɪn pa swoki iuguski. ¹⁷ Mi sɪmiir siyɪuɪn hɪnɪnkin, sɪmiir yaiwou Pasova whiekakɪm Pailat siya inkamɪn pi nwɪra nɪkrop apniki maeyauwa mi biyɪe mɪriiya hɪuyokiyokaiya saiir hɪrankɪn. ¹⁸ Mi iikam whiekakɪm, sɪma hɪnɪna kauwok boɪnki komiiyar ti inkamɪn Jisis, siirɪn disomaoki mi Barabas siirɪn diuguski krɪmiiram. ¹⁹ (Biya yai kwɪra Barabas siya nɪniika om komi hɪr biyan kamɪn omom omom kigrɪraowiyɪm simarkar mi siya inkam nisomaokɪn mi sɪma siirɪn maeyauwa mi biyɪe mɪriiya hɪuyokiyokaiya saiir asi nɪkrop apnɪnopkaikikɪn.) ²⁰ Mi Pailat siya sɪmiirɪn yai ɪna swoki boɪnɪn. Siya Jisis siir nɪuguskiyam naɪngwokɪn. ²¹ Mi iikamɪm sɪma ɪni komiia kauwok boɪnkiyɪm, siirɪn paeyɪn hɪniya nɪrɪo nɪnkinɪn siir dirɪnugi! Siirɪn paeyɪn hɪniya nɪrɪo nɪnkinɪn siir dirɪnugi! ²² Mi Pailat siya kwoɪmaka sɪmiirɪn ɪna swoki boɪnkiyɪn, dimusika? Ti inkamɪn siya dimu tɪrbukɪn? Kara siirɪn dimɪn whɪr bi hɪdiyɪskaikɪn mi krɪma siirɪn pi kariir kam nhɪrɪm sɪmiiram nɪkropki sɪma pi nɪpɪmparɪm mi siirɪn pa swoki iuguski. ²³ Mi sɪma ɪna kauwok boɪnanaeyɪm, siya Jisis siirɪn pae hɪniya nɪrɪo nɪnkinɪn siir nɪrɪnuɪm. Mi ti yayɪm sɪma kauwok boɪnɪm Pailat siir yayi aiirɪn ɪni sɪma ikwowaisigiyɪm. ²⁴ Mi Pailat siya ɪni sɪmiir yai aiirar wakaeyoknan. ²⁵ Mi iikamɪm sɪma ti

inkamın yaii niniyın biyan kamım omom omom kigriraowiyım simaka mi inkam nisomaowın siirım kauwok boın siir swoki ikrop apnikiyım simiiramın mi Pailat siya siirın ina yuguskiyın. Mi siya simiir yai aiirar wakaeyokna mi siya Jisis siirın ina hauugiyın sauan kamım simiir in mi sima siir wa nwoki isomaowım.

Sima siirın paeyın hiiniya nriio ninkinın siir yirinugi

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

²⁶ Mi om komii Rom hirın sauan kamım sima Jisis siirın ina yikunamım mi sima inkamın nwira yapyiskai, Saimonın om komii Sairiniyanın siir. Mi siya om komiia hiriir napninopkainamım nitkin mi sima siir yankabrınu mi ti paeya hiiniya nriio ninkinın siir yikmwon itiyiskai mi siya ini Jisis siir mhoiia yitiyiskai apamın.

²⁷ Mi iikam kasa rani, siir mhoiia napnamım mi wig kasa rani, Jisis siiram ninou mwamwanamım.

²⁸ Mi Jisis siya ina haiyug boinkiyın, kima ti om komii Jerusaleman wigım, kima kariirım kipi nou. Kima kimasiyar douna mi kimiir yinisısım imiirsi warar. ²⁹ Wakae, mhoiia igwira nimbiamı mi iikamım sima wi hiinına boini,

wigım yinisım naokaina karamae nwowım, yinisım imiirın nwoi haigiye imiyyae karamae nwowım, sima ha maigimairga.

³⁰ Mi ta iya sima wi iki mhu komii mi mhuisısımım simiir boinki, kima krimiir idwo wini pamkirınuni! ³¹ Mi om komii Rom hirın iikamım sima siye biye kariir tiri, kara inkamın dimın biye tir karamae nwowın mi mhoiia sima

tari simiirin siyiu biyie komii warar ninkin tiri, kamim dimin biyekakim. Mi sima wa diguguski.

³² Mi kamim yaii niniiyim sima inkam nwiswo sowiir warar yinkin ikiunam, sowa siyiu biyie diriraerarko. Mi sima sowiirin Jisis saika ninkin isomaowam naingwokim. ³³ Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam, ta maeyauwa saiir inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin hir ninugim paeyin hiniya nio ninkinin siir. Mi sima ti inkam biyie nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir iniga mi nwirin yaiyaeya. ³⁴ Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi. Sima ninokninkin tani ti diminin sima tir iirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir yuis aiirim mi inkamin pi kaigrinuwi mi ta yuisa pi siya haii. ³⁵ Mi ikamim sima ini hirar yokwowim mi ina kaowim. Mi biyan kamim nu Judianim sima siirin hinina yigbumbu, siya ikam nhirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi Krais kingi nuwi siirin Adi Komii siya nimbingi mi siya, sisiyar whin diriraerarna. ³⁶ Mi kamim sauanim yim iriipa hiriinan kingiin ha mi itim siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kausriiya siir yaka hauu. ³⁷ Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan inkam komiiki nuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna. ³⁸ Mi siir mwo koua nwowa yaiya, hinina winboinka. Ti inkamin Juda simiir nu kigriraowan inkam komiikin.

³⁹ Mi ti inkam biyie nwiswo Jisis saika ninkin irimdinuwo mi nwirin Jisis siir yigbumbu. Kira Mesaia Kraiskin, aniya? Mi kira kinakinar diriraerarna mi pi kiririr warar mi whindiriraerar.

⁴⁰ Mi nwiirin siya ta hiriinan yai aiir wakaekiyin mi io siir yo mi krira ta siir hiriinan hik aiir haii mi kira Adi Komii siirsi niddid rani, ha? ⁴¹ Sima kririir nisomaowi siyu biye krira tirin siirsi, sima siyu miyik iirar mi tiri. Mi ti inkamin siya dimin whir bi tirbugin, siya wi whisariiyar naowi. ⁴² Mi siya ina boinin, Jisis mhoiya kira kiriir nu kigriraowan inkam komii nimbiam mi kira kariirin wi timi naingwo. ⁴³ Mi Jisis siya siirin ina boinin, kara kiriirin yaimwowa boini, kira panaoin pi kanakar nwowi ninomor kou hir. Om miyikin iikam miyikin omwai sim waiya yokiyokiyin siir. Iriig.

Jisis siya naonamaeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

⁴⁴ Mi iya hiriir tiriir nabe bopwo nwowa. Mi hinda tinda iya ina kakauu iuguskiya mi ti nu whirkakin ini niya ywokiyin. Mi beyin nad nworibin ii kwoim hinin mi iya ina swoki pirankiriba. ⁴⁵ Mi iya niya niki owa ta yuis komiia omaka komiia Adi Komii siira maeyauwa huyokiyokikaiya dimin whirki kimbu karame nwowa siir nitomanouwa ini bopwoniya yinwhitamkiya mi mirkwisa yimbiam. Mi ti siyuun Adi Komii siya krimir nsiimauugikin. Mi krima nhwo siirin kwisboini siyugak bidi yamwowuun. ⁴⁶ Mi dimin taeminim nimbiam digiyin. Mi Jisis siya ini komiia kauwok boinkiyin, Adi Komii, krimir Wanin kariir inigin yokiyokiyin pi kiriir in hauugigi. Siya hiriinan boinkiyin mi siya ina yaonamin. ⁴⁷ Mi sauan kamim simiir biyan inkamin siya ti dimin iir kigiyin mi siya ini Adi Komii siir inig iirar

hainankiyin, siya ina boinin, ihi, kaimwoki kaimwokinga, ti inkamin siya inkam miyiki miyikin. ⁴⁸ Mi ikam whiekakim sima siir kaowam nitim mi sima ti digworaekwowim nimbiamim simiir kigiyim mi sima ini simiir ingas imiirar pikrimgribgiyim mi ina swoki amim simiir omaka. ⁴⁹ Mi Jisis siir nomiiyau whiekakim, siir sibgu ninokninkinim mi wigim nu Galiliyanim biya Jisis siirim nitim, sima aruriga ywokwo mi sima ina kigmimikim ti digworaekwowim nimbiamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir piuis biyieya siiyenowin siir ini kikaigik

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

⁵⁰ Mi inkam nwirin hirar nwokin, siir inigin Josepkin. Siya wadiei wadiekin, siya Juda kaunsel inkamkin. ⁵¹ Mi iki kaunsel kam nhirim omisim kigriraowiyim simiir kwoin aka bi nwokin, ti diminin sima Jisis siir tiram minim. Siya om Arimatia nu Judia hiran inkamkin. Yio siya iya Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiiram nwowikin. ⁵² Mi ti inkamin siya ina yamin inkam komii Pailat siir omaka mi ina sruiyin, siya Jisis siir piuis nhinga saiir hainamin mi siya ini wadieya ywokiyin. ⁵³ Mi Jisis siir piuis biyieya siya saiir hiunis haiyin, pae hiiniya nirioninkinin siir hirankin. Mi yuiis whisiinana saiir higrinu mi siya siir piuis biyie aiirin siyano whirin siir kikaigik. Mi ti ieyin sima siiya komiia saiir nopkikaikin. Mi biya sima ti ie iirin inkam nwir bi kikai miminkin. ⁵⁴ Taka iya Fraideka sima Juda simiir ii komiia Sabat

pɪu siisiya dimɪn taemɪn tɪr karamae nwowiya saiiir nae digworaekwo ɪmiir dirɪraerer haigɪnkɪm saeya wɪ sapi nɪmbiyami.

⁵⁵ Mɪ wigim nu Galili hirankɪ nɪtim Jisis saika mɪ sima Josep siir mhoiiyar yam. Mɪ sima tɪ ɪe iir warar kɪgmɪmik. Mɪ sima Josep siir warar nɪnkɪn kaokɪm siya Jisis siir pɪuis biyɪeya wɪ panɪna namisi dirɪraerer haigi. ⁵⁶ Mɪ sima ha kɪg digikɪm mɪ sima ɪna swokɪ amɪm simiir yapa yapa omaka. Mɪ sima wa mɪnim mɪ digworaekwo mɪiyik mɪiyikɪm pɪui mɪiyik whakiyim ɪna dirɪraerer haigɪnim. Jisis siir pɪuis biyɪeya saiiir naokɪnim, pɪ whiisi mɪ simiir ɪi komiia Sabat nɪkiuwiya sima pɪu siiskuwak, siyɪu komii siya boina mɪ saiiir hiriinan. Iriig.

24

*Jisisin ɪeyankɪn bɪdi yɪnsiɪn ɪdwowɪn
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)*

¹ Mɪ wik kwɪra saiiir biyan iya Sande sima nugak ɪmumar yamyakwok sima maeyauwa Jisis siir haɪngikaiya saiiir hiriir yam. Sima wain pɪuii mɪiyik whakiyin siir hainam, biya sima niki dirɪraerer haigɪnin mɪ sima ɪna hainamɪm. Mɪ sima Jisis siir pɪu aiiir naokɪnim tɪrkɪm. ² Sima ta siiya aiiir kɪg, sima niki warkikɪua, saiiirin sima bɪdi warakpɪtkikiya. ³ Mɪ sima ha napnɪnopkai namɪm mɪ sima nɪnomor kouan, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir pɪuis biyɪe aiiir bi kɪgim. ⁴ Sima ɪna yangwoyɪmiyokɪm mɪ sima inkam nwiso sowiir kɪg simiir kingiɪn hirar nokwowi sowiir yɪuiso hindara kɪgnɪniyaei. ⁵ Mɪ tɪ wigim sima sima nɪdid

prasae bi kikinkim. Mi sima ogmwo n̄imwowim
 nua h̄iriir kaiȳrou nam mi simiir whwonkamim
 ini nua h̄iriir kaowim. Mi ti inkam n̄wiso simiir
 boin, kima inkamin omwai waiyokiyokiyin
 siiram dimusi hansiri ta maeyauwa inkam
 haingikaiya, inkam wirniya saiir, ha? ⁶ Siya
 tapair nwo rani. Bidi ȳnsiin idwo nam̄in! Kima
 yaiya biya siya kimiir boinmauuwa saiir ti
 swoki aingwowaakaigi, ii siya nu Galili hirar
 niki owin. ⁷ Siya kimiirin hinina boinm̄imauugin,
 sima Yaowae Adin ninomor kouanin kariirin
 wi ikamim dimin biyekakim simiir hauwi mi
 siirin wi paeyin hiiniya n̄ion̄inkin saika sima
 n̄inkin ir̄imdinu inankii. Mi ii kwoimaka kara wa
 swoki insiin idwowi! ⁸ Sowa h̄iriinan boino mi
 ti wigim sima ina yaingwowaakaigiyim ta yaiya
 biya Jisis siya boina saiir ⁹ mi sima ta maeyauwa
 inkam haingikaiya saiir haiburgik mi ina swoki
 amin. Mi sima kam iuur nw̄irim siir mi k̄igna
 m̄riiyim simiir ini boinmauuu mi kam n̄hirim
 simiir warar, ti digworaekwo whiekakim sima
 k̄igim simiir. ¹⁰ Mi Maria om Makdalanaka mi
 Joana mi Maria Jemsni yopii aka, simar nwokim
 mi wig n̄hirim simakar n̄inkin okim sima ti yayim
 aposel kamim simiir boinm̄imauuu. ¹¹ Mi ti
 aposel kamim simiir kwoinim ha naingwokim
 ti wigim sima n̄ksisaei mi simiir yai aiir bi
 naingwo tibmiigim. ¹² Mi Pita siya ha n̄nsiin̄in mi
 maeyauwa inkam haingikaiya saiir h̄iriir iw̄itnam
 mi siya ti ie iir ini waisi kaowu mi yuis imiirara
 k̄ig sima sima nwokai. Mi siya omaka h̄iriir swoki
 am mi ini ti dimin iir ini aingwoȳimiyok̄iun. Iriig.

Inkam n̄wiso Jisis siirin siȳiun omis̄im Emeasa

namiyin siir hir kig
(Mk 16:12-13)

¹³ Mi ta ii aairarin inkam nwiso simiiraigo, sowa omisim whirin sima dapiyin Emeasa siir hiriir napnamko. Ti omin siya om komii Jerusalem siir aru ywowin. Mi ini omisim Emeas hirar yamwowuin, siir prieiyin kilomita uur kwirkim.

¹⁴ Sowa ha napnamo mi sowa digworaekwo whiekakim ti ii imiir nimbiyamim simiir yapboinaiyam. ¹⁵ Mi sowa ha napboinaiyamo mi ini sowa sowa yinsrii ansriiyamo mi Jisis siya ina yimbiyamim sowiir kingiin hirin mi ini sowaka yapamin. ¹⁶ Mi sowiir nhwowo dimin whirki bi kimirkaigo mi sowa ha bi ninokninkin, siya Jisiskin. ¹⁷ Mi Jisis siya sowiir boin, kowa dimu nouapboinaiyami, ha? Siya hiriinan boinin mi sowa ha nokwowo mi sowiir mhi kwoinino ini hikakar ywowo mi sowiir whwonkamo miyik bi nwoko. ¹⁸ Mi inkam nwirin, siir inigin Kliopaskin siya siir yai aka hinian yowarkii boin mi iikamim omom omomiyim Jerusalem hirarar bidi yamwomiriuim. Mi tari kinakinargin ti diminin Jerusalem hir nimbiyamim siir ninokninkin karamae nwowin, aniya? ¹⁹ Siya hiriinan boinkiyin mi Jisis siya sowiir srii, dimukin, ha? Mi sowa siirin hinina boin, ti diminin Jisisin om Nasaretanin siir nimbiyamkin. Siya profet inkamkin mi siya mi miyik miyik komii komiiyim mi yai miyik miyik komii komii ikim Adi Komii siir whwonkam ida mi iikamim simiir whwonkam ida mriikin. ²⁰ Mi prismi bi nwowi kamim mi kaunselmi biyan kam ikim, sima hauugim Jisis siirin sauan kamim simiir in, sima

nisomaowim, paeyin hiiniya nironinkinin siir ninkin irinuwim. ²¹ Krira biya hinina naingwo tibmiigo, ti inkamin siya Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginuwiyin. Ihi, mi yai kwira hininga. Ti digworaekwo ima nimbiyama, ii kwoimim bidi yamkiyim digworaekwo whiekak nhirim simaka nimbiyamkin. ²² Mi tapa wig nhirim krimiir isid iirin sima nini boinanankim krimiirin. Sima nugak imumar namiyakwokim maeyauwa inkam haingikaiya saiir. ²³ Mi sima Jisis siir piuis biye aiir bi kigim. Nningaka. Mi sima ina swoki haiyug apnamim mi sima hinina ini boinu, krima paekwosim nwisu sowiirin nhwonan whin kignanikim sima hinina boinkikim, Jisis siya ini omwaiyar swoki waiyan. ²⁴ Sima ha boin digiyim mi krimiir kam nhirim sima ha namim maeyauwa inkam hainkikaiya saiir mi sima digworaekwowim wig ima boinim simiir hiriinanar swoki kigu. Mi yim sima Jisis siir bi kigim.

²⁵ Mi Jisis siya io sowiir ywoki, kowa kwoin karamaeko! Kowiir mhi kwoinim ini hiinsima ywowaowim profetkim boiniyim yai whiekakim simiiram naingwo tibmiiyim. ²⁶ Pi panina tiri, ha? Mi kowa tari bi ninokninkinko, Mesaia Kraisin Adi Komii siya nimbini siya wi hik kimpipisu prasae hai rani, biyin mi siya mhoiya wi Adi Komii siir hiranki hai inig komiiyin, aniya? ²⁷ Mi Jisis siya Moses siir yayim simiirar kwaboibwakainam mi profet whiekakim simiir ima mi siya sowiir boinmimauu. Mi siya Yokwo komii saeya boinim yayim siir, simiir boinmimauu.

²⁸ Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin

hir yimbiyam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yapsasaeyamin. ²⁹ Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iya pi sapi kakauui. Mi siya ina yapninopkainamin mi ini sowakar ywowin. ³⁰ Mhoiia siya naeyim tirim mi Jisis siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina boin wadiekinyin Adi Komii siir mi haimiihaimiyo sowiir yinop hauu. ³¹ Siya hiriinan tirin mi sowiir nhwowo ini biimi siya kinkiyoy mi sowa siirin ina yinokninkinkiyoy. Mi siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa siir bi swoki kigmiminkiko. ³² Mi sowa boin, kira siyu hirar niki apniyo mi kririirin yayim siyar niki apboinmamaunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simiirar boinmimaugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiararin kririir mhi kwoinim maigimaigra bidiyar ywowo!

³³ Sowa hiriinan boinaiyo mi bi kimiminkiko, sowa ta ii aiarar swoki insiin haiyug apnamo om komii Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iur nwirim simiir ini kigu mi nomiyau nhir ikim, siya maeyau kwiruwa haingiriyu owi. ³⁴ Mi siya sowiir boin, kaimwoki kaimwokinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bidi swoki insiin idwowin. Saimon siya bidi kigin siirin. ³⁵ Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim sowiir nimbiyamo siyu hir. Mi sowa boin, siya bret iir ninopkin mi krira siirin ha kiginokninkinkikin. Iriig.

Kamim siir kigna mriiyim siya Jisis siir bidi kigim

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

³⁶ Sima ta yai ailarar niki idwokai boinaiyim mi Jisis siya biri kimiminkikin simiir bopwoniya hirar yamikwoiu. Mi siya simiir boinki, naingwobumbua kimakar dwo. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ini nididkakar ywonamim. Simiir kwoinim ha naingwokim sima aknain kwir kigi. ³⁸ Mi siya simiir boin, kima dimusi nanaai, ha? Mi kimiir kwoinim hinina dimusi sibnaingwoyokiyokiyami, ha? ³⁹ Kariir iga ina owiir kigi. Karaigin ti nokwowin, kimiir inim kariir donkwo mipa kig. Aknaina saeya kpkak kugak rani, ta kima kiga kariirin saiir hiriinan. Nungaka. ⁴⁰ Siya hiriinan boinin mi siya siir iga inwo simiir yisiimauu. ⁴¹ Mi sima ini maigimaiga ywowim mi sima bi niki aingwo tibmiigim. Mi sima ina yinaingwoyimi yokim. Mi siya simiir sriigi mi kima tari nae nhirkakim tapaiirin, nwo rani, aniya? ⁴² Mi sima anasu haimiyyin sima nanagin siir hauu. ⁴³ Mi siya ha haiyin mi ini simar kigwo aeyin siirin.

⁴⁴ Mi siya ha nae digiyin mi siya simiir boin, biya kara kimaka niki owin, kara kimiir bidi boinmauwwin. Digworaekwo whiekakim biya kariir winboinim, Mosesni siyu komiyyin yokwoni sima winin mi profetmi yokwo aka mi yokwo Sam sima ti digworaekwo whiekakim sima wi hiriyyar nimbiam digi. ⁴⁵ Mi Adi Komii siir yai imiirin siyar nanaakinkii haiginugikin iikam imiirin ta omaka air nwowim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Me-saia Kraisin wi hik sipi hai mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ⁴⁷ Mi iikam miyikim sima siir inigin wi iikam isid whie

komiiyım tı nu iirın wı sımiiir boınmımauwı mı sımiiir dimın biyeyım wı Adi Komii siya nwoki haiyoprimdiyumiigiyım. Kima ta mı aiirın om komii Jerusalem tırar mırii bwakainam ⁴⁸ mı tı digworaekwo imiir boınmauwam. ⁴⁹ İni wakaeyım, tı dimının biya Adi Komii siya boının kımiiir hauwım, yo tariinanın kara kımiiirım nikropkiyım tiri. Kima tı om komii siirar dwo mı iya ninomor kouan kirıeya saeya niti kımiiirım wı saiirar dadıgu. İriig.

Adi Komii siya Jisis siirın ninomor kou hiriir swoki ikiunam (Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

⁵⁰ Mı Jisis siya ha boın digiyın mı siya sımiiirın ina yikiunamım mı om Betani hirar yadıgu. Mı siir ina ha ninansiinakiya mı nhwo ina kwisboınkiyın mı siya iikam imiir yikboınmamairın. Adi Komii siya simaka nwowam. ⁵¹ Siya nhwo sımiiirar niki kwisboınmamairın mı siya sımiiirın ini hirar iyopnisugikın mı Adi Komii siya siirın ini hirankar yikiunakiyın mı ninomor kou hiriir yam. ⁵² Mı sima siir inıg iir hainan mı ini om komii Jerusalem hiriir swoki amım mı sima ini maırgımaırga komıigakar ywonamım. ⁵³ Mı inokınokın sima Adi Komii krımiir Wanın siir omaka saiirama nami, siir inıg iir hainanım. İriig.

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f